מדינת ישראל
משרד החינוך

המינהל הפדגוגי
אגף בכיר לחינוך הגיל הרך

הגנים של החופש הגדול

תוכנית חינוכית לגני הילדים

תשפ"ו - 2026

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

הגנים של החופש הגדול

תשפ"ו, 2026

תוכנית חינוכית

פתיח

חופשת הקיץ מגיעה אחרי מבצע שאגת הארי ותקופה של מתיחות ביטחונית. ימי הקיץ מהווים הזדמנות לפעילות חווייתית מהנה ומשמחת המלווה בעשיה יצירה ופעילות גופנית.

- מומלץ לתכנן לתקופה זו פעילויות חווייתיות המאפשרות הפגה וביטוי רגשי במגוון דרכים (שיח, יצירה, תנועה, דמיון ומשחק) תוך גילוי גמישות בהתאם לצורכי הילדים, ליכולותיהם ולשלב ההתפתחותי.
- הפעילויות המגוונות בחוברת שלפניכן מאפשרות תכנון למידה חווייתית, חקר והתייחסות לתכנים רגשיים - חברתיים. נזמן לילדים דרכים מגוונות לביטוי רגשות ומחשבות: שיח, משחק סוציו דרמטי, יצירה, ציור, משחקי תנועה , מוזיקה.
- גם במהלך הפעילות בחופשת הקיץ מומלץ לשמר סדר יום מוכר תוך גילוי גמישות והזכרת הכללים - חשוב לחזור על פעולות מוכרות ועל שגרות וטקסים מהווי הגן.
- ככל הניתן נעודד ונאפשר לילדים לקחת חלק בתכנון ובהובלת הפעילויות המתאימות לגן.
- חשוב לשים לב ולגלות רגישות בבחירת התכנים אותם תבחרו להביא לילדי הגן.
- טרם בחירת התכנים והפעילויות חשוב לשים לב למשפחות שביתן נפגע, משפחות קבע, מילואים וכוחות הביטחון, משפחות הפצועים, משפחות שחוו אובדן, משפחות במשבר.
- נתייחס למידע, נפעיל שיקול דעת ונתאים ברגישות את השיחות והפעילויות לילדי הגן בהלימה לגיל הילדים ולמצבי החיים השונים עמם מתמודדים הילדים. נשמור על קשר עם ההורים ונעדכן בתכנים שמעלים הילדים.
- לאור המציאות הביטחונית חשוב שצוות הגן יכין את המרחב המוגן ויצייד אותו באופן מזמין ומותאם עפ"י הנחיות פקע"ר.
- חשוב שהילדים וצוות הגן יכירו את המרחב המוגן ואת אופן הכניסה אליו, על מנת לחזק את תחושת הביטחון. מומלץ לנסות ככל הניתן שהכניסה למרחב המוגן תעשה בעת הצורך באופן משחקי, נינוח ורגוע.
- במהלך הפעילות בחופשת הקיץ ישנה חשיבות רבה **להשגחה ונוכחות קרובה** ומרגיעה של המבוגרים **לקידום בטיחות ומוגנות רגשית ופיזית של ילדי הגן.**

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

דגשים בתוכנית הפדגוגית

1. לילדים בגיל 5-6 ובחטיבות הצעירות, לקראת העלייה לכיתה א', יושם דגש על קידום מיומנויות שפה ומתמטיקה.

   לילדים בגיל 3-4 - מיקוד בהעשרת השפה הדבורה (אוצר מילים וכישורי שיח).

   בנוסף ישולבו בתוכנית היבטים רגשיים חברתיים וקהילתיים, תוך מתן מענה מותאם לצרכים וכן המשך פיתוח כישורי חיים ומיומנויות חברתיות בדגש על הכיתה כקבוצה חברתית.

פעילויות לדוגמא:

- קריאה - פעילויות חווייתיות סביב ספרים, לרבות הקראת ספרים מספריית פיג'מה בשילוב תיאטרון /תיאטרון בובות /יצירה.
- תנועה - פעילויות המאפשרות לילדים פיתוח מוטוריקה גסה, מיקוד בפעילויות במרחב החצר והמרחב החוץ גני (מגוון משחקי תנועה, ריקוד, פעילות גופנית וכו') ופיתוח מוטוריקה עדינה (גזירה, הדבקה, לישה, ציור, פיסול וכו') לאורך כל שעות היום.
- יצירה והבעה בחומרים- פעילויות הבעה בחומרים לשם עיבוד רגשי של חוויות הילדים ומתן אפשרויות לביטוי אישי והבעה.
- פעילות מחוץ לגן, בסביבה הקרובה, וטיול לחיזוק הזהות והשייכות. הכרות עם אתרי מורשת ומוזאונים (בהתאם להנחיות חוזר מנכ"ל יציאות חוץ מוסדיות)

2. הצעות לנושאים נבחרים לשנת הלימודים תשפ"ו- "**חוקרים ומגלים- מתחזקים ומתגבשים**"

   ששת הנושאים המוצעים השנה מהווים תשתית עשירה לפיתוח מיומנויות הילד בהיבטים הלימודים, הרגשיים והחברתיים, תוך שילוב קריאה דיאלוגית, פעילות גופנית ותנועה במרחבי הגן והחצר.

   א. חוקרים ומגלים: הנחת תשתית לקידום מיומנויות (STEM)

   חשיבה מדעית ומתמטית תוך כדי למידה חווייתית המעודדת סקרנות ושאילת שאלות דרך מגוון נושאים:

   עולם הטבע והחי (**הציפורים**), תופעות וסביבה **(הירח והכוכבים, אור וצל, האוויר והנייר)**, חיי היומיום **(הבגדים שאנו לובשים והנעליים שאנו נועלים)**.

   ב. מתחזקים ומתגבשים -קידום מיומנויות רגשיות-חברתיות (SEL)

   "**מחוות קטנות ומחזקות**" - מיקוד בחיזוק החוסן הרגשי והקשר הקהילתי דרך:

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

נתינת מתנות, חיוכים וחיבוקים לטיפוח הקשר הבין-אישי בגן.

ג. ערכים, חברתיים, אהבת הארץ ומתחזקים ומתגבשים - תוכנית "מזוודות נפתחות בבתי משפחות גני הילדים בישראל"

לקידום מיומנויות רגשיות, חברתיות ולכידות חברתית-העמקת הקשר בין הגן, לבית והקהילה, מעורבות חברתית-טיפוח עשיית מעשים טובים למען האחר והסביבה, זיקה למולדת- טיפוח אהבת הארץ והמורשת.

3. מומלץ לשלב בתכנית הפדגוגית את הרכיבים הבאים:

1. צמצום פערים בתחום השפה והאוריינות - הבנה של טקסטים בשיח הדבור; הבנה של טקסטים בשיח הכתוב; היענות לתקשורת לשונית; הבעה מילולית תקשורתית ורלוונטית לסיטואציה, לנושא ולהקשר.

טיפוח שיח אורייני דבור, העמקת ההיכרות עם טקסטים מעולם הספרות היפה לילדים והבנת שפת הספר. הרחבה והעשרה של אוצר מילים ומושגים מתוך הקשר; הבנה והבעה של מסרים גלויים וסמויים תוך מתן תשומת לב לרגישויות חברתיות ואישיות.

2. מפגש משמעותי עם ספר - שילוב של ספרות יפה לילדים רצוי מתוך תוכנית ספריית פיג'מה ומכתבאת אלפנוס, היכרות עם עולם הספר, טיפוח אהבה לספר, היכרות עם מבנה הספר, יצירת חיבור אישי - רגשי וחברתי, עידוד שיח אורייני, קריאת הסיטואציה המסופרת, קישורה לעולמות תוכן נוספים, הבנה של המסרים ומתן מקום להתייחסות רלוונטית.

3. פעילות בקבוצה קטנה המאפשרת את מגוון סוגי התיווך, המעקב וההוראה באופן הנותן מענה לילדים שונים.

4. כמו כן מגוון הנושאים משנים קודמות ימשיך לעמוד באתר החופש הגדול לבחירת הצוותים החינוכיים והילדים.

- לרשותכם מגוון נושאים משנים קודמות:
- צבעים (קישור לדוגמא)
- אולימפיאדה בגן, מסביב לעולם, אוספים ותחביבים, סיפורי אריות.
- נושא הקיץ בשפה הערבית
- קישור לתכנית הפדגוגית מתשפ"ה בנושאים: הנייר, אור וצל, האוויר, סיפורים על זאבים, כלבים וחתולים
- קישור לתוכנית הפדגוגית מתשפ"ד בנושאים : אוכל ובישול , גדול וקטן, כלים, כדורים, עיגולים וגלגלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

- קישור לתוכנית הפדגוגית מתשפ"ג בנושאים כגון: אדמה, הים והחוף, כלי תחבורה, הפלסטיק
- קישור לתוכנית הפדגוגית מתשפ"א בנושא: הקיץ שלי

5. במסגרת התוכנית השבועית ניתן יהיה לשלב גם את התכנים הבאים:

- "מעברים"- ליצירת רצף חינוכי בין גן הילדים וכיתה א' תוכנית מעברים גן-יסודי תוכנית מעברים בשפה הערבית
- תכנים לימודיים - צמצום פערים בשפה ואוריינות-אוגדן פעילויות בעברית ובערבית
- לילדים בגיל 3-4 - מיקוד בהעשרת שפה דבורה - מילת היום בגן
- פעילויות קריאה - ספרית פיג'מה- תוכנית " תיקיי ספרים מטיילים"
- פעילות סנסו-מוטורית - תנועתית - לא נפסיק לשחק, פנקסון- תנועה ומשחק בגן הילדים
- פעילויות יצירה והבעה בחומרים - אוגדן ביטוי אישי והבעה בחומרים
- מתמטיקה זה משחק ילדים (בשפה העברית), מתמטיקה זה משחק ילדים (בשפה הערבית)
- גיאומטריה זה משחק ילדים
- היכון, הכן צא- יום המשחקים-עלון לצוותי הוראה (בשפה העברית),
- היכון, הכן,צא- יום משחקים (בשפה הערבית)
- "שי פעילויות" למתנדבים

התוכנית הפדגוגית תוגש לרשויות המקומיות ותונגש בפורטל רשויות ובעלויות, בפורמט של תכניות עבודה שבועיות כתובות עם מגוון נושאים ופעילויות שתוצענה לצוותים החינוכיים לבחירה.

לכל אחד מהנושאים המוצעים יש מבנה קבוע המחולק לחמש יחידות שהן חמישה ימי פעילות; היום הראשון מתמקד במפגש ראשוני עם הנושא, בהעלאת ידע קודם, במיפוי התכנים מתוך שותפות / שאילת שאלות / תחומי התעניינות של הילדים. היום החמישי והאחרון של הנושא, מתמקד בהיזכרות, שיחזור התכנים, המושגים, הפעילויות וההתנסויות לשם העמקת הידע. לעיתים, בהתאם לנושא נערכת ביום החמישי "מסיבת נושא" חווייתית.

מאחלים
חופשה בטוחה ומהנה
אגף בכיר לחינוך הגיל הרך
משרד החינוך

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

הצגת התוכנית

במסגרת "הגנים של החופש הגדול" בשנת תשפ"ו, פותחו שש תוכניות חינוכיות חדשות. בתוכניות אלה שזורים היבטים לימודיים, הבאים מעולמות תוכן מגוונים, הרלוונטיים לילדי הגן. התוכניות משלבות באופן אינטגרטיבי היבטים תוכניים, רגשיים, חברתיים וערכיים. התוכניות מביאות לידי ביטוי את דרכי הלמידה ודרכי הביטוי הייחודיות של ילדי הגן, ואת התפיסה הפדגוגית של "הגן העתידי".

התוכניות שפותחו השנה:

- ✓ מחוות קטנות ומחזקות - (לחיזוק החוסן הרגשי)

לקידום מיומנויות ה- stem:

- ✓ הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים
- ✓ ציפורים בטבע, בשירים ובסיפורים
- ✓ הירח והכוכבים
- ✓ הנייר
- ✓ האוויר

כל אחת מהתוכניות מתוכננת לשבוע פעילות בן חמישה ימים.

מבנה התוכנית

כל אחד מהנושאים מחולק ל-5 ימי פעילות:

יום א' - פתיחה כללית

ימים ב' ג' ד' - מיקוד בהיבטים שונים של הנושא, בכל יום מוקד אחר

יום ה' - חזרה, סיכום, שיח רפלקטיבי, חגיגה

לכל אחד מימי הפעילות קיים מגוון עשיר של הפעלות, המלצות להרחבה, הצעות לחקירה ולהתנסות בלתי אמצעית, הצעות לשיחה, משחק, ביטוי אישי ויצירה. לכל אחד מהנושאים צורפה רשימת יצירות ספרות תואמות - גיל, ומיועדות לחיזוק תהליכי למידה וחוויה.

בכל אחת מהתוכניות קיים הסבר על מהות התוכנית ומטרותיה וכן ניתן למצוא

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

את רשימת יצירות הספרות היכולות להעשיר את הלמידה והחוויה.

בנוסף, בכל אחת מהתוכניות קיימות הצעות להקמת מרחבי למידה ייעודיים, אשר יפעלו ויותאמו לילדים. מרחבים אלה יהוו בסיס לחקירה והתנסות חופשית או להתנסות מכוונת וממוקדת, בהתאם להחלטת הצוות החינוכי בגן.

חשוב לציין, כי הנושאים והפעילויות ייבחרו על ידי הצוותים בגן, בהתאם לשיקולי דעת מקצועיים, לגיל הילדים ולהקשרים חברתיים-תרבותיים.

המלצות לגננות

א. להכיר מבעוד מועד את התוכנית ולהיערך בהתאם.

ב. לבחור את התכנים והפעילויות, לשנות, להוסיף ולגרוע מתוך שיקולי דעת מקצועיים.

תוכן העניינים

מחוות קטנות ומחזקות _____ 8

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים _____ 65

ציפורים בטבע, בסיפורים ובשירים _____ 129

הירח והכוכבים _____ 182

הנייר _____ 225

האוויר _____ 259

פיתוח תוכן וכתיבת הפעילויות: ד"ר רְנָה ברנר

קריאה והערות: איילת טרייבר

עיצוב ועימוד: שרה דורלכר - ויז'ואל

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

מחוות קטנות ומחזקות

רקע

הנושא "מחוות קטנות ומחזקות" נבחר להיות אחד הנושאים השבועיים במסגרת תוכנית הקיץ לגנים בשנת תשפ"ו, 2026. הנושא מאפשר לכלל הגננות להתמקד בשיח רגשי, באלמנטים בין אישיים ולתווך לילדים ערכים, התנהגויות ואמירות בעלות משמעות חברתית מחזקת ותומכת.

הנושא מאפשר היכרות עם מגוון גדול של מחוות גוף ומחוות מילוליות, שיש להן ביטוי בחיי יומיום ובעת קושי. זו הזדמנות להתמקד בהתנהגויות מעצימות, המטפחות ערכים של סובלנות, נדיבות ורגישות. בנוסף, ניתנת הזדמנות לעודד יוזמה מעשית ותרומה לכלל ולסביבה.

התוכנית המוצעת מזמינה את הצוות החינוכי לבחור מתוך ההיצע ולהתאים לילדים את התכנים, ההתנסויות והפעילויות. בכל מקום שבו הדבר מתאפשר, אנו מציעים לעודד את הילדים לספר ולשתף בתחושות, להתנסות ביצירה הקשורה לנושא, ליזום, לחקור ולהנות מיצירות ספרות בנושא.

למחוות יש משמעות תרבותית וחברתית לפיכך מומלץ להתמקד במחוות ההולמות את הסביבה התרבותית - חברתית של הילדים.

מטרות

היכרות עם מגוון של מחוות - בתנועה, במילים, במעשים.

הבנת התפקיד והמשמעות הגלויה והסמויה של מחוות שונות.

זיהוי מחוות המביעות קשר חם, סולידריות ונדיבות.

הבעת מחוות כלפי הזולת במצבים יומיומיים ובמצבי קושי.

זיהוי רגשות של עצמי, חיזוק הביטחון העצמי והערכה העצמית.

פיתוח תשומת לב, שכלול יכולת ההתבוננות ופיתוח רגישות, אמפתיה וכבוד לזולת.

זיהוי קושי וצורך של הזולת ובחירה בתגובה הולמת.

הבנת משמעותה הרגשית של מתנה והכרת הערך של נתינה.

טיפוח התייחסות ערכית לקבלה ונתינה של מחוות ומתנות במסגרת יחסים משפחתיים וחברתיים.

פיתוח מיומנויות שפה: ביטוי אישי, ניסוח משפטים, האזנה לסיפור והשתתפות בשיח.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

מבנה התוכנית

התוכנית המוצעת בזאת, מאורגנת במבנה של חמישה ימי פעילות. בכל אחד מהימים מוצעות מספר פעילויות לבחירה תוך התאמה לגיל הילדים, לידע הקודם ולתחומי העניין שלהם. הפעילויות תוכננו כך שניתן לפרוס אותן על פני כל היום במרחב הגן ובחצר.

יום א' - מחוות במילים, מחוות בתנועות

יום ב' - לתת ולקבל מתנות וחיוכים

יום ג' - מחוות מחזקות

יום ד' - מילה טובה, חיוך וברכה

יום ה' - מחוות קטנות - שמחה גדולה

יצירות ספרות המשולבות בתוכנית (לפי סדר הופעתן)

שיר - חיוכים / מילים: לאה נאור וחוה אלברשטיין לחן: אנחל קבראל ביצוע: חוה אלברשטיין

סיפור - המתנה המיוחדת ביותר שקיבלתי בימי חיי (מצורף)

שיר - דני גיבור מתוך: פרח נתתי לנורית / מרים ילן שטקליס (ספריית פיג'מה)

שיר - מתנות קטנות / מלים נועם חורב לחן: רמי קליינשטיין

ספר - חיבוק / כתב: דויד גרוסמן איירה: מיכל רובנר, הוצאת עם עובד

ספר - מתנה לאמא / כתב: לורנס שימל, איורים: פז רודרו, ספריית פיג'מה

ספר - איך לרפא כנף שבורה / כתב ואייר: בוב גרהאם, כנרת בית הוצאה לאור, (ספריית פיג'מה)

ספר - נוני שומר על השקט / שי קפון דובי קייך הוצאת עם עובד (ספרית פיג'מה)

ספר - החיבוק שחזר / ניק בלנד (תרגום דבורה בושרי) איורים: פרייה בלאקווד (ספרית פיג'מה)

ספר - השביל / כתיבה ואיורים: נטלי בלהסן (ספרית פיג'מה)

ספר - נוני שומר על השקט / כתיבה: שי קפון אייר: דובי קייך, הוצאת עם עובד (ספרית פיג'מה)

שיר - אורחים לקיץ / מילים ולחן: נעמי שמר

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

המלצות לגננות

א. היערכות מוקדמת

- ✓ להכיר מבעוד מועד את התוכנית ולהיערך בהתאם.
- ✓ להפעיל שיקולי דעת מקצועיים ולבחור את הפעילויות בהתאמה לילדים, לגילם ולתוכן הפעילות. ניתן לשנות, להוסיף, לגרוע ולעצב תוכנית מותאמת. רצוי ליצור מצב שבכל יום יהיה מגוון של פעילויות מסוגים שונים - שיח רגשי, סיפור, תנועה, יצירה, וכד'.
- ✓ ליצור פורומים שונים של למידה: במליאת הגן, בקבוצות קטנות (בתיווך הגננת), ביחידים ובזוגות.
- ✓ לחזק התנהגויות ומחוות במצבים אמיתיים בגן - לחזק, להמשיג, להעצים ולעודד את הילדים השותפים במחוות מחזקות על מעשיהם ותרומתם.

ב. מרחבי למידה, פעילות והתנסות

- ✓ **ספסל הנתינה (בשיתוף ההורים)**

נקים בגן פינה פתוחה (ספסל או שולחן) ואליו יגיעו פריטים מהבית שהילד מוכן להעניק אותם במתנה לילד אחר. במהלך השבוע מעשירים את ספסל הנתינה וביום חמישי עורכים חלוקה מחודשת של הפריטים. החלוקה יכולה להיערך באופן אקראי או באמצעות בחירה של הילדים. בכל מקרה החלוקה צריכה להיות מתוך רגישות רבה כדי למנוע תסכול ואכזבה. חשוב להוסיף מתנות גן שיהיו חלק מהמגוון המוצע.

- ✓ **"לוח צומח" של מחוות מחזקות**

נקים בגן או בכניסה לגן את לוח המחוות המחזקות. המחוות יהיו במילים ובתמונות. נזמין את הילדים ואת ההורים לצייר, לכתוב, ולהביע מגוון גדול של מחוות, אותן נתלה על הלוח. במהלך השבוע אפשר להוסיף ללוח תוצרי פעילות ויצירה של הילדים. בנוסף, ניתן לייחד מקום לסיפור אישי במלל או בציור - למי עזרתי היום / מי עזר לי היום, מילים טובות שאמרתי / מילים טובות שנאמרו לי. ניתן לצלם את הלוח הצומח ולשלוח למנהלת, למובילה ולהורים.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

✓ תודה שווה זהב

נכין מדליות (עם שרוך לתלייה על הצוואר), שעליהן יהיה כתוב "תודה שווה זהב". בתחילת השבוע נסביר את משמעות הביטוי והמדליות.

המדליות האלה ינתנו בסוף כל יום למי שגילה רגישות, נדיבות ויחס חם ותומך.

המדליות ינתנו גם למי שאמר מילה טובה, למי שניגש לעזור, למי שהעניק משלו לחברו, למי שבהתנהגותו ממשש את תשומת לב, ראיית הזולת, קשר, מתן עזרה.

חשובה רגישותה של הגננת לגבי מי שיקבל את המדליה - יש ליצור מצב שבו עד סוף השבוע כל ילדי הגן יקבלו מדליה.

פיתוח תוכן וכתיבת הפעילויות: ד"ר רְנָה ברנר

קריאה והערות: איילת טרייבר

עיצוב ועימוד: שרה דורלכר

חזרה לתוכן העניינים

מחוות קטנות ומחזקות

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יום א'
מחוות במילים, מחוות בתנועות

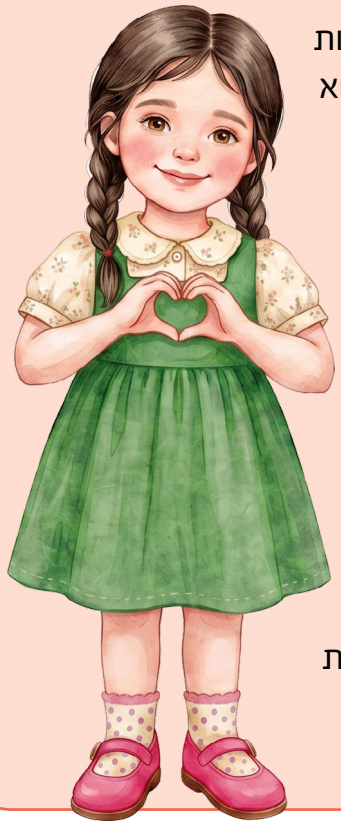

תעודת זהות לפעילויות של היום הראשון

הנושא המרכזי

יום זה יוקדש לפתיחת הנושא, לחיבור הילדים לנושא ולנגיעות במספר היבטים שיקבלו חיזוק והרחבה במהלך שבוע הפעילות.

מבנה היום

נזהה מחוות בלתי מילוליות בפעילות פיזית ובתמונות ונסמן מחוות מילוליות יומיומיות. נתמקד בחיוך שהוא מחווה אוניברסלי, חוצה תרבויות ותקופות, ונערוך מספר פעילויות הקשורות לחיוך.

חומרים, עזרים ואמצעים

מראה קטנה לכל ילד, עיגולים מבריסטול או צלחות נייר חד"פ, דפים, עפרונות, צבעים, חומרי יצירה, דף - אני מחייך/ת כאשר... (מצורף).

הערה חשובה

חשוב להכיר היטב את התכנים המוצעים, לבחור את מה שמתאים ולהיערך מראש לכל הנדרש.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

1. מה אומרות התנועות?

- נשב במעגל. נניח במרכז המעגל סימן שאלה גדול ונסביר לילדים שסימן השאלה מסמן לנו שאנו צריכים לגלות משהו שאיננו יודעים.
- הגננת עוברת מילד לילד ופונה לכל אחד מהילדים במחווה בלתי מילולית (תנועת גוף שבאה במקום מילים ומעבירה מסר). הילדים מתבקשים "לענות" לה במחווה משלהם.

דוגמה למחוות:

- כיף (הושטת כף יד של הגננת והזמנת ילד למחיאת הכף שלה)
- אצבע מורה - "לקום / לשבת"
- אצבע מורה - "בוא/י הנה"
- ראש למעלה ולמטה - כאומר "כן"
- ראש ימינה שמאלה כאומר לא
- הרמת כתפים - אמירת "לא רוצה"
- אצבע על הפה לסימן שקט
- ראש מוטה הצידה ויד מונחת מתחת ללחי כאומר לישון / אני ישן/ה
- פנים מבוישות
- חיוך המזמין חיוך מהילד
- לחיצת יד
- ידיים מחזיקות את הראש ועיניים מסתכלות כלפי מעלה להבעת חולמניות או שעמום

נשוחח:

- מה עשינו?
- האם הצלחנו להבין את הכוונה גם בלי מילים? איך זה קרה?
- אילו מחוות (שבאות במקום מילים) נוספות אתם מכירים? (חיוך, חיבוק, ליטוף, השתחוויה בתום הצגה / מופע, הצדעה, הפרחת נשיקה, עמידת דום, מחיאות כפיים ועוד).
- איך הגוף שלנו "יודע" באיזו מחווה להגיב?

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

נסביר:

פנינו זה אל זה במחוות-גוף, בתנועות. מחוות הן תנועות שבאות במקום מילים.
אנחנו מכירים את התנועות ויכולנו להבין את הכוונה.

השבוע נעסוק במחוות שונות. חלק יהיו בתנועות וחלק בצורות אחרות.

2. מה עוד אומרות התנועות?

משחק

נדפיס את התמונות המצורפות או את חלקן. נשב במעגל ונניח את התמונות במרכז המעגל.

<u>אפשרות א'</u> - נשאל את הילדים אילו מחוות מאלו המוצגות בתמונות, מוכרות להם.
נוסיף מידע ונספר מהן המחוות שמוצגות בתמונות.

נשוחח:

- האם אתם מכירים את המחוות האלה?
- ספרו על מחווה אחת שהייתם שותפים לה. מה הרגשתם באותו זמן?

<u>אפשרות ב'</u> - נזמין מספר הילדים לגשת לעמוד ליד התמונה לפי הרמז המילולי שניתן.

דוגמאות לרמזים:

- "שולם שולם לעולם, ברוגז ברוגז אף פעם".
- טייסים לפני טיסה מסמנים באצבע שהכל בסדר ואז הם ממריאים.
- כשאני בוכה או עצוב, זה מה שאני הכי צריך/ה.
- התינוק שלי ישן.

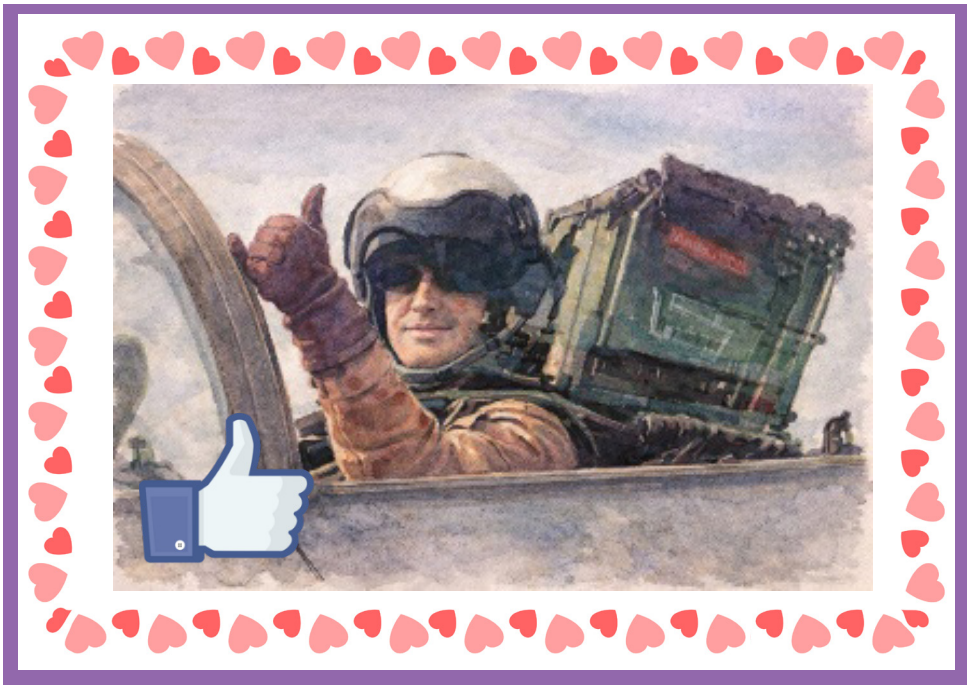
© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

מה עוד אומרות התנועות?

שבועת זרת

הילדים מבטיחים להשלים ביניהם, לא להיות ברוגז ולקיים את ההבטחה.

זקיפת אגודל

סימן שאומר הכל בסדר.

סימן לייק (אהבתי) של פייסבוק.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

דקה דומייה

עמידה שקטה, בלי דיבור ולרוב היא מסמנת צער ומתן כבוד. נהוג לעמוד דקה דומיה בימי זיכרון.

במשחקי כדורגל נהוג להשמיע את ההמנון של הקבוצות המייצגות מדינות שונות או לעמוד דקה דומיה לפני המשחק לאות כבוד בין הקבוצות.

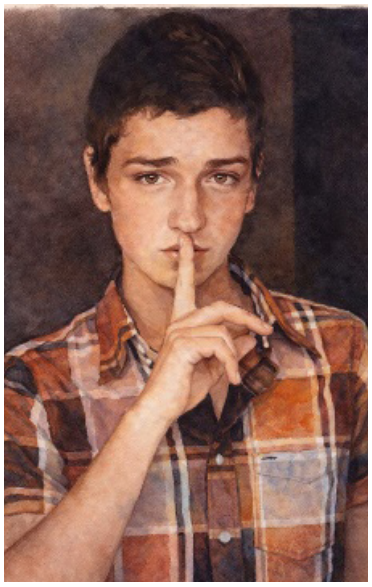

כיף אגרוף

דומה ללחיצת יד או כיף. כיף אגרוף הוא מחווה של הסכמה או חברות או כבוד.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

ש... ש... שקט - אצבע מורה על הפה

עכשיו לא מדברים. שקט.

בדרך כלל מסמנים תנועת שקט כאשר עוסקים במשהו שדורש ריכוז או בהצגה או כשרוצים לא להפריע למי שרוצה לישון.

חיבוק

סימן לקשר, לאהבה בין קרובי משפחה או חברים. יש אנשים המתחבקים כשהם נפגשים או נפרדים.

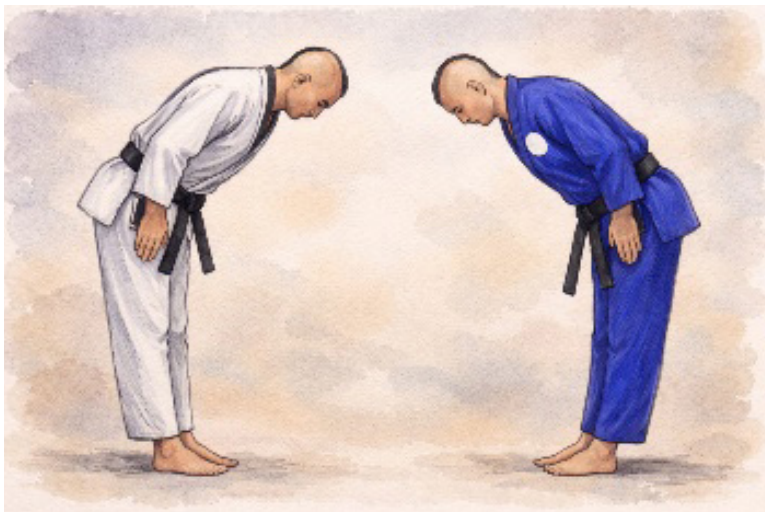
כיף

כשנפגשים, כששמחים, שתי כפות הידיים נוגעות זו בזו ומסמנות שמחה, חברות וברכה.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

לחיצת יד /
(תקיעת כף)
שני אנשים לוחצים ידיים כסימן לכבוד ושלום.
בתמונה לחיצת היד בין ראש הממשלה יצחק רבין לחוסיין מלך ירדן עם החתימה על הסכם השלום בין ישראל וירדן. הנשיא האמריקאי קלינטון, עומד בתווך ומוחא כפיים.

קידה
תנועת התכופפות לציון כבוד כלפי מי שעומד ממול. לפעמים אנשים קדים קידה כשהם כשמכירים מישהו חדש.

בתחרויות ג'ודו הקידה היא חלק מהמשחק והיא מעידה על כבוד והערכה כלפי המשתתף השני.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

נשוחח:

- אילו מחוות נהוגות רק בין בני משפחה וחברים? אילו מחוות נהוגות בין אנשים זרים?
- האם תמיד כל המחוות נעימות לנו?
- האם בכל העולם מקובלות אותן מחוות? (לא. יש ארצות שבהן מחווה אחת נחשבת לדבר נעים וטוב ובדיוק אותה מחווה נחשבת בתרבות של ארץ אחרת לתנועה גסה, מזלזלת ולא נעימה).

פעילות - מחפשים בספרים מחוות וחיוכים

- נזמין את הילדים לגשת לספריית הגן. בזוגות, הילדים יקחו את אחד הספרים, יתבוננו באיורים ויזהו מחוות ספציפיות.

- נשוחח על מה שהילדים גילו.
- נזמין את הילדים לזכור מחווה אחת שהם גילוי באיורים, ולהציג אותה בפנטומימה בפני שאר הילדים.

3. מחוות במילים

נשוחח:

- האם כל המחוות נעשות בתנועות? (לא. מחוות יכולות להתבצע גם במילים לדוגמה: תודה, בבקשה, וגם במעשים בפועל לדוגמה - לעזור לילד שנפל)
- מה משותף לכל המילים האלה: בוקר טוב, היי, מה נשמע? מה שלומך? כואבת לך היד? שיהיה לך יום נעים, תודה רבה, בהצלחה.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

מחפשים את המחווה - פעילות ומשחק

❊ נתבונן בתמונות המצורפות ונראה אילו מלים יכולות להיאמר בסיטואציות הנראות בתמונות.

- נסתיר ברחבי הגן או בחצר את התמונות. נזמין את הילדים לחפש אותן.
- לחילופין - נחלק את ילדי הגן לשתי קבוצות: קבוצה א' מסתירה וקבוצה ב' מחפשת. אחר כך מתחלפים בתפקידים.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

4. אפשר גם לחייך

- נגיש לכל אחד מהילדים מראה קטנה.
- התנסות חופשית - נזמין את הילדים להתבונן בעצמם במראה ו"לעשות לעצמם פרצופים במראה".
- התנסות מכוונת - נזמין את הילדים "לעשות פרצופים ספציפיים" מול המראה לדוגמה: פרצוף שמעיד על שמחה, פרצוף שמביע כאב, פרצוף שמביע אכזבה כי לא קבלנו משהו שרצינו.

נשוחח:

- האם היה דמיון בין הפרצופים של כולנו?
- מה אנחנו יכולים להבין מזה?
- איך אפשר לראות לפי הפנים מה אנחנו מרגישים בתוכנו?
- נזמין את הילדים לתת דוגמאות באמצעות הבעות פנים לרגשות ולתחושות.
- נזמין את הילדים לחייך אל מול המראה.

נתנסה בפעולות "מוזרות":

- לחייך אל המראה ובאותו זמן לומר "אני ממש כועס/ת!"
- לחייך אל המראה ובאותו זמן לומר: "כואבת לי הבטן".

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

נשוחח:

- האם הצלחנו לחייך ובאותו זמן גם להיות כעוסים או כאובים? למה? (אפשר להתייחס לחוויה מבלבלת, לקושי להבין את הסיטואציה להיות "גם וגם")
- מה מרגישים כשמחייכים?
- מה קורה לנו כשאנו מחייכים למישהו אחר?
- האם תמיד חיוך מביע שמחה? מה עוד חיוך יכול להביע? (טוב לב, בושה, ביישנות, שמחה לאיד, נכונות לעזור, מבוכה, נחמה, תחושת הישג וגאווה).
- איזה סוג של חיוך נעים לנו במיוחד?

- ננסה לחייך מול המראה בחיוכים שונים: חיוך ביישני, חיוך של מבוכה, חיוך של מאור פנים. במידת האפשר, נשוחח עם הילדים על סוגים שונים של חיוך.

5. מעבירים חיוך

- נשב במעגל ונעביר חיוך בסבב: הגננת מחייכת לילד היושב לצידה. הוא מפנה ראשו לילד היושב לצידו ומחייך אליו. הוא עושה את אותו הדבר עד שהחיוך עשה סיבוב שלם בין כל הילדים. רצוי לערוך פעילות זו בקבוצות של כ-10 ילדים.

נשוחח:

- איך היה לכם לחייך למי שיושב לידכם? איזה חיוך הענקתם לו?
- איך היה לכם לקבל חיוך ממי שיושב לצידכם?

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יצירה - שרשרת חיוכים

- נגיש לכל ילד עיגול בריסטול / צלחת נייר חד פעמית כדי להפוך אותה לפרצוף מחייך. (בציור, בהדבקות, בגזירה ובכל דרך שהילדים ימצאו לנכון). נתלה את היצירות בגן וניצור שרשרת של חיוכים שונים ומגוונים.
- נשאל את הילדים כיצד נקרא לשרשרת הזו, איזה שם ניתן לה? נכתוב את השמות שנתנו הילדים.

6. חיוכים

לגננת

נמצא ברשת ונקרא באוזני הילדים את השיר - חיוכים.
מילים: לאה נאור וחוה אלברשטיין לחן: אנחל קבראל ביצוע: חוה אלברשטיין.

נקרא את המילים ולא נאמר לילדים מראש מה שם השיר.

נשוחח:

- איזה שם לדעתכם נכון לתת לשיר הזה?
- איזה שם אתם הייתם נותנים לשיר? למה?
- השיר מציע לנו לחייך בכל מיני מצבים. למה? איך החיוך יכול לעזור במצבים קשים?

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

לגננת

מומלץ להיכנס ליוטיוב ולהשמיע את השיר "חיוכים" בביצוע של חוה אלברשטיין.

7. כולנו מחייכים

המלצות לפעילויות משותפות:

א. אנחנו מחייכים למצלמה

- נצלם את הילדים כשהם מחייכים. נצלם כל ילד בנפרד ו/או בקבוצות.
- נערוך את התמונות לאלבום החיוכים (פיזי או דיגיטלי).
- במידה שנערוך את האלבום כמצגת או סרטון, נבקש מהילדים להציע איזה שיר כדאי לשים ברקע? איזו מוסיקה מתאימה להתנגן בסרטון שבו רואים אותם מחייכים?
- נשלח את הסרטון להורים ולמנהלת הקייטנה.

ב. החיוך שלי - אלבום החיוכים שלנו

- נשוחח על המצבים / האירועים שגורמים לנו לחייך.
- נגיש לכל ילד את הדף המצורף בעמוד הבא (ציור של הילד וכתיבה של הגננת מפי הילד).
- נאגד יחד את כל היצירות של הילדים ונוכל לקרוא מהן בסוף כל יום או ביום חמישי, בסיכום שבוע הפעילות.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

החיוך שלי
אני מחייך / מחייכת כאשר...

שמי: _____

אני מחייך / מחייכת כאשר: _____

_____

_____

ציור:

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יום ב'
לתת ולקבל מתנות וחיוכים

תעודת זהות לפעילויות של היום השני

הנושא המרכזי - ביום זה נעסוק בקבלה ובנתינה של מתנות וחיוכים כמחוות המביעות קשר אנושי ויחס חם.

מבנה היום - נתחיל את היום בשיח על מתנות, נקרא סיפור על מתנה בעלת משמעות רגשית, שנשמרת לאורך שנים ארוכות, נעסוק בשירים ובסיפור על מתנות וחיבוקים, נכין מתנות לאנשים קרובים ולסביבה, לגן שלנו. נסיים את היום בשיחה על משמעותם של חיבוקים ובסיפור על חיבוק.

חומרים, עזרים ואמצעים - חומרי יצירה, גלילי נייר, דבקיות, רפייה, סרטים צבעוניים, נצנצים, צבעי גואש ומכחולים, עיגולי בריסטול או צלחות נייר חד"פ, חלוקי נחל, דבק, מספריים. (כדאי לשים לב ולהתאים בין הפעילות לחומרים הנדרשים).

הערה חשובה - יש להכיר היטב את התכנים המוצעים, לבחור את מה שמתאים ולהיערך מראש לכל הנדרש.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

1. מתנות שאנו אוהבים

- נכין מראש ונניח על הרצפה מספר קופסאות מתנה (ריקות) ארוזות יפה וקשורות בסרט.

נשוחח:

- ספרו על מתנה מיוחדת שקבלתם.
- ספרו על מתנה מיוחדת שנתתם.
- איזו מתנה היינו רוצים לקבל?
- איזו מתנה היינו רוצים לתת?
- האם הגודל של המתנה קובע את ההרגשה שלנו כשאנו נותנים או מקבלים מתנה?
- מה אנו מרגישים, כאשר המתנה לא כל כך מוצאת חן בעיננו? מה אנחנו עושים?
- מה ההבדל בין מתנה שבאה מהלב למתנה אחרת?
- מה אנחנו רוצים שיקרה למי שמקבל את המתנה שלנו? מה אנחנו רוצים שהוא ירגיש? איך נעזור לו להרגיש כך?

2. המתנה המיוחדת ביותר שקיבלתי בימי חיי

- שיחה מטרימה לפני קריאת הסיפור באוזני הילדים:

א. קשרי משפחה

נסביר קשרי משפחה של שלושה דורות - ניתן דוגמאות מעולם הילדים. בסיפור שלפנינו - הסבתא של הנכדה (נעמה) היא האמא של אבא.

ב. תפיסת זמן

נגשר על פני זמנים - לפני הרבה שנים אבא של נעמה היה ילד. כשהוא היה ילד

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

עדיין אמו לא היתה סבתא, כי עדיין לא נולדו הנכדים.

ג. אמצעים

- נחלק את הסיפור לחלקים.
- נשתמש בבובות בתפקיד הסבתא והנכדה (בעיקר להמחשת הדיאלוגים).
- אמצעי המחשה: תיק של סבתא ובו הצרור - דף מקופל ומעט מצהיב ובו ציור של ילד נתון בתוך עטיפת נייר ובתוך שקית ניילון פשוטה.
- אמצעים נוספים - נרות יום הולדת, תמונה של עוגת יום הולדת.
- נקרא באוזני הילדים את הסיפור.

המתנה המיוחדת ביותר שקיבלתי בימי חיי

כתיבה: ד"ר רנה ברנר

סבתא של נעמה מאוד אוהבת לספר סיפורים ונעמה מאוד אוהבת לשמוע סיפורים.

יום אחד, הגיעה סבתא לביקור אצל נכדתה, נעמה.

"היום אני רוצה לספר לך סיפור שמעולם לא סיפרתי", אמרה סבתא. נעמה שמחה מאוד. הסיפורים של סבתא תמיד מעניינים.

הן התיישבו על הספה, וסבתא הראתה לנעמה שיש לה בתיק צרור מוזר. משהו עטוף בנייר עטיפה מקומט וישן, ונתון בתוך שקית ניילון לא חדשה.

"סבתא זה בשביל?" שאלה נעמה בהיסוס.

"א... א... לא בדיוק". ענתה סבתא.

"אז למה הבאת את זה?"

"זה קשור לסיפור. רציתי לספר לך משהו שקרה פעם, לפני הרבה שנים".

"מה זה? מה זה? שאלה נעמה בקוצר רוח".

נעמה הסתכלה איך סבתא מוציאה מהתיק את הצרור הקטן והמוזר. זה נראה כמו מתנה, אבל זו לא בדיוק היתה מתנה. זה נראה כמו ספר, אבל זה לא נראה בדיוק כמו ספר. ברור שזה לא משהו שאוכלים כי

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

אם זה היה מאכל, הן היו יושבות ליד השולחן ולא על הספה...

"מה זה סבתא, מה זה, כבר אין לי סבלנות"?

"לפני הרבה שנים, כשאבא שלך היה בגילך"... התחילה סבתא לספר.

"ספרי ספרי, ביקשה נעמה. אני אוהבת סיפורים על מה שהיה פעם".

"אז ככה, לפני הרבה שנים, כשאבא שלך, שהוא הבן שלי, היה ילד בגילך, נודע לו שיש לי יום הולדת. הוא ביקש מסבא ללכת איתו לקנות לנו עוגה כדי לחגוג יחד את יום ההולדת שלי. סבא נענה לבקשה, הם הלכו לקונדיטוריה וקנו עוגה. שם, ארזו אותה יפה והם הגיעו איתה הביתה.

בערב, אחרי שהשמש שקעה, סבא הביא נרות, פתח את קופסת העוגה ויחד ערכו יום הולדת לתפארת. שרנו שירי יום הולדת, סבא בירך את כל המשפחה, ואכלנו בתיאבון רב את העוגה".

"נו, שאלה נעמה, אז מה הסיפור? ואיך הוא קשור לדבר המוזר שיש לך בתיק ורצית להראות לי"?

"רגע, נעמונת, אמרה סבתא. חכי עד לסוף הסיפור. מה, לא קנו לך קצת סבלנות בחנות"?

נעמה צחקה, וסבתא המשיכה בסיפור:

"בלילה לפני שהלכנו לישון, חייכתי לעצמי וחשבתי בליבי: איזה יום הולדת נחמד היה לי! אכלנו ושרנו ובירכנו. היה ממש יום הולדת שמח!

ואז, הלכנו לישון.

לפני שנכנסתי למיטה, נגעתי בשמיכה ושמעתי קול רשרוש של נייר. הרמתי את השמיכה, ומצאתי על המיטה את הדבר הזה".

סבתא הצביעה על הצרור הקטן המיוחד והמוזר שהביאה בתיק שלה.

היא פתחה את הניילון, הסירה את עטיפת הנייר ואמרה לנעמה:

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

"שלושים שנה אני שומרת את הדבר הזה. זו המתנה המיוחדת ביותר שקיבלתי בימי חיי."

נעמה ראתה דף נייר מקופל ומצהיב מרוב שנים.

"מה זה, סבתא, מה זה"? שאלה נעמה.

סבתא פתחה את הדף בזהירות גדולה. ידיה רעדו ונעמה הרגישה שסבתא נרגשת מאוד.

זה היה דף שהיו בו מילים בכתב גדול. היו בו ציורים יפים ועדינים שמילאו את כל הדף. היה ברור שאבא של נעמה כתב וצייר את הציור לסבתא כשהוא היה ילד.

סבתא הסתכלה בדף שהיא שומרת כבר שלושים שנה ודמעות החלו לרדת מעיניה.

נאפשר לילדים תגובות ספונטניות.

נשוחח:

- למה סבתא כל כך התרגשה, למה ירדו הדמעות מעיניה?
- מי הכין את מה שהיה בדף? מתי?
- מה לדעתכם היה כתוב ומצויר בדף?

בעקבות הסיפור:

- נגיש לילדים דפים ונזמין אותם לצייר מה שלדעתם היה בדף או כל דבר העולה בדמיונם ומתאים לסיטואציה המסופרת. נוכל להציע לילדים לכתוב מפיהם את מה שלדעתם היה כתוב בדף.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

3. דני גיבור

לגננת

מומלץ למצוא ברשת את השיר - דני גיבור מתוך: פרח נתתי לנורית / מרים ילן שטקליס.

נקרין את הסרטון "דני גיבור".

ניתן להקרין את הסרטון ללא סאונד, כדי שניתן יהיה להתמקד בתוכן הויזואלי ולגלות את הסיפור המוצג בסרטון.

לחצו כאן לצפיה

(קרדיט: באדיבות קבוצת מדיה הופ!)

- נעקוב ונספר במילים שלנו את הסיפור שמספר הסרטון.

לגננת:

הסרטון "דני גיבור", מתחיל בתמונה של דני קופץ מאבן לאבן, נופל ונחבל. אמא שלו, שהיתה לצידו, חובשת בפלסטר את הפצע, מלטפת אל לחיו, מנשקת אותו על מצחו, חובשת לראשו את הכובע שנפל אוחזת בידו ויחד הם צועדים לגן.

דני רץ לגן ופוגש בהתרגשות את רותי. הוא נותן לרותי פרח ותפוח. היא אכלה את התפוח וזרקה את הפרח בחצר, והלכה לשחק עם ילד אחר. דני אינו בוכה רק הדמעות יורדות מעצמן.

כשהוא מתנדנד על הנדנדה, באה ילדה אחרת. היא רואה שהוא בודד ומושיטה לו פרח צהוב. דני לוקח את הפרח וממשיך לשחק עם הילדה.

כשאמא באה לקחת אותו הביתה, נפרד דני מהילדה לשלום.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

נשוחח:

- מה דני נותן לרותי?
- האם דני נתן את המתנה לרותי מכל הלב?
- למה מתכוונים כשאומרים "לתת מכל הלב"?
- איך רותי הגיבה? מה היא עשתה?
- מה לדעתכם דני הרגיש? למה הוא היה זקוק?
- האם גם לכם קרה שנתתם מתנה, אבל מי שקיבל אותה לא היה מרוצה? איך הרגשתם?

לגננת:

מומלץ להשמיע את השיר - דני גיבור - שיר ילדים - שירי ילדות ישראלית

לחצו כאן להשמעה

(קרדיט: באדיבות קבוצת מדיה הופ!)

4. סיפור לפני השינה

נראה לילדים את התמונה המצורפת.

נשוחח:

- האם המצב הנראה בתמונה מוכר לכם? מי מספר לכם סיפור לפני השינה?
- איזה סיפור אתם אוהבים במיוחד?

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

- בתמונה רואים שהילד אוהב את הרגעים האלה. לפי מה רואים זאת?
- מה לדעתכם, הילד אוהב? למה?
- מה לדעתכם, יקרה אחרי שהסיפור ייגמר? מה אבא יתן לילד? מה הילד יתן לאבא?

5. מתנות קטנות

נספר:

שיחה בגן "אורות"

בגן "אורות" דיברו הילדים על מה שהם אוהבים לקבל.

כולם אהבו לקבל מתנות ביום ההולדת, אך גם דברים נוספים.

- רועי אמר - "אני אוהב לקבל נשיקה במצח מההורים שלי".
- יסמין אמרה - "אני אוהבת שאומרים לי: "כל הכבוד ששמרת על אחותך הקטנה, רואים שאת ילדה גדולה".
- רעות אמרה - "אני לומדת לרכוב על אופניים. כל פעם שאני נופלת, אמא אומרת לי: "אל תבכי, זה עוד מעט יעבור". אני יודעת שזה נכון.
- גיא אמר - "פעם הייתי חולה ולא באתי לגן הרבה ימים. אתם ציירתם לי ציורים ואני ידעתי שחשבתם עלי ובלב אמרתם: גיא, תהיה בריא".

נשוחח:

- איזה דברים הילדים של גן "אורות" אהבו לקבל? (מתנה מוחשית ליום הולדת, וגם נשיקה, מילה טובה ומעודדת, נחמה ועידוד, איחולי הבראה)
- מה לדעתכם הרגישו הילדים כשהם קיבלו את המתנות והמחוות האלה?
- האם נשיקה ומילה טובה הן מתנות? מה מיוחד במתנות שקיבלו רועי ויסמין?
- כיצד מתנות יכולות לעזור?
- אילו מחוות נוספות נותנות לנו הרגשה טובה ואי אפשר לקנות אותן בכסף? (מבט חם, נפנוף יד לשלום, נותנים ידיים כשהולכים יחד).

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יצירה:

נזמין את הילדים לבחור באחת המחוות הנעימות לנו כגון ליטוף, חיבוק, (שאי אפשר לקנות אותן בכסף) ולהביע אותה בחומרים.

מפגש עם שיר - מתנות קטנות

לגננת:

מומלץ להיכנס לאתר פסקול חברתי ולמצוא את השיר מתנות קטנות /
מלים: נועם חורב, לחן: רמי קליינשטיין

- נקרא באוזני הילדים את מילות השיר - מתנות קטנות.
- נוכל לבחור בית אחד ולהתמקד בו.

נשוחח:

- אילו מתנות מוזכרות בשיר?
- למה לדעתכם, קוראים לשיר בשם "מתנות קטנות"?
- נשמיע את השיר.

6. אנחנו מעניקים מתנה לאנשים ולסביבה

להלן מספר הצעות לבחירה:

א' - מתנות מגלילים

נשוחח:

- למי היינו רוצים להעניק מתנה?

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

- איזו מתנה מתאים לתת לו? למה?
- האם זו תהיה מתנה שימושית (שהוא ישתמש בה)? (לדוגמה: מחזיק עטים / טושים / פתקים).
- האם זו תהיה מתנה שמעידה על תשומת לב (מתנה שבאה במקום לומר: חשבתי עליך, אני מתגעגע/ת אליך)? (לדוגמה בובות למיניהן).

חומרים:

גלילי נייר, ניירות צבעוניים, דבקיות, טושים, דבק, מספריים, סרטים צבעוניים, נצנצים וכד'.

- נגיש את חומרי היצירה ונזמין את הילדים ליצור כמיטב דמיונם.
- אפשר ליצור תערוכה של מתנות מגלילים או להחליט למי הם היו רוצים להעניק את המתנה שהכינו.

ב' - מתנה לגן - שביל הנתינה

נשוחח:

- איזו "מתנה" אנחנו יכולים להעניק לגן?
- מה נוכל לעשות כדי להראות, שהגן הוא מקום שאנו אוהבים?

נקשט את שביל הכניסה לגן. נכין שלטים ונקשט אותם. כל קבוצה תכין שלט אחד.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

דוגמאות לשלטים:

- ברוכים הבאים
- היכנסו בשמחה
- חייכו אלינו
- כאן יוצרים בכיף
- אנחנו אוהבים לקבל אורחים

חומרים: מלבנים מקאפה, מקלות לדגלון או שיפוד/צ'ופסטיק, טושים, צבעים, דבקיות, ניירות צבעוניים, מספריים, דבק.

ג' - מתנה לגן - "אבנים מְבָרְכוֹת"

נשוחח:

- אילו ברכות אנחנו אוהבים לשמוע? אילו ברכות אנחנו אוהבים שמברכים אותנו?
- באילו ברכות אנחנו יכולים לברך? את מי?
- למי אפשר וכדאי לומר מילים מחזקות (מילים שנותנות כוח במצבים של קושי)?

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

- נערוך רשימה של מילים מעודדות ומחזקות וברכות, שמתוכן ניתן לבחור.

הצלחה, ידידות, חברות, שמחה, בריאות, חיוך,

עשייה, למידה, כאן חוקרים, יופי, כבוד, כל הכבוד, יישר כוח, את/ה אלוף/ה,

עזרה, נתינה, דרך צלחה,

שינה מתוקה, חלומות פז, תהיה בריא, החלמה מהירה.

הערה - זו רשימה ארוכה ומפורטת. כדאי לבחור רק חלק.

חומרים:

חלוקי נחל, טושים לא מחיקים או צבעי גואש (לערבב עם מעט דבק לבן).

מהלך העבודה:

- נצבע ונקשט את האבנים. נוכל לכתוב על כל חלוק נחל מילת ברכה או מילה מחזקת לפי בחירת הילדים. (הגננת תכתוב מפי הילדים או שהיא תכתוב על דף והם יוכלו להעתיק).
- נבחר עם הילדים פינה מכובדת בחצר הגן, שבה נוכל להניח את האבנים. (בצל עץ, ליד הכניסה, בדרך לאזור הנדנדות).
- נניח עם הילדים את האבנים המקושטות והמברכות בצורה יפה ומזמינה במקום שנבחר.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

7. מפגש עם הספר - חיבוק

הספר - חיבוק / כתב: דויד גרוסמן איירה: מיכל רובנר, הוצאת עם עובד

תחושת החיבוק (פעילות בקבוצה קטנה)

- נזמין את הילדים לשתף:
  - את מי אנחנו אוהבים לחבק? מתי?
  - מה מרגישים כשמתחבקים?
  - האם אנו אוהבים שמחבקים אותנו?
  - מתי אנחנו לא רוצים לחבק מישהו? מה אפשר לעשות כדי להביע זאת?
  - נשאל חברים את הם מעוניינים בחיבוק

הערה - ניתן לגיטימציה גם לתחושות לא נעימות ולאפשרות לומר שבסיטואציה מסוימת אני לא מעוניין/ת בחיבוק. לגלות רגישות למושגים של מרחב אישי וגבולות הגוף

- נסתכל בתמונות המצורפות ונתאר מה רואים בכל תמונה.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

שחקני כדורסל מתחבקים

סבתא מחבקת את הנכד שלה החייל

מחבקים את הכלב

שני אחים מתחבקים

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

נשוחח:

- מה משותף לכל התמונות, למעט תמונה אחת?
- איזו תמונה שונה / יוצאת דופן?
- מה רואים בה? במה היא שונה? (הקיפוד, הוא לבד, אין מחבקים אותו כי הוא דוקר).
- האם ראיתם פעם קיפוד? כיצד הוא נראה?

- נראה לילדים את כריכת הספר - חיבוק / דויד גרוסמן, הוצאת עם עובד.

נשוחח:

- מה אפשר להבין מהאיור שעל הכריכה?
  (נכוון לחיבוק הרך והנעים שבין מבוגר לילד).
- מה אומר החיבוק הנראה באיור?
  (טוב לנו יחד, אתה חשוב ויקר לי, אני אוהב/ת אותך, אני לא לבד).

- נקרא את הסיפור באוזני הילדים. ונזמין אותם לתגובות ספונטניות.

הערה - ניתן להשתמש ביצירות האמנות שיש בהן חיבוק ובפעילויות המוצעות בחוברת של התוכנית - מתחזקים בחיבוק: אישי, משפחתי וקהילתי. (משרד החינוך).

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יום ג' – מחוות מחזקות

תעודת זהות לפעילויות של היום השלישי

נושא המרכזי - נקדיש את היום לפעילויות שנועדו לחזק את היכולת של הילדים להתבונן ולזהות קשיים בסביבתם האנושית ולפעול ברגישות ובהלימה לערכים של חברות, סולידריות, נדיבות ותמיכה.

מבנה היום - נפתח את היום במחוות המביעות נועם, חמימות וקשר חברתי בעת הכניסה לגן. נמשיך בזיהוי מצבי קושי לשם מתן סיוע ועזרה. ניפגש עם ספרים בעלי מסרים דומים.

חומרים, עזרים ואמצעים - ליצירת לוכד חלומות - חוט ברזל או מנקה מקטרות בצורת עיגול, חוטי כותנה או חוטי צמר צבעוניים, צדפים עם חור, נוצות, חרוזים וחומרי יצירה נוספים.

הערה חשובה - יש להכיר היטב את התכנים המוצעים, לערוך תעדוף, לבחור מתוכם ולהיערך מראש לכל הנדרש.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

1. 'בוקר טוב' של מחוות

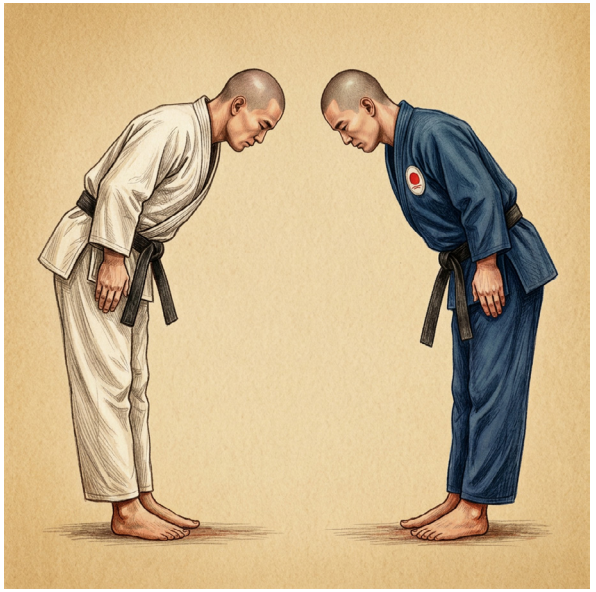
- נתלה על דלת הכניסה לגן את "לוח המחוות" (מצורף).
(בגנים צעירים רצוי לבחור 2-4 מחוות בלבד).
- הגננת תעמוד ליד הדלת והילדים יעמדו בטור בכניסה לגן.
- כל ילד, לפני כניסתו, יגע באחת התמונות שבלוח המחוות, ובכך הוא יסמן את האופן שבו הוא ירצה להביע 'בוקר טוב' בינו ובין הגננת.
- הילד נוגע בתמונה, והגננת נענית ומקבלת אותו כפי שביקש (בחיבוק, בהרמת אצבע לתנועת "לייק", בכיף, בקשר זרת, בתנועת "נמסטה" או בקידה. אפשר להשאיר ריבוע ריק להמצאת מחווה של הילדים).

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

לוח מחוות

2. מעגלי מחוות

- נעמוד במרכז הגן בשני מעגלים - מעגל פנימי ומעגל חיצוני. ילדי המעגל הפנימי פונים אל ילדי המעגל החיצוני. כך שהילדים עומדים זה מול זה.
- בהינתן האות, כל זוג ילדים עושה שתי מחוות של יחס חם ונעים: מחוות ראשונה מתבצעת על ידי ילדי המעגל הפנימי ומחווה שנייה מתבצעת על ידי ילדי המעגל החיצוני: קדים קידה, נותנים כיף, נותנים כיף אגרוף, עושים לייק וכד'.
  אפשר להיעזר בלוח המחוות או להוסיף מחוות שאינן נמצאות בלוח המחוות כגון - חיוך, הנחת יד על הכתף.
- בהינתן האות פעם נוספת, ילדי המעגל החיצוני זזים מקום אחד שמאלה, כך שעתה הם עומדים מול ילד אחר.
- ממשיכים כך במהלך של כמה תזוזות.

3. מחוות קטנות - לתת מכל הלב

- נזמין את הילדים לספר על מחווה קטנה שהם נתנו מכל הלב.
  - ✻ למי ניתנה המחווה? (לאח, להורה, לסבא, לחבר/ה לחייל שאינני מכיר)
  - ✻ מתי זה קרה? (כשהוא היה חולה, ביום ההולדת שלו, כשהוא נפל ונחבל)
  - ✻ מה היתה המחווה, מה נתתם? (פרח, ציור, חיוך, מתנה, חיבוק)
  - ✻ האם מי שקיבל, הרגיש שזה ניתן "מכל הלב"? איך?

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

4. מתבוננים ועוזרים

(פעילות בקבוצה קטנה בתיווך הגננת)

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

- נתבונן בתמונות.
- נזמין את הילדים לבחור תמונה ולערוך משחק תפקידים.

נשוחח:

- מה רואים בכל תמונה? איזה סיפור מספרת כל תמונה?
- ילד עם קביים בגלל גבס - אינו יכול לעלות במדרגות. זקוק לעזרה
- ילד שנפל מהאופנים - נפצע, כאוב וזקוק לעזרה
- ילד בכסא גלגלים - אינו יכול לעלות במדרגות
- ילדה שנפצעה במצח - כואב לה או שהיא פוחדת מהטיפול של האחות
- האם ראיתם מצבים כאלה? איפה, מתי?
- איך אנחנו יכולים לעזור? (קודם כל לשים לב, לא להתעלם, לגשת, להציע עזרה, להודיע או לקרוא למבוגר, לתת מים, לומר מילה טובה ומנחמת כמו - אל תדאג, אני איתך, יהיה בסדר, זה באמת כואב אבל יעבור, מיד תבוא הגננת / אמא /אבא לעזור לך).
- האם כבר התנסיתם בעזרה למי שזקוק לעזרה? מתי?
- מה מרגישים הילדים שבאים לעזור? (הרגשה טובה, סיפוק, חוזק, תחושה טובה שיכולנו לסייע ולא להשאיר לבד את מי שקשה לו).

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

5. לוכד חלומות / לוכד מחשבות טובות

נספר:

מהו לוכד חלומות?

לפני שנים, היה נהוג בקרב שבטים רחוקים, שחיו בארצות רחוקות להכין לוכד חלומות לכל תינוק שנולד. הם האמינו שלוכד החלומות מרחיק את המחשבות הרעות ואת החלומות הרעים.

הם האמינו שלוכד החלומות מעביר אל התינוק רק חלומות טובים. לוכד החלומות יעזור לתינוק שיגדל להיות ילד שיהיו לו מחשבות טובות והוא יגדל להיות אדם טוב שעוזר לאחרים.

מהו לוכד מחשבות טובות?

נספר לילדים:

לוכד מחשבות טובות

אנו נכין לוכד מחשבות נעימות, מעשים טובים, תחושות נעימות ומילים טובות.

הוא נראה כמו לוכד חלומות והוא מצליח ללכוד מחשבה טובה, מעשה טוב ומילים טובות, שאנו רוצים שיישארו איתנו, או שאנו רוצים להעביר ולהעניק גם לאחרים.

חומרים:

חוט ברזל או מנקה מקטרות בצורת עיגול, חוטי כותנה או חוטי צמר צבעוניים, צדפים עם חור, נוצות, חרוזים וחומרי יצירה נוספים.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

מהלך העבודה:

- ניצור טבעת מחוט הברזל.
- נעביר חוטים בין נקודות שונות על פני הטבעת.
- נקשור קישוטים כגון נוצות וצדפים.
- נקשור חוט ארוך על העיגול שישמש לתלייה.

לגננת

כדאי להיכנס לרשת האינטרנט ולבדוק כיצד להכין עם הילדים לוכד חלומות.

6. מתנה לאמא

מפגש עם הספר - מתנה לאמא / כתב: לורנס שימל, איורים: פז רודרו, ספריית פיג'מה

- נקרא באוזני הילדים את הסיפור - מתנה לאמא.
- ניכנס לרשת ונמצא הקראה של הסיפור.

נשוחח:

- מה לדעתכם, הרגיש תני כשאחותו נתנה לאמא פרח?
- תני אומר שגם הוא זקוק לקופסת מתנה. מה לדעתכם הוא ייתן לאמא?
- "אין כמו הילדים שלי" אמרה אמא - למה היא התכוונה?

- נזמין את הילדים להמחיז את הסיפור באמצעות בובות.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

7. איך לרפא כנף שבורה

מפגש עם הספר - איך לרפא כנף שבורה / כתב ואייר: בוב גרהאם, כנרת בית הוצאה לאור, (ספריית פיג'מה).

- נציג את הספר בפני הילדים. נוכל להזמין את הילדים להביא את הספר מהבית.
  - נקרא את שם הספר ונוודא שהילדים מבינים שניתן לרפא כנף שבורה. (בדומה לשבר ביד או ברגל).
  - נראה את האיורים ונזמין את הילדים "לקרוא" את האיורים, לשים לב לפרטים ולספר את הסיפור במילים שלהם, על פי האיורים.
  - נשים לב לילד ביל, כפי שהוא מוצג באיורים. הוא רואה מה שאחרים אינם רואים. מה הוא ראה? מה אפשר לומר עליו?
- נקרא את הסיפור באוזני הילדים.

נשוחח:

- כיצד ביל והוריו טיפלו בציפור? מה הם עשו? למה הם עשו זאת?
- אילו מחוות עשה ביל כלפי הציפור? מה היה לו חשוב?
- בסוף הסיפור ביל משחרר את הציפור לטבע. האם הוא עשה נכון? מדוע?

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

8. מפגש עם ספרים נוספים

א. הספר - החיבוק שחזר / ניק בלנד (תרגום דבורה בושרי) איורים- פרייה בלאקווד

- כדאי לשוחח על סוגי חיבוקים שמקבלת לוסי מבני המשפחה.
- בקבוצה קטנה - נתמקד בשאלה: האם אתם אוהבים לתת ולקבל חיבוק? ממי? מתי?

ב. הספר - השביל / כתיבה ואיורים: נטלי בלהסן

ארנב קטן חוזר לביתו מבית סבתו. היא נתנה לו שקית ובה זרעים.

בדרך הוא מחלק מזרעיו ברוחב לב לציפור רעבה, לשבלול מפוחד ולקיפוד. עד שהזרעים האחרונים מתעופפים ברוח סתיו.

הוא חוזר בידיים ריקות.

מה תהיה התגובה של אמא?

ארנב הפסיד את הזרעים שלו לרוח אבל השביל פורח מראה לו שנתינה חוזרת אל הנותן.

- ניתן להשמיע את הסיפור באמצעות הקראה בפודקאסט - ספריית פיג'מה קוראת לכם.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יום ד'
מילה טובה, חיוך וברכה

תעודת זהות לפעילויות של היום הרביעי

הנושא המרכזי - את היום הזה נקדיש למילים הנאמרות כמחוות מעודדות, מנחמות ומחזקות.

מבנה היום - נפתח את היום בשיר העוסק במילים טובות, נעשיר את אוצר המילים הטובות שלנו, נשמע סיפור ונעסוק ביצירה בעקבותיו.

חומרים, עזרים ואמצעים - לפעילות בעקבות הסיפור: דגלונים או כרטיסי רעש / שקט (כמוסבר) קונוסים, קוביות גדולות, כריות, חבל או סרט צבעוני.

חומרי יצירה, דפים, דבק, מספריים.

הערה חשובה - יש להכיר היטב את התכנים המוצעים, לבחור ולהיערך מראש לכל הנדרש.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

1. מילה טובה

לגננת:

מפגש עם שיר - מומלץ להיכנס לרשת האינטרנט ולמצוא את השיר "מילה טובה"
מילים: יעקב גלעד לחן: יהודית רביץ.

אפשר להיכנס לאינטרנט אתר "לפסקול חברתי" (שיר של יום) ולמצוא שם את השיר.

נקרא את מילות השיר באוזני הילדים.

נשוחח על השיר:

- האם אהבתם את השיר?
- מה עושה מילה טובה? איך היא משפיעה על ההרגשה שלנו?
- ספרו על מקרה שבו לא הרגשתם כל כך טוב ומישהו שיפר את ההרגשה שלכם. איך זה קרה? מה הוא אמר? מה הוא עשה?
- אלו מילים טובות שמעתם וגרמו לכם למצב רוח טוב?

- נשמיע את השיר.
- נזמין את הילדים לומר מלים טובות. נכתוב כל מילה על דפי A4. כל ילד יקשט את הדף עם המילה שלו. ניתן להוסיף אלמנטים בהדבקה ובכל דרך שהילדים יבחרו.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

- ניצור לוח קיר עם המילים הטובות שלנו.

(הגננת תבחר את המילים שיוכלו להיות רלוונטיות לשימוש בפעל בגיל הזה או בקבוצת הילדים הזו).

מלים טובות

דוגמאות למילים טובות, המתארות את הזולת

חכם/ה, כשרוני/ת, יצירתי/ת, אמיץ/ה, נחמד/ה, טוב-לב, עוזר/ת, אדיב/ה, סבלני/ת, קשוב/ה, מתחשב/ת, חביב/ה, מקסים/ה, נפלא/ה, מדהים/ה, חזק/ה, עדין/ה, מתוק/ה, מצחיק/ה, חברותי/ת, מסודר/ת, מוכשר/ת מלא-שמחה, משעשע/ת, תומך/ת

דוגמאות למילות תודה, עידוד ונחמה

תודה, סליחה, בבקשה, אני איתך, יהיה בסדר, שיהיה לך יום נעים, את/ה חבר/ה טוב, אני אוהב/ת אותך, היה לי כיף לשחק איתך, שמחתי שהיינו יחד, שמחתי שעזרת לי, שיהיה לך יום נעים, תצליח/י בכל מעשיך...

2. לפעמים גם שקט הוא כמו "מילה טובה"

מפגש עם הספר - נוני שומר על השקט / שי קפון ודובי קייך, הוצאת עם עובד (ספרית פיג'מה)

הטרמה

- נתבונן באיור הכריכה ונעלה השערות לגבי תוכן הספר.
- נברר את משמעות הביטוי "לשמור על שקט".
- נבדוק לפי האיור שבכריכה, האם זה קל לשמור על שקט?

קריאה

- נקרא את הסיפור באוזני הילדים.
- לחילופין ניתן להאזין לקריאת הסיפור מפי ירדן ודידי - באתר ספריית פיג'מה.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

בעקבות הקריאה

נשוחח:

- נוני נבהל כשגילה ששכח לשמור על השקט. למה הוא נבהל?
- האם הוא התכוון להפריע לאמא לנוח?
- נוני ניסה להתחשב. למה מתכוונים כשאומרים להתחשב"?
- מה הוא עשה כשניסה להתחשב?
- מה אנחנו עושים כאשר אנחנו מתחשבים?

3. קולות וצלילים

פעילות בעקבות הספר - נוני שומר על השקט / שי קפון ודובי קייך.

היערכות מוקדמת:

- נכין מראש קופסאות שימורים ריקות, ופריטים שונים שנוכל להכניס לתוכן לצורך השמעת צלילים. בכל קופסה יהיו פריטים אחרים. לדוגמה: זרעים של שעועית, אורז, חול, מסמרים וברגים, כפתורים, גולות, אבני חצץ וכד'.

מטרה:

פיתוח קשב ואבחנה בין צלילים על פי עוצמתם כדרך להמשגת רעש / שקט.

חומרים ועזרים:

- חישוק לכל ילד
- קופסאות שימורים ריקות
- שעועית יבשה, אורז, כפתורים, חול, מסמרים - להכנסה לקופסאות השימורים.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

מהלך הפעילות:

- נצא לחצר וניתן לכל ילד חישוק.
- נזמין את הילדים להיכנס לחישוק ולהקשיב.
- ניקח קופסת שימורים אחת ונשמיע צלילים חזקים (של גולות / כפתורים / מסמרים).
- נזמין את הילדים לרקוד / לקפוץ / להתנועע בעוצמה כשהם בתוך מתחם החישוק.
- ניקח קופסת שימורים אחרת, שיש בה אורז או חול, ונשמיע קולות חלשים. הילדים יעמדו ללא נוע עד שיישמעו הקולות החזקים.
- בהמשך נזמין את אחד הילדים להשמיע את הצלילים.

נשוחח:

- מה עשינו? האם היה קשה לשמור על שקט?
- מתי אנחנו זקוקים לשקט? (כדי לישון אך גם כדי להתרכז, לשחק, לשמוע שיר שאנו אוהבים, לעזור לעצמנו או לאחרים ועוד).

4. ברעש ובשקט

היערכות מוקדמת:

- ✓ מסדרים "מסלול" עשוי חבל במרכז הגן.
- ✓ על המסלול מניחים קונוסים, קוביות גדולות, כריות.

מטרה:

- ✓ הבנת הקשר בין "רעש" ל"שקט".
- ✓ שליטה בדיבור ובתנועה בהתאם להנחיות.

ציוד:

- ✓ דגלונים או כרטיסי רעש / שקט
- ✓ קונוסים
- ✓ קוביות גדולות
- ✓ כריות
- ✓ חבל או סרט צבעוני

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

מהלך הפעילות:

- כשהגננת מרימה את כרטיס "רעש", הילדים עוברים במסלול והם יכולים לדבר, לשיר, לחייך זה לזה, לתת זה לזה כיף לשלום, לקוד קידה בתוספת של אמירת מילה טובה.
- כאשר הגננת מרימה את כרטיס "שקט", הילדים ממשיכים ללכת בשקט, מבלי להשמיע קול.
- בתום הפעילות נשוחח על מה שעשינו. נבדוק כיצד הצלחנו להיענות להנחיות של "רעש" ו"שקט".

לקראת יום חמישי

- לסיום היום הרביעי נזמין את הילדים להביא למחר פריט אחד (ממה שהכנו בגן או מהבית) שיהפוך למתנה וינתן לילד אחר בגן. (חשוב ליידע את ההורים ולזכות בשיתוף פעולה מצידם).
- נשאל את הילדים מה אפשר להביא, מה יכול להיות מתנה נחמדה?

  ציור שציירתי, בובה שהכנתי מגליל נייר, לוכד חלומות שהכנתי, צעצוע, משחק, כדור קטן, קוביות, פלסטלינה (חדשה) קופסת בצק צבעוני (חדש) צבעי עיפרון (חדשים) פנקס קטן, מכונית משחק, בובה קטנה, חיות משחק מפלסטיק, מדבקות מיוחדות, מסגרת של תמונה וכד'.

  הערה - הגננת תדאג שיהיו מתנות נוספות בהישג יד שהיא תוכל להעניק במידה שיהיו ילדים שלא יביאו.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יום ה'
מחוות קטנות - שמחה גדולה

תעודת זהות לפעילויות של היום החמישי

הנושא במרכז:

יום זה מוקדש לחזרה, העמקה, סיכום וחוויה חגיגית של סיום הנושא.

מבנה היום:

נפתח את היום בסיכום רפלקטיבי של שבוע הפעילות, ונבחר פעילויות מתוך ההיצע שלהלן.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

הצעות:

א. <u>סיכום רפלקטיבי</u>

נזמין את הילדים לשחזר ולשתף:

- מה עשינו השבוע?
- מה היה מעניין? מה אהבתם במיוחד?
- אילו משחקים שיחקנו ואתם רוצים שנשחק שוב?
- מה למדתם על עצמכם? על הנושא?
- איך הדברים שעשינו השבוע יוכלו לעזור לנו גם בשנה הבאה ובשנים הבאות?
- מי עזר לכם השבוע? מתי?
- למי תרצו לומר תודה? על מה?

ב. <u>קריאה חוזרת של סיפורים שקראנו במהלך השבוע</u>

- נמצא סיפור אחד שהילדים אהבו במיוחד.
- נזמין את הילדים לקחת תלבושות, תחפושות, ולהמחיז (בקבוצות) את הסיפור.

ג. <u>חבילה עוברת</u>

היערכות מראש:

- נכין מראש את המשחק חבילה עוברת. נזכור: הפריט שנעטוף ראשון הוא יהיה האחרון להיפתח.
- לכן, בתחילה נעטוף מתנה קטנה לכל הילדים - מכתב אישי ובו כתובה ברכה, לב מבריסטול ובו כתובה מילה טובה וכד'.
- נעטוף בניירות (עיתונים) במספר רב של שכבות ובין שכבה אחת לשנייה נכתוב משימה קצרה ופשוטה ונדביק על העיתון.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

מהלך המשחק:

- ✓ נשמיע מוסיקה.
- ✓ החבילה תעבור מילד לילד בקצב המוסיקה.
- ✓ ברגע שהמוסיקה נעצרת על ידי הגננת, הילד, שאליו הגיעה החבילה, פותח נייר ומגיש לגננת לקרוא מהי המשימה שכתובה.
- ✓ הילד מבצע את המשימה והמוסיקה ממשיכה. כך הלאה עד שמגיעים לשכבה האחרונה.
- ✓ בשכבה האחרונה - פותחים את הנייר ומחלקים את המתנה לכל ילד וילדה.

משימות לדוגמה:

- לומר מילה טובה לאחד הילדים
- לברך את כל ילדי הגן (יום נעים, שיהיו לכם רגעים שמחים, בהצלחה)
- לספר בדיחה מצחיקה
- להזמין שלושה חברים לרקוד יחד
- להזמין ילד שיעמוד על רגל אחת (לספירת שלוש) ולעודד אותו
- להזמין את אחד הילדים להיות המראה שלו - הילד עוזה תנועות בידיו וילד המראה מחקה את התנועות
- להתקשר לסבא או סבתא כשמגיעים הביתה
- להכין ברכה לסבא וסבתא, לצלם ולשלוח להם בטלפון

ד. "המלך אמר" - משחק מחוות

נשחק במשחק: "המלך אמר".

מהלך המשחק:

- אחד הילדים הוא המנחה ושאר המשתתפים מבצעים את הוראות המנחה.
- המנחה נותן הוראה המתחילה במילים "המלך אמר":
  - המלך אמר לעשות תנועת לייק לאחד הילדים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

- המלך אמר לתת "כיף" לילד שעומד לצידך
- המלך אמר לשאול את החבר מה שלומו
- המלך אמר לקוד קידה לאות כבוד
- המלך אמר לומר ברכה שמברכים בבוקר
- המלך אמר להניח יד בעדינות על כתף של חבר

- אם הילד נתן הוראה מבלי לומר קודם "המלך אמר", הוא נפסל וההנחייה עוברת לילד אחר.
- אם אחד המשתתפים טעה בביצוע המשימה או השתהה יותר מדי, הוא נפסל, מחכה בצד תור אחד, ורק לאחר מכן חוזר למשחק.

ה. אומרים "שלום"

שלום

המילה "שלום" משמשת אותנו בחיי יום יום. אנו אומרים "שלום" כשאנו נפגשים וכשאנו נפרדים. בכל מקום בו אנו נמצאים, תמיד נעים שתהיה "אווירה של שלום" - של רוגע, שקט ושלווה. באווירה כזו אנחנו לומדים ומשחקים בלי לחשוש.

אחרי ריב, כאשר אנחנו "עושים שלום", אנחנו מתכוונים לכבד את האחרים ורוצים שהם יכבדו אותנו. אנחנו אומרים "שלום" ועושים שלום כי אנו מאמינים שאפשר לפתור בעיות במילים, אפשר לכבד ולהרגיש מוגנים ובטוחים.

המילה "שלום" עוזרת לכולנו - לילדים, למבוגרים ואפילו למדינות.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

נלמד לומר "שלום" בכל מיני שפות:

נגיש אביזרים כתומכי זיכרון בדומה למה שרואים בתמונה.

לדוגמה: כדי לזכור את המילה "אוהיו", נגיש שמשייה או מניפה אדומה.

כדי לזכור את המילה "קלימרה" נגיש כתר מענפים (של ער אציל / עלי דפנה), וכדי לזכור "בום דיא", נשים פירות על מטפחת הראש.

אנגלית - הלו

יוונית - קלימרה

ערבית - אהלן

יפנית - אוהיו

ברזיל - בום דיא

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

משחק

- נניח את הבובות (או תמונותיהן והאביזרים המייצגים אותן) במרכז המרחב בגן.
- נציג את הבובות ואת ארץ מוצאן.
- נלמד את הילדים לומר "שלום" בשפה של כל אחת מהבובות.
- נסתיר את הבובות (או תמונותיהן) במרחבי הגן.
- נזמין את הילדים למצוא את הבובות. לכשיימצאו, נקבל את פניהן באמירת "שלום" בשפה שלהן.

איך אומרים "שלום" בשפות שונות?	
איטלקית - בונג'ורנו	צרפתית - בונג'ור
אנגלית - הלו	יוונית - קלימרה
ערבית - אהלן	ברזיל - בום דיא

- נשמיע לילדים את השיר "אורחים לקיץ" (אצלנו בחצר) מאת נעמי שמר.
- נברר עם הילדים את הקשר בין השיר לבין מה שעשינו במהלך השבוע.

תם הנושא השבועי
מחוות קטנות ומחזקות

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

רקע

הנושא "הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים", נבחר להיות אחד הנושאים השבועיים בתוכנית הקיץ לגנים של החופש הגדול בשנת תשפ"ו, 2026. במסגרת הנושא, הילדים יכירו את הבגדים השונים, ילמדו על הקשר בין הבגד לעונה, למקצוע ולמסורת, ויעסקו בשאלות כגון: מהו הבגד האהוב עלי, מאין מגיעים הבגדים שלנו, מה תפקידם של הבגדים, הנעליים והכובעים שלנו, ממה עשויים הבגדים והנעליים, אילו בגדים לבשו ואילו נעליים נעלו האנשים בימי קדם, מה תפקידה של קסדה ומה אפשר לעשות עם בגדים, שכבר אין לנו שימוש בהם (שימוש חוזר) ועוד.

הנושא מזמין עיסוק מגוון במה שקרוב לעולמם של ילדים, וכמעט מובן מאליו. התוכנית המוצעת מזמינה את הצוות החינוכי לבחור מתוך ההיצע, ולהתאים לילדים את התכנים, ההתנסויות והפעילויות. בכל מקום שבו הדבר מתאפשר, אנו מציעים לעודד את הילדים לספר ולשתף בתחושותיהם, להתנסות ביצירה הקשורה לנושא, ליזום, לחקור ולהנות מיצירות ספרות בנושא.

מטרות

- הרחבה והעשרה של עולם הידע והחוויה.
- פיתוח מיומנויות קוגניטיביות - עיבוד מידע, שיום והמשגה, קבלת החלטות, פתרון בעיות, קשב, זיכרון ועוד.
- טיפוח דרכי חשיבה מדעית-חקרנית - שאילת שאלות, השערת השערות, מיון, השוואה, התאמה, שיוך לקטגוריות, הערכה והסקה.
- מודעות לתפקידם הפרקטי של בגדים ונעלים בחיינו.
- פיתוח מודעות לקשר שבין הבגד לעונה ולאירוע.
- העמקת המודעות לייחודיותם ולתרומתם של חומרים שונים מהם עשויים הבגדים והנעליים.
- פיתוח מיומנויות שפתיות, חשיפה לאוצר מילים ומושגים הרלוונטיים לנושא.
- חשיפה ליצירות ספרות והיכרות עם עולם הספר.
- העמקת עולם ההתנסויות הבלתי אמצעיות, כדרך ללמידה ולגיבוש עולם הידע והתובנות.
- טיפוח ערכים של קיימות בעולם צרכני.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

- פיתוח מיומנויות חברתיות, אינטראקציות בינאישיות, רגישות חברתית והתנסויות המזמנות שיתוף פעולה בין הילדים.
- טיפוח החשיבה היצירתית, היוזמה וההתנסות.
- שכלול מיומנויות מוטוריות.
- טיפוח גישה אסתטית וטעם אישי בלבוש.
- פיתוח מודעות לתפקידם של הבגדים בעיצוב הזהות האישית.

מבנה התוכנית

התוכנית המוצעת בזאת מאורגנת במבנה של חמישה ימי פעילות. בכל אחד מהימים מוצעות מספר פעילויות לבחירה תוך התאמה לגיל הילדים, לידע הקודם ולתחומי העניין שלהם. הפעילויות תוכננו כך שניתן לפרוס אותן על פני כל היום במרחב הגן ובחצר.

יום א' - כמה בגדים! כמה נעליים! (פתיחת הנושא)

יום ב' - הבגדים שלנו

יום ג' - נעליים

יום ד' - כובעים

יום ה' - חגיגה של בגדים נעליים וכובעים (סיום, חזרה והעמקה בנושא)

יצירות ספרות המשולבות בתוכנית (לפי סדר הופעתן)

ספר - תאכל מעיל, תאכל / כתבה: רונית חכם, איירה: שירלי ויסמן, ספריית פיג'מה.

ספר - נעלי הזהב של המלך / כתבה: נורית יובל אייר: שי צ'רקה, ספריית פיג'מה.

ספר - הנעלים הישנות של אדון מינאסה / כתבה: רונית חכם על פי סיפור אתיופי שסיפרה ישיטו אמסלו. ספריית פיג'מה.

סיפור - למלך יש אוזני חמור (עיבוד: רנה ברנר) (מצורף).

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

המלצות לגננות

א. היערכות מוקדמת

- להכיר מבעוד מועד את התוכנית ולהיערך בהתאם.
- לבחור את התכנים והפעילויות, לשנות, להוסיף ולגרוע מתוך שיקולי דעת מקצועיים.
- ליצור פורומים שונים של למידה: במליאת הגן, בקבוצות קטנות (בתיווך הגננת), ביחידים ובזוגות.

ב. מרחבי למידה, פעילות והתנסות

- **מרחב "חוקרי הבגד"**

מומלץ להקים בגן מרחב למידה והתנסות, שיהיה פתוח במהלך כל השבוע, ויאפשר התנסות חופשית או התנסות מכוונת וממוקדת בתיווך הגננת.

המרחב יכלול: מגוון בגדים ונעליים, חומרים שונים שמהם עשויים בגדים, שאריות בדים, חוטים, צמר, מספריים, מחטים לצמר (קהות חוד), מספריים, דבק, מגדלות, סרגל וסרט מידה, ספרי דוגמאות של בדים ממתפרות, חנויות וילונות או רפדים, חוברות סריגה, חוברות אופנה, בובות שניתן להלביש ו"לתפור" להן בגדים.

- **תורמים בגדים / ספסל הנתינה**

מומלץ להקים בגן מרחב שבו יאספו בגדים לשימוש חוזר (חשוב לשתף את ההורים ולקבל את תמיכתם וסיועם, בין אם זה להחלפה בין הילדים או לתרומה לנזקקים). כדאי לארגן את המקום באופן מזמין ואסתטי, ולהסביר באופן ברור מה המשמעות של תרומה ושל נתינה.

- **תלבושות עממיות**

מומלץ להקים בגן מרכז להיכרות עם תלבושות עממיות ותלבושות מסורתיות, שבו יוצגו פרטי הלבוש. ניתן לשלב גם בובות הלובשות את התלבושת העממית.

במרכז זה ניתן לשלב אלמנטים ייצוגיים של אותה המדינה - שם המדינה, הדגל, הסמל, מפה של המדינה, מאכל לאומי. כדאי למקד את המרכז הזה בהתאם לרקע ולמוצא של משפחות הילדים.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יום א' - כמה בגדים ! כמה נעליים!

תעודת זהות לפעילויות של היום הראשון

הנושא המרכזי

יום זה יוקדש לפתיחת הנושא, ליצירת חוויה, להעלאת שאלות וסוגיות שיהיו במוקד במהלך שבוע הפעילות. היום הראשון הוא כמו דלת שנפתחת למקום חדש.

מבנה היום

נתחיל מהעולם הקרוב לילדים - הבגדים שאנו לובשים היום. בהמשך נתבונן בבגדים בסביבתנו הקרובה, נמיין את הבגדים ונשחק במספר משחקים המסייעים להיכרות מעמיקה עם הנושא תוך מתן דגש לטיפוח יכולות חברתיות וקוגניטיביות. נציע לילדים הבוגרים להכיר מקרוב את הכסות של בעלי החיים ונסיים בשיר של ע. הלל, מדוע ולמה לובשת הזברה פיג'מה.

חלק מהמשחקים, המוצעים יוכלו להיות חלק ממשחקי הבוקר בגן ולהתוסף למרחבי הלמידה הייעודיים.

חומרים, עזרים ואמצעים

מגוון גדול של בגדים, נעליים וכובעים, פרטי לבוש של בעלי מקצוע שונים והאביזרים המשמשים אותם, תמונות וכרטיסי משחק להדפסה - מצורפים.

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

1. הבגדים שאנו לובשים היום

- נשב במעגל.
- הגננת תציג את הבגדים שהיא לובשת היום ותשתף במשהו מעניין אודות הבגדים.
  לדוגמה: היום לבשתי את החולצה עם השרוולים הקצרים. אני אוהבת את החולצה הזו כי קבלתי אותה במתנה בקיץ שעבר.
- נזמין ילדים להציג את מה שהם לובשים תוך שיתוף במשהו מעניין כגון:
  מה אני אוהב/ת בבגד, מאין הגיע אלי, האם הבגד היה של אחותי הגדולה, האם לבשתי אותו גם בקיץ שעבר או שהוא חדש, האם בחרתי אותו בעצמי, האם התלבשתי בעצמי או נעזרתי וכד'.

משחק

הבגדים שלי:

- הגננת תאמר משפטים המתייחסים לפרטי לבוש. מי שהמשפט מתאים לו, מתבקש לקום (או לקום ולהחליף מקום, או להרים יד). חשוב לוודא שהמשפטים הנאמרים רלוונטיים למה שלבשו הילדים היום.

משפטים לדוגמה:

- היום לבשתי חולצה בעלת שרוולים קצרים
- היום נעלתי סנדלים בצבע כחול
- הים לבשתי חולצה ללא צווארון
- בבגדים שלי היום יש גם צבע כחול
- בבגדים שלי היום יש קישוט
- היום נעלתי נעליים עם סקוטש (צמדן)

נשוחח:

- מי מחליט מה תלבשו? (אני, אמא, אבא, אחותי הגדולה).
- מתי אתם בוחרים את הבגדים? (הבוקר או אתמול בלילה).
- לפי מה נבחרים הבגדים שנלבש?
- מה אתם אוהבים בבגדים שבחרתם?

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

2. על מה אני חושבת? על מה אנחנו חושבים?

- נניח במרחב מגוון עשיר של פריטים שונים, בלתי ממוינים, משש קטגוריות שונות: כלי עבודה, כלי אוכל, בגדים, נעליים, ספרים, כלי כתיבה (ניתן לצמצם את מספר הקטגוריות בהתאמה לגיל הילדים).
- מסביבם נניח 6 חישוקים - חישוק לכל קטגוריה.
- נזמין את הילדים להתבונן במגוון הפריטים שלפניהם ולזהותם.

משחק: פריטים בחישוקים

- הגננת (ובהמשך הילדים), נותנת רמז לפריט אחד. בעקבות הרמז, הגננת מזמינה את אחד הילדים למצוא ולהניח אותו באחד החישוקים.
- הגננת נותנת רמז נוסף ומזמינה ילד נוסף. אם בחישוק נמצאים כבר פריטים מאותה "משפחה", כלומר, מאותה קטגוריה, הילדים יוסיפו את הפריטים הנוספים לאותו חישוק. אם זה פריט שעדיין "אין לו חברים מאותה משפחה", הוא יונח בחישוק אחר.

אופי הרמזים ותוכנם צריך להתאים לגיל הילדים וליכולתם.

רמזים לדוגמה:

- אני חושבת על פריט שאנחנו אוהבים לקרוא ולהסתכל בתמונות שבו.
- אני חושבת על פריט שנועלים בחורף, כשיורד גשם.
- אני חושבת על פריט שעוזר לנו לדפוק מסמרים בקרשי עץ.
- אני חושבת על פריט שטובלים אותו בצבע ומציירים.
- אני חושבת על פריט שאנו נעזרים בו כשאנו אוכלים מרק.

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

נשוחח:

- מה יש לנו בחישוקים?
- מה ההבדל בין מה שהיה קודם לבין מה שיש עכשיו, בחישוקים?
- איזה שם ניתן לכל הפריטים הנמצאים עכשיו בחישוק א', ב'...?
- עשינו פעולת מיון. איך נסביר במילים שלנו מה פירוש "למיין"?
- איך ידענו איזה פריט לקחת? מה עזר לנו לדעת? (קבלנו רמזים. במידת הצורך נסביר את המושג רמז).

3. ממיינים בגדים

- בהמשך לפעילות הקודמת, נוציא את הבגדים והנעליים מהחישוקים ונפרוס אותם בצורה מסודרת במרחב כך שכל פריט יבלוט.

משחק – חושבים על בגדים

- הגננת (ובהמשך הילדים), נותנת רמז לפריט אחד. בעקבות הרמז, הגננת מזמינה את אחד הילדים למצוא ולקחת אותו. אופי הרמזים ותוכנם צריך להתאים לגיל הילדים וליכולתם. (הרמזים יהיו קשורים לסוג הבגד, תפקידו, הצבע שלו, אלמנט ייחודי בו).

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

רמזים לדוגמה:

- אני חושבת על משהו עם שרוולים קצרים.
- אני חושבת על משהו עם כפתורים.
- אני חושבת על משהו כחול, חובשים אותו על הראש.
- אני חושבת על משהו שאם לא היינו נועלים אותו היינו עלולים להיפצע בכפות הרגליים.
- אני חושבת על משהו עשוי בד וגומי.

נשוחח:

- איך ידענו איזה פריט לחפש?
- על מה חשבנו כדי למצוא את הפריט?
- אילו רמזים עזרו לנו במיוחד?

4. בגדים, בגדים ועוד בגדים

משחק

אפשרות א' - משחק חופשי

- נניח במרחב משק הבית מגוון גדול של בגדים, כובעים, צעיפים ונעליים. הבגדים יונחו בצורה מזמינה, ונאפשר שימוש בהם בעת הפעילות החופשית במרחב הגן.

אפשרות ב' - סידור ומיון

- נניח / נגיש לכל קבוצת ילדים מגוון גדול של בגדים ונעליים.
- נזמין את הילדים לסדר את הבגדים, למיין ולארגן אותם לפי שיקול דעתם, כך שיהיה להם נוח להשתמש בהם גם בהמשך.

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

נשוחח:

- איך סידרתם את הבגדים?
- לפי מה? (סוג, גודל, צבע)
- האם חשוב לסדר בגדים? מדוע? (אפשר לראות מה יש, אפשר לבחור, נעים לראות בגדים מסודרים)
- איך מסודרים הבגדים שלנו בבית?
- כיצד מסודרים הבגדים של הבובות בגן שלנו?
- כיצד מסודרים הבגדים בחנות בגדים? מדוע דווקא כך?

משחק - מרוץ ההתלבשות

נזמין את הילדים ללבוש על עצמם בגדים גדולים ממידותיהם ולהתנסות בהתלבשות מהירה. לחלופין אפשר לנהוג כך עם נעליים, רכיסת כפתורים / רוכסנים, שרוכים / סקוטשים וכד'. כדאי להפוך את המשחק לאירוע מצחיק ומעורר חיוכים.

5. איפה החצי השני?

היערכות מראש

- נכין מראש 15-10 כרטיסים גדולים (כמחצית ממספר הילדים בגן) בכל כרטיס רואים פריט לבוש אחד.
- נחצה (נגזור) כל כרטיס לשני חלקים שווים. כך יווצרו מספר כרטיסים כמספר ילדי הגן (במקרה זה 30-20 כרטיסים קטנים). חשוב לבדוק שיש התאמה מלאה בין זוגות הכרטיסים כדי שנוכל לבצע את הפעילות.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

פעילות

- נגיש לכל אחד מילדי הגן כרטיס קטן אחד.
- נשמיע מוסיקה שקטה ונזמין את הילדים לקום ולהסתובב במרכז המרחב.
- המטרה - למצוא אצל מי נמצא החצי השני כלומר למצוא את החלק השני, החסר להשלמת הכרטיס הגדול.
- כשיימצא החלק השני, נזמין את הילדים, בזוגות, להראות ולספר מה יש בידם:
  - שם הפריט - חולצה / מכנסיים / כובע / סנדלים / נעליים / מעיל / אפודה / פיג'מה
  - הפעולה - לובשים / חובשים / נועלים
  - העונה - באיזו עונה משתמשים בו
  - פרט מעניין שיש בפריט הזה (צבע, גודל, תוספת "קישוטית", מאפיין של המקצוע וכד').

לדוגמה:

- שם הפריט - חולצה
- הפעולה - לובשים
- העונה - גם בקיץ וגם בחורף
- פרט נוסף / משהו מעניין שיש בפריט הזה - פסים לאורך, כפתורים, צווארון

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

כרטיסים לפעילות איפה החצי השני?

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

כרטיסים לפעילות איפה החצי השני?

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

כרטיסים לפעילות איפה החצי השני?

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

6. משחק זיכרון

- כהמשך לפעילות שהוצגה לעיל, ניתן להפוך את הכרטיסים למשחק התאמה או משחק זיכרון.
- כל כרטיס של 'חצי פריט לבוש' הוא כרטיס משחק.
- נוסיף את משחק הזיכרון כפעילות נוספת לזמן של משחקי הבוקר או למרחבים הייעודיים בגן.

7. אנו מתלבשים בעצמנו

- נשב במעגל. נניח בצורה מסודרת את הבגדים במרכז המרחב.
- נקפיד שיהיה מגוון גדול של בגדים (כולל כובעים שונים, צעיפים, גרביים) ונעליים (מגוון גדול של נעלים בגדלים שונים ובהתאמה לעונות שונות).
- נזמין ילד לבחור "בלב" בגד אחד וללחוש אותו באוזנה של הגננת.
- הילד ידגים בפנטומימה איך הוא לובש את הבגד הזה.
- שאר הילדים יתבקשו לגלות מה הוא הדגים, כלומר איזה בגד הוא "לבש?"

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

8. איזה "לבוש" יש לבעלי חיים?

(מתאים לגנים בוגרים)

נביא ונציג בפני הילדים בובות פלסטיק של חיות, שיש להן כסות שונה: עור עבה, צמר, קשקשים, פרווה, נוצות, שריון.

נתבונן בבובות בעלי החיים האלה. (במידת הצורך ניתן להוסיף גם תמונות).

נתמקד בבעלי חיים בודדים.

נשוחח

- האם ראיתם את בעלי החיים האלה במציאות? איפה? (בטבע, בגן החיות, בספארי).
- איך הם ניראים, מה הגודל שלהם?
- איפה הם גדלים האם הם גדלים בטבע או במשק?
- איך בעלי החיים האלה מוצאים את המזון שלהם? האם אנשים מאכילים אותם?
- האם בעלי החיים האלה לובשים בגדים כמונו?
- מה יש לבעלי החיים, שמגן עליהם מפני קור, חום, יובש, במקום בגדים?
- בעלי חיים הם בעלי כסות גוף (המילה 'כסות' באה מהמילה כיסוי, מכוסה).
- איך נראית כסות הגוף של יונה? של פרה? של דג?

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

9. כסות הגוף של בעלי חיים

(מפגש בקבוצה קטנה, בהתאמה לגיל ולידע הקודם)

נציג בובות פלסטיק של בעלי חיים שונים או נראה תמונות של מספר בעלי חיים.
נזכיר את מה ששוחחנו לגבי כסות הגוף השונה של בעלי חיים שונים.

- נשאל את הילדים מה מעניין אותם / מה חשוב להם לדעת על הכסות של בעלי חיים?
- נכתוב מפי הילדים כל שאלה בדף / שמינית בריסטול נפרד. זה יהיה הדף שעליו כל אחד מהילדים ימשיך אחר כך את היצירה שלו.
- נשאל: כיצד נוכל ללמוד דברים מעניינים שאנו לא יודעים עדיין? (לשאול אנשים, להסתכל בתמונות, לחפש סרטונים, להתבונן בבעלי החיים שאנו יכולים לראות במו עיננו).
- על פי מידת העניין נוסיף מידע (חשוב לעשות זאת בהתאמה למידת העניין של הילדים):

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

כסות הגוף של בעלי חיים

בני אדם לובשים בגדים ונועלים נעליים. אנחנו מתאימים את הבגדים והנעלים לעונה.

בקיץ אנו לובשים בגדים קצרים וקלילים, ובחורף בגדים ארוכים ועבים.

בעלי חיים אינם מתלבשים. יש להם כסות גוף, ששומרת עליהם מפני החום או הקור או היובש. כסות הגוף של בעלי חיים נועדה להגן עליהם מפני מזג האוויר המשתנה.

כסות הגוף של בעלי החיים נועדה גם להגן עליהם מבעלי חיים אחרים.

בעלי חיים מעדיפים להסוות את עצמם מהסביבה, כדי שלא יבלטו בה. הם מסווים את עצמם באמצעות הצבע של כסות הגוף שלהם.

לבעלי חיים שונים יש כסות גוף שונה:

לבעלי חיים ממשפחת היונקים יש פרווה. הפרווה היא סוג מסוים של שיער, שמכסה את הגוף. הפרווה של הסוס שונה מזו של האריה ומזו של הכבש.

לעופות יש נוצות. הנוצות שומרות על חום הגוף ומסייעות להם בתעופה.

לצבים ולחיפושיות יש שריון קשיח. זהו למעשה השלד שלהם.

לדגים ולנחשים יש קשקשים.

- נחזיר לילדים את הדף שבו כתבנו את השאלה שכל אחד שאל. נברר אם הם קיבלו מענה, אם היו רוצים לדעת משהו נוסף, האם התעוררה בהם שאלה נוספת.
- נציע לילדים להביע את עצמם בחומרים על דף השאלה.
- נתלה את העבודות של הילדים במקום המיועד לכך.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

10. הזברה לובשת פיג'מה

לגננת

מומלץ למצוא ברשת את השיר: "מי יודע מדוע ולמה לובשת הזברה פיג'מה?"
כתבו: ע. הלל ודובי זלצר.

- נקרא את מילות השיר.
- נשמיע את השיר.
- נזמין את הילדים לרקוד / להתנועע / להציג את התוכן בתנועות פנטומימה.

בדרך זו נאפשר ביטוי והבנה של תוכן השיר ושל מילים גבוהות בשיר כגון: פשטה, מדדה, בטרם, בלבד, לטרוח, מלמלה ועוד.

נשוחח:

- מה עשתה הזברה בכל אחד מימי השבוע? (מתלבטת, פושטת את הפיג'מה ולובשת בגד אחר. מדי יום היא פושטת את בגדיה וחוזרת לפיג'מה).
- האם אנחנו יודעים למה היא חזרה בכל יום ללבוש את הפיג'מה?
- מה קרה בערב שבת? מה היא חשבה בטרם פשטה את הפיג'מה?

יצירה:

נגיש חומרים ונזמין את הילדים ליצירה / לציור בעקבות השיר.

נתלה את העבודות של הילדים או נהפוך אותן לאלבום.

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יום ב' - הבגדים שלנו

תעודת זהות לפעילויות של היום השני

הנושא המרכזי - הבגדים שלנו

מבנה היום - נתחיל בשאלה למה אנחנו מתלבשים? בהמשך ניתן דוגמאות של התאמת הבגד לאירוע, לעונה, למקצוע ולעיסוק.

נמשיך את היום בסוגיית החומרים שמהם עשויים הבגדים שלנו.

נסיים בקריאת הספר - תאכל מעיל, תאכל / רונית חכם, איירה שירלי ויסמן, ספריית פיג'מה.

חומרים עזרים ואמצעים

- מגוון גדול של בגדים, נעליים וכובעים, פרטי לבוש של בעלי מקצוע שונים והאביזרים המשמשים אותם,
- תמונות - מצורפות
- מגוון חומרים - בד כותנה, ניילון, גומי, פלסטיק, צמר, בד פליז, צנצנת זכוכית, מכסה מתכת, נייר אלומיניום, שעם (פקק של בקבוק יין), חתיכות עץ, טפלון (ציפוי של מחבת), תיבת מישוש.

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

1. למה אנו מתלבשים?

- נפנה אל הילדים את השאלה הזו ונאזין לדבריהם. סביר להניח, שהילדים יאמרו שהבגדים מכסים על הגוף שלנו כדי לא להתבייש, מטעמי צניעות. ואולם ישנן סיבות נוספות. כדי למנות אותן נערוך את הפעילות שלהלן.
- נראה לילדים פרטי לבוש ועזרים מגוונים:
קסדה לאופניים, כפפות, כובע קש, כובע צמר, בגד ים, נעליים סגורות, סוודר, קפוצון, מכנסיים וחולצה קצרים וכד'.
- נקרא בשמו של כל פריט לבוש, ונסביר מה התפקיד שלו (לשמירה על חום, לספיגת זיעה, לשמירה והגנה מפני פציעות, להצללה (לעשות צל) ועוד.

פעילות - הדמויות מסבירות למה אנחנו מתלבשים?

להלן דוגמאות למצבים שונים. כל מצב הוא חלק מתשובה לשאלה "למה אנחנו מתלבשים"?

- נקרין / נראה /ניעזר בתמונות המצורפות. נקרא את דברי הדמות ונברר מהו התפקיד של הבגד.

"אני אוהבת את החורף אבל אני לא אוהבת כאשר קר לי. לכן בחורף אני לובשת בגדים עבים והם שומרים שלא יהיה לי קר".

מהו תפקיד הבגדים במקרה זה?

(לשמור על חום הגוף).

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

"אני אוהב את כל צבעי הקשת. בשביל להראות זאת אני מתלבש בבגדים צבעוניים ושמחים".

מהו תפקיד הבגדים במקרה זה?

(להעיד על האופי שלי, להראות מה אני אוהב).

"אנחנו לובשות מדים. כל מי שרואה אותנו יודע מיד מה התפקיד שלנו. אנחנו שומרות על הילדים ועל אנשים מבוגרים, עוזרות ומגינות עליהם."

מהו תפקיד הבגדים במקרה זה?

(להראות מהו המקצוע שלנו כדי שאנשים יפנו אלינו כשהם צריכים וכדי שאנחנו נוכל לעזור).

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

"אנחנו נועלים נעליים. על המדרכה יכולים להיות חפצים חדים או זכוכיות וכדאי מאוד להיזהר".

מהו התפקיד של הנעליים במקרה זה?

(לשמור מפני פציעות).

"כשלמדתי לרכב על אופניים נפלתי כמה פעמים. זה לא כאב כי היתה לי קסדה והיו לי מגיני ברכיים. הם הגנו עלי".

מהו התפקיד של הנעליים במקרה זה?

(להגן על הגוף במקרה של נפילה).

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

2. בגדים בהתאמה לאירוע

- נקרין / נדפיס ונראה לילדים מספר תמונות, המשקפות אירועים שונים המוכרים לכל אחד מאיתנו.
- נזמין את הילדים לתאר את הבגדים והאביזרים של האנשים, הנראים בכל תמונה בנפרד (הדמויות המרכזיות והדמויות שברקע).

* מה הם לובשים?
* למה הם לובשים דווקא את הבגדים או הנעליים או האביזרים האלה?
* כיצד לדעתכם, הבגדים משפיעים על ההרגשה שלהם?
* מה הבגדים מראים? במילים אחרות - מה הם מייצגים, מה הם מסמלים, מה הם מבטאים, מה הם רוצים להראות? (חגיגיות, חשיבות של האירוע, פשטות, זהירות, הגנה, נוחות).
* האם צריך ללבוש בגדים מיוחדים וחגיגיים רק באירועים מיוחדים?
* מי מחליט אם הבגד מתאים לאירוע? איך נקבעת ההתאמה בין הבגד לאירוע?

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

3. בגדים בהתאמה לעונה

- נציג בפני הילדים מגוון גדול של בגדי קיץ ובגדי חורף.
- בגנים צעירים ניקח כל פריט לבוש בנפרד, נציג אותו ונתאר את מאפייניו - בהתאם לגיל ולרמות התפקוד הלשוני של הילדים. לדוגמה:
  - מה שם הבגד הזה?
  - מה הצבע של הבגד?
  - האם לבש אותו תינוק או ילד או אדם מבוגר?
  - האם הבגד נלבש בחורף, כשקר ויורד גשם או בקיץ, כאשר חם?
- נערוך מיון של הבגדים בתוך שני חישוקים:

- בגנים בוגרים נערוך מיון בתנועה:
- נקבע פינה אחת של הגן ונקרא לה - "פינת בגדי חורף" ופינה אחרת ונקרא לה - "פינת בגדי קיץ".
- הגננת מרימה פריט לבוש מסוים והילדים צריכים ללכת מהר לפינה המתאימה בגן. קצב הצגת פרטי הלבוש השונים, תכתיב את קצב הפעילות. יש להדריך מראש את הילדים שעליהם להיות בקשר עין עם הגננת, ולהיזהר שלא להתנגש זה בזה.

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

נשוחח:

- במה שונים בגדי החורף מבגדי הקיץ? מה ההבדל ביניהם? (אורך השרוולים, סוג הבד, עובי הבגד, עמידות למים (לא תמיד), צבעים כהים וצבעים בהירים (לא תמיד).
- למה קיימים הבדלים כאלה? (לבגדי חורף יש תפקיד של שימור חום / בידוד, הגנה מפני קור ורטיבות. לבגדי קיץ יש תפקיד של הקטנת המגע עם העור, נידוף זיעה, קלילות להקטנת חימום הגוף).
- האם כל האנשים לובשים בגדי חורף בחורף ובגדי קיץ בקיץ?

4. בגדים מתאימים למקצועות ולעיסוקים

(חלק מהפעילות מתאים לקבוצה קטנה)

נשוחח:

- כאשר אנחנו חולים והולכים למרפאה, אנחנו מיד מזהים מי הרופא/ה. איך? לפי מה?
- אם אנחנו הולכים למסעדה, אנחנו מיד יודעים מי המלצר/ית. איך? לפי מה? (נמקד את השיח לכיוון שהילדים לוקחים אותו - ההתנהגות, השאלות ואופי השיחה וכמובן גם הלבוש והאביזרים שאותו אדם נעזר בהם. נסביר שאביזרים הם אותם פריטים המצטרפים ללבוש).
- נזמין את הילדים להוסיף לרשימה בעלי מקצוע נוספים, שאפשר לזהות אותם על פי הלבוש והאביזרים שלהם.

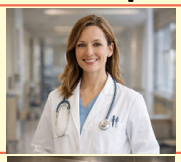
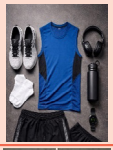
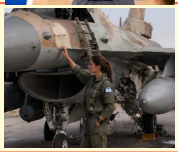
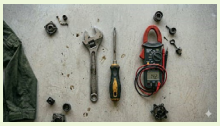
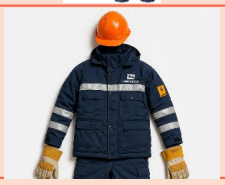
- נדפיס את התמונות המצורפות.
(בחירת התמונות - בהתאמה לגיל ולעניין של הילדים).
- נדלה מכל התמונות רק את התמונות בעלות המסגרת הצהבהבה - בעלי מקצוע.

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

בעל מקצוע		פרטי לבוש אופייניים		מכשירים ואביזרים	
רופאה		מדים		תרופות סטטוסקופ תג זיהוי	
,טבח/ית שף / שפית		כובע גבוה		כיריים וסירים סכין	
מדריך/כה / מאמן/ת כדורסל		בגדי ספורט		משרוקית, קונוסים, כדורי סל	
טייס/ת		סרבל טיסה		קסדה משקפיים	
מכונאי/ת רכב		סרבל עבודה		כלי עבודה	
אח/ות		מדי אח/ות		מדחום דיגיטלי, מד לחץ דם וכפפות	
טכנאי/ת מחשבים		ג'ינס וחולצה נוחה		סט מברגים	
טכנאי/ת חברת חשמל		בגדי עבודה עבים, קסדה וכפפות		חגורת כלים	
שוטר/ת		מדי משטרה		מכשיר קשר	
מדען/ית במעבדה		חלוק לבן		מיקרוסקופ, מבחנות	
לוחם/ מת אש, כבאי/ת		חליפת כיבוי אש		קסדה, צינור כיבוי ומטף	

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

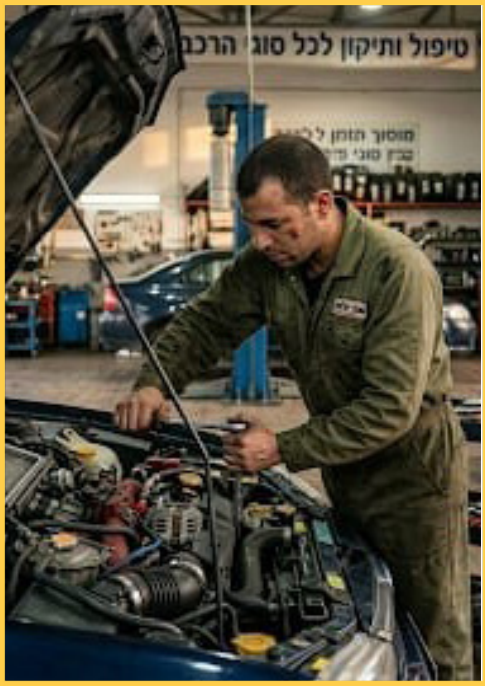
חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

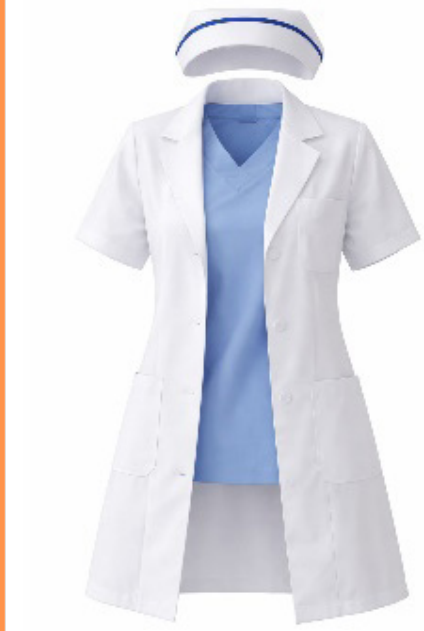
הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

נשוחח:

- מהו המקצוע של מי שבתמונה, לפי מה ניתן לדעת זאת?
- מה הוא עושה בתפקידו? עם מי הוא עובד?
- מה מיוחד בלבוש שלו? למה הוא לובש דווקא את הבגדים האלה?
- באילו מכשירים ואביזרים הוא משתמש לצורך עבודתו?
- כיצד הוא עוזר לאנשים / לילדים?

- נצרף את התמונות בעלות הרקע הכתום (פרטי לבוש אופייניים). ובהמשך גם את התמונות של המכשירים והאביזרים - רקע ירקרק.
- נתאם בין כל שלוש תמונות: בעל המקצוע, לבוש, מכשירים ואביזרים.

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

חידון - מי אני? (מתאים לילדי גנים בוגרים)

- נחשוב על בעל מקצוע מסוים ו/או על הלבוש האופייני לו ו/או על המכשירים והאביזרים שבהם הוא משתמש.
- הגננת תתן דוגמה, ולאחר מכן תזמין ילדים לשאול חידת מי אני:
  - אני חוקרת במעבדה. בעבודה שלי אני מנסה למצוא את החיידק הגורם למחלה לא נעימה. מי אני? (חוקרת במעבדה)
  - בעזרתי מודדים חום. מי אני? (מדחום)
  - במקום שבו אני עובד מסוכן וחם מאוד. אני תמיד מקווה שלא תהיה לי עבודה ולא יזדקקו לי. מי אני? (כבאי)

משחק – מי הוא בעל המקצוע?

- נזמין ילד לעמוד בעיניים עצומות או בעיניים מכוסות.
- ילד אחר בוחר כרטיס ומגיש לו. בנוסף הוא נותן רמזים שמסייעים לגלות איזה בעל מקצוע רואים בתמונה.

לדוגמה:

  - בכרטיס שלך רואים מישהו שאוהב לבשל.
  - בכרטיס שלך רואים מה שיש בחדר שבו עובדת המדענית.
  - בכרטיס שלך רואים שיש לה מדים.
- הילד ינסה לגלות מה יש בכרטיס עד שיצליח ויפקח את עיניו או עד שנרמוז או נגלה לו.

נשוחח:

- אילו מהמקצועות מעניינים אתכם? מה מעניין במקצוע הזה?
- האם אתם מכירים מישהו שעוסק במקצוע הזה?
- האם ראיתם אותו לובש את בגדי העבודה שלו?
- האם יש מקצוע מבין המקצועות שפגשנו שתרצו לעסוק בו כשתהיו גדולים?

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

- בתום הפעילות נהפוך את הכרטיסים למשחק התאמה ונצרף גם אותו לפעילות הבוקר.

נשוחח:

(מתאים לגנים בוגרים)

- בואו נחשוב על מקצועות נוספים. לדוגמה : חוקר/ת חרקים, שומר/ת יערות, מלקט/ת צמחי בר, ממציא/ה צעצועים, בודקת מזון.
- אילו פרטי לבוש מתאימים להם? מה הייתם מציעים להם ללבוש? למה?

5. ממה עשויים הבגדים שאנו לובשים?

(פעילות בקבוצה קטנה בהתאמה לגיל ולידע הקודם)

- נגיש לילדים מגוון חומרים:
בד כותנה, ניילון, גומי, פלסטיק, צמר, בד פליז, צנצנת זכוכית, מכסה מתכת, נייר אלומיניום, שעם (פקק של בקבוק יין), חתיכות עץ, טפלון (ציפוי של מחבת).

נשוחח:

- מה שמו של כל אחד מהחומרים האלה?
- למה הוא משמש?
- איזה חומר יכול להתאים ליצירת בגד או נעל? (נסביר: בימינו חומרים רבים משמשים לייצור בגדים, ובעיקר בגדים מיוחדים. לדוגמה - בד הפליז מיוצר מפתיתים של בקבוקי פלסטיק, חליפות חלל מיוצרות משכבות רבות וביניהן אלומיניום וטפלון, חליפות ללוחמי האש (כבאים) מיוצרות משלוש שכבות וביניהן שכבת בידוד ושכבה חסינת אש).

- בשיחה אודות סוגי הבדים נדגיש את ערך הקיימות. רק בגדים העשויים מסיב טבעי ניתן למחזר. היום, לצערנו, רק חלק קטן מהבגדים עשויים מסיבים טבעיים.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

- נגיש לילדים מספר פרטי לבוש.
- נעודד אותם להשתמש בכמה שיותר חושים כדי לחקור - למשש, לבדוק את העובי (מול האור), להעריך את המשקל, להריח, לנסות לגלות את מידת הקשיות (קשה/רך, מחוספס/חלק, נעים למגע / אינו נעים למגע (כדאי לבדוק זאת על הלחי או על גב היד).

משחק - תיבת מישוש

- נכין מראש תיבת מישוש ומגוון של בגדים, נעליים ואביזרים שונים כולל כפתורים, רוכסן, חגורה, צעיף, אבזם של חגורה, גומי של תחתונים, סקוטש זכר ונקבה וכד'.

- נזמין ילד לעמוד מאחורי תיבת המישוש, לעצום את עיניו ולמשש פריטי לבוש שונים מבלי לראותם. הילד מתבקש לזהות את הפריט - איזה בגד (או אביזר) זה וממה הוא עשוי.

נשוחח:

- איך ידענו לזהות איזה בגד/אביזר קיבלנו לידך? (לפי הצורה והמרקם).
- איך ידענו לזהות את החומר? (מידת הקשיות, עובי, מרקם).
- מה קרה כשטעינו?
- אילו רמזים עזרו לנו?
- האם אפשר דרך תיבת המישוש לדעת מהו הצבע של הבגד? למה?

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

6. סיפור - תאכל מעיל, תאכל

(מתאים לגנים בוגרים)

- נציג בפני הילדים את הספר - תאכל מעיל, תאכל / רונית חכם, איירה שירלי ויסמן, ספריית פיג'מה.

א. <u>טרום קריאה</u>

- הצגת הספר והעמקה בשם.
- 'קריאת' האיורים שעל גבי הכריכה (תארו מה אתם רואים בכריכת הספר, על פי האיור מה לדעתכם יהיה מסופר בסיפור? על פי האיור שבכריכה איזה שם הייתם נותנים לסיפור?).
- דפדוף בספר והדגשת ההבדלים בין לבושו של הגיבור בתחילת הסיפור ללבושו בסוף הסיפור.

ב. <u>קריאת הסיפור</u>

- נקרא את הסיפור ברצף. אפשר, בהתאם לצורך, בסופו לחזור ולקרוא אירועים מרכזיים לשם הבהרת התוכן.
- נזמין ילדים לקחת תלבושות מתאימות ולהמחיז את הסיפור.

ג. <u>בעקבות הקריאה</u>

- שיחה סביב השאלה:
  - מי קיבל כבוד - מרקו (הגיבור) או המעיל המפואר שלו?
- כדאי לשוחח גם על נושאים אחרים כגון:
  - למה מרקו "האכיל" את המעיל?
  - מה הוא רצה להראות לכל מי שהגיע לסעודת החתונה?

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יום ג' – נעליים

תעודת זהות לפעילויות של היום השלישי

הנושא המרכזי - נעליים - יום זה יוקדש להיבטים שונים, הקשורים לנעליים שאנו נועלים.

מבנה היום - נעסוק בשאלה למה אנו נועלים נעליים, החומרים מהם עשויות נעליים, בגנים בוגרים נספר על סנדלים מימים קדומים, נעשה סנדלים במו ידינו ונקרא באוזני הילדים שני סיפורים:

א. הספר - נעלי הזהב של המלך / רונית חכם ושי צ'רקה (ספרית פיג'מה)

ב. הספר - הנעליים של אדון מינאסה / רונית חכם ושחר מנאפוב (ספריית פיג'מה).

חומרים עזרים ואמצעים

- מגוון גדול של נעלים, מגפיים וסנדלים בגדלים ובצבעים שונים.
- שביל תחושות בחצר ובו מגוון של חומרים שניתן ללכת עליהם כשאנו יחפים - פירוט בהמשך.
- להתנסות בחומרים - בד, גומי, שעם, פלסטיק, סול, עור, סקיי .
- להכנת עציצים מנעליים - נעליים ישנות, אדמת שתילה, צמחים או זרעים.

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

1. למה אנחנו נועלים נעליים?

- נשב במעגל ונתבונן בנעליים שלנו. נזמין את הילדים להניע את כפות הרגליים, להרים את כף רגל ימין, להושיט לפנים את רגל שמאל.
- נשים לב לצבע הנעליים, הסוג - נעליים סגורות או סנדלים, סוג הסגירה - שרוכים או סקוטש.

נשחק:

- מי שנועל סנדלים יקום / ירים יד.
- מי שנועל נעליים עם שרוכים יאמר: "אני".
- מי שצבע הנעליים שלו שונה מצבע הסולייה - יקום.

נשוחח:

- מי נועל נעליים? באילו צבעים?
- מי נועל סנדלים? מה מיוחד בסנדלים? האם הם מתאימים לכל עונות השנה?
- מתי אנו נועלים מגפיים?
- מה ההבדל בין נעליים לסנדלים?
- מה משותף ביניהם? (סוליה)

משחק – של מי הנעליים האלה?

- נעמיד קבוצה של ילדים מאחורי וילון מבלי שיראו את פניהם, רק נעליהם מבצבצות מלמטה. נזמין ילד לזהות לפי הנעליים, מי נועל אותן.

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

שביל התחושות

- נכין מראש פינה בחצר הגן שבה יהיו חומרים שונים שניתן לדרוך עליהם. ניתן לארגן את העצמים והחומרים האלה כמו שביל תחושות: אבנים קטנות, חצץ, חול, עלים יבשים, אבן מדרך גדולה, דשא סינתטי, כדורי עיתון, כדורי טניס, צמיג, ניילון פצפצים ועוד.
- נצא לחצר נזמין את הילדים לדרוך יחפים בשביל התחושות, ללכת ולחוש את מה שנמצא מתחת לכפות רגליהם.
- נזמין את הילדים להתנסות בעמידה במקום אחד לשם זיהוי התחושה, לנסות לעמוד על קצות האצבעות, ללכת מהר בשביל, ללכת בהליכת קוף (ידיים ורגליים) לאורך המסלול.
- ללכת בעיניים עצומות (תוך מתן יד לחבר או לגננת), ולזהות את החומר שעליו דורכים רק לפי המגע.
- נציע לילדים להתנסות בדרגות שונות של תחושה: הליכה יחפים, הליכה כשהם גורבים גרביים, הליכה כשהם נועלים נעליים או סנדלים.

נשוחח:

- איך היה לכם ללכת בשביל התחושות? מה היה מעניין? מה היה נעים? מה פחות נעים? האם כולנו מרגישים אותו הדבר?
- איפה ומתי אנו הולכים יחפים? (בים, בבריכה, בבית, במקלחת).
- איפה ומתי אנחנו נועלים נעליים?
- למה אנחנו נועלים נעליים או סנדלים? (הגנה מפני פציעה, חום או קור של המשטחים עליהם אנו דורכים).

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

- כאשר בדקנו דרגות של תחושה - יחפים, עם גרביים, בנעליים, אילו הבדלים גילינו? מה חשנו בכל פעם? מתי נעים להיות בנעליים ומתי נעים יותר יחפים?
- האם תמיד בני אדם נעלו נעליים? האם בכל העולם אנשים נועלים נעליים?
- האם יש ילדים ואנשים שהולכים בסנדלים בחורף? (יש להתייחס לתחושות ולתהליכי קבלת החלטות של הילדים ולתת להם לגיטימציה).

2. ממה עשויות הנעליים שלנו?

(פעילות בקבוצה קטנה, בהתאמה לגיל ולרמות התפקוד של הילדים)

- נציג בפני הילדים חומרים שונים: בד, גומי, שעם, פלסטיק, סול, עור, סקיי. נזמין את הילדים למשש ולהרגיש את המרקם ורמת הקשיות של החומר.

נשוחח:

- מה השם של כל חומר?
- איך נדע אם החומר יכול להגן על הרגל מפני קוצים / זכוכיות / שברי פלסטיק?
- איך נוכל לבדוק זאת?
- מה עושים לאחר שהנעליים סיימו את תפקידן?
- איך נדע אם החומרים האלה מתאימים לייצור נעלי חורף ויכולים להגן מפני גשם?

ניסוי:

נגיש קערה עם מים, נזמין את הילדים להציע דרך לבדוק זאת. ננסה ונראה האם המים מחלחלים ועוברים דרך החומר.

- האם הנעליים העשויות מהחומר הזה מתאימות לימי גשם בחורף?

נסכם את מסקנותינו - אילו חומרים מתאימים לייצור נעלים?

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

נשוחח:

- האם מתאים ליצור נעליים מזהב?
- מי לדעתכם, היה רוצה שיהיו לו נעליים מזהב?

- נפגיש את הילדים עם הספר - נעלי הזהב של המלך / כתבה: נורית יובל ואייר: שי צ'רקה, (ספריית פיג'מה).

נעלי הזהב של המלך

תקציר

הסיפור "נעלי הזהב של המלך" פורס את עלילותיו של המלך בעיר חלם. תושבי העיירה חלם מחליטים להעניק למלכם נעלי זהב חדשות, כדי שיכירו אותו אך הנעליים מתלכלכות מיד, ושוב אי אפשר לדעת שהוא המלך. תושבי חלם מוצאים פתרונות "חלמאיים", מצחיקים ולא הגיוניים.

הסיפור עוסק, בין השאר, בגינוני כבוד חיצוניים, ברדיפה אחרי הכבוד ובטיפשות. הסיפור מזכיר לנו שהרדיפה אחר הכבוד היא לעתים חסרת הגיון וגורמת לחוסר כבוד ולגיחוך.

הטרמה

נשוחח:

- ממה עשויות הנעלים שלנו?
- מה היה קורה לו יהיו לנו נעליים עשויות זהב?
- מה היתרונות ומה החסרונות של נעלי זהב?

- נקרא את הסיפור ונראה מה קורה בסיפור לנעלי הזהב.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

לגננת:

מומלץ להקרין את הסרטון נעלי הזהב של המלך, בכיכובו של טוביה צפיר מתוך ערוץ הופ!

מומלץ להיכנס לספר באתר של ספריית פיג'מה ולדלות משם את הפעילויות הרלוונטיות ואת הקראת הסיפור.

3. אנו יוצרים סנדלים

נשוחח:

- איך נקרא החלק התחתון השטוח של הנעליים והסנדלים? (סולייה)
- מה חשיבותה ומה תפקידה של הסולייה בנעלים ובסנדלים?
- אילו תכונות חשוב שיהיו לסולייה, כדי שתחזיק מעמד ותמלא את תפקידה ? (צבע - לא חשוב כל כך, מרקם - מחוספס למניעת החלקה, גודל - בגודל כף הרגל, סוג החומר - שאינו נשחק ואינו מתבלה בקלות (יש להסביר את המושגים), קושי - מספיק קשה כדי להגן על כף הרגל ומספיק גמיש כדי להתקפל בזמן ההליכה).
- מאיזה חומר כדאי ליצור סולייה? מעץ? משעם? ממתכת? מזכוכית? בד? גומי?

נכין לעצמנו סנדלים

חומרים:

- 2 מלבנים מסול (אורך המלבן כאורך כף רגל של ילד)
- 4 רצועות סול (שתיים לכל סנדל) באורך של כ-15 ס"מ כל אחת

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

מהלך העבודה:

- מציירים על המלבנים מסול את כפות הרגלים.
- גוזרים כל כף רגל ויוצרים את הסוליות.
- מקשטים בטושים את הרצועות
- מצמידים (בעזרת הגננת) כל שתי רצועות לסולייה.

נזמין את הילדים להמציא/ ליצור "תוספת יזמית" לסנדלים - לדוגמה: סנדלים שמנקים את הרצפה, פעמון, אפליקציה לזיהוי מקום הסנדלים שהלכו לאיבוד.

4. משחקי נעליים

א. עקבות בחול (פעילות בחצר הגן)

- נזמין את הילדים להתבונן בסוליות הנעליים שלהם ושל חבריהם.
- לזהות בסולייה שקעים, ציורים, וסימנים שונים.
- נגיש מגדלת כדי להתבונן בחריצים ובמה שמצטבר בהם.

נשוחח:

- למה לדעתכם, לרוב, הסולייה איננה חלקה?
- שערו, מה יכול לקרות אם הסולייה היתה חלקה? (סכנת החלקה בעיקר אם הרצפה חלקה או רטובה).

- נשווה עם הצמיגים ברכב שגם בהם יש חריצים הנשחקים ככל שנוסעים יותר זמן עד שיש להחליף אותם.
- נטביע את טביעות הסוליה בחול ונתבונן בה.

חזרה לתוכן העניינים

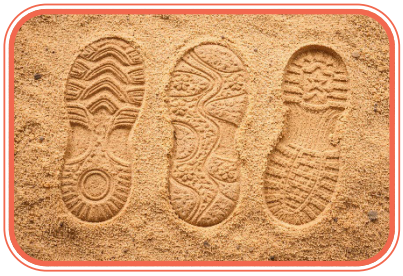

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

נערוך חידון:

נטביע מספר טביעות של סוליות נעלים שונות וננסה לשייך סולייה לטביעתה.

ב. התאמה ויצירת זוג נעליים

נכניס לתוך שק אטום מגוון גדול של זוגות נעליים, סנדלים ומגפיים.

נזמין את הילדים ליצור זוגות מתאימים במהירות רבה ככל הניתן.

ג. שורת נעליים לקפיצה

נעמיד נעליים בטור ארוך ככל האפשר. חלק מהנעליים יהיו צמודות זו לזו וחלק בזויות שונות, כפי שנראה בתמונה.

המשימה:

אחד הילדים יעמוד לצד הנעלים הראשונות בטור. כשיהיה מוכן הוא יקפוץ לצד זוג הנעלים הבא, באותה זווית ובאותו כיוון שבו נמצא הזוג הבא, וכך הלאה עד סוף הטור.

5. מה עושים עם נעליים שכבר "קטנות" עלינו?

נשוחח:

- מה אתם אוהבים יותר, נעליים חדשות או נעליים שכבר הלכתם בהן?
- מה היתרונות של נעליים חדשות, ומה היתרונות של נעליים ש"רגילות" אלינו?
- איך יודעים אילו נעליים לקנות? (לפי הגודל (המספר), לפי מה שאוהבים, לפי מה שמרגישים יותר נוח בהן).
- איך זה קורה שהנעליים "קטנות" עלינו?

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

- האם הנעלים שינו את הגודל שלהן?
- מה עושים עם נעליים קטנות אך עדיין הן במצב טוב ואינן קרועות? (נעלה מגוון אפשרויות: להעביר לאחים קטנים, לתרום למי שאין לו, להעביר לפח המיחזור לשימוש חוזר ונוסף, להביא לגן למשחק).
- נדגיש היבטים של שימוש חוזר בבגדים ונעליים שקטנים עלינו (שמירה על כדור הארץ, קיימות).

הכנת עציצים מנעליים ישנות

נזמין את הילדים להביא נעליים שכבר סיימו את תפקידן ונכין מהם עציצים.

חומרים:

נעליים ישנות, אדמת שתילה, צמחים (עמידים כגון ירקה או סוקולנטים) או זרעים.

נמלא את הנעלים באדמה

נשתול / נזרע באדמה ונשקה.

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

6. סנדלים עתיקים שנמצאו בחפירות ארכיאולוגיות

(לילדי גנים בוגרים ומתעניינים במיוחד)

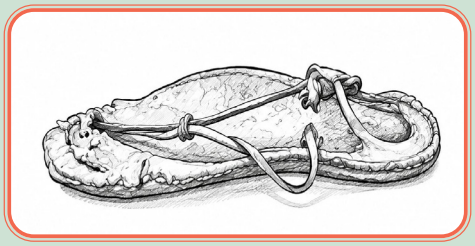
ניתן מידע:

סנדלים עתיקים מאוד

עיבוד ממקורות שונים: ד"ר רנה ברנר

במקום שבו אנו חיים היום, חיו לפני הרבה שנים אנשים, שאנו יודעים איך הם חיו, איך גידלו הילדים שלהם, מה הם עשו, במה הם עבדו ומה הם אכלו.

איך אנחנו יודעים זאת?

אחד המקצועות המעניינים והמרתקים הוא הארכאולוגיה. הארכאולוגים חוקרים את העבר. הם חופרים באדמה, במקומות שיש סימנים שפעם היה שם כפר, ומחפשים ממצאים, חפצים, שיעזרו להם לגלות מה היה שם פעם, לפני הרבה מאוד שנים.

אחד המקומות האלה הוא אתר מצדה, סמוך לים המלח. לפני 2000 שנה חיו שם אנשים למרות התנאים הקשים, למרות החום הרב וחוסר המים. הם ידעו איך לשמור מים ואיך לגדל לעצמם גידולים חקלאיים כדי שיהיה להם אוכל.

באתר מצדה נמצאו סנדלים שהיו שייכים לאשה, שאת שמה אנחנו לא יודעים. הסנדלים היו עשויים מעור של חיה.

מי היתה האשה שנעלה את הסנדלים האלה? איך הסנדלים נשמרו כל כך הרבה שנים? אלה שאלות מסקרנות מאוד.

באתר מצדה ובסביבתו התגלו ממצאים רבים נוספים: כלי נשק שעזרו למורדים היהודים להילחם נגד הרומאים, מטבעות וגם מבנים שונים - בית כנסת, בית מרחץ ומגילות הכתובות בכתב עברי עתיק.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

- בעקבות המידע נזמין את הילדים להציג שאלות נוספות שמעניינות אותם.
- ננסה לתאר את הסנדלים: איך הם ניראים, ממה הם עשויים, האם אנחנו רואים סנדלים דומים גם היום? על מה זה מעיד?

סיפור לסיום היום

ספר - **הנעלים הישנות של אדון מינאסה**
מאת: רונית חכם, על פי סיפור אתיופי שסיפרה ישיטו אמסלו, הוצאת: אגם.

לגננת:

נמצא את הספר באתר ספרית פיג'מה, ונדלה משם את הפעילויות הרלוונטיות לגיל ולידע הקודם של הילדים.

נקרא את הסיפור באוזני הילדים.

הערה חשובה -

נספר לילדים, כי מחר נעסוק בכובעים והם מוזמנים להביא כובעים שונים מהבית לצורך הפעילויות למחר: כובעי מצחייה, כובעי גרב, כובעים של תינוקות, כובעים שכבר לא משתמשים בהם, כובעים שהם חלק מתחפושות וכובעים אחרים.

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יום ד' – כובעים

תעודת זהות לפעילויות של היום הרביעי

הנושא המרכזי - כובעים - יום זה יוקדש להיבטים שונים הקשורים לכובעים.

מבנה היום

נעסוק בסוגים שונים של כובעים, נבנה שוק של כובעים, נתבונן בכובעים של פעם ובכובעים של היום, נעסוק בשאלה האם קסדה היא כובע, נכין לעצמנו כובע ונאזין לסיפור מהמיתולוגיה היוונית "למלך יש אוזני חמור" (מצורף).

חומרים, עזרים ואמצעים

- מגוון גדול של כובעים בגדלים ובצבעים שונים, עיתונים, צבעים, עיסת נייר ומגוון חומרי יצירה.
- לפעילות מס' 4 - כובע מעיסת נייר, חשוב להיערך מראש ולקחת בחשבון את זמן הייבוש.

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

1. כמה סוגים של כובעים!

- נציג בפני הילדים את מגוון הכובעים שיש לנו - כובעים שהבאנו מהבית, כובעים של תחפושות וכובעים אחרים.
- נשוחח על תפקידו של הכובע (בעיקר בקיץ).
- נפתח "שוק של כובעים".

אפשרות א':

- נזמין את הילדים לארגן את ה"שוק" - להציב את הכובעים בצורה מעניינת, לקבוע "מחיר" לכל כובע ולהצמיד את המחיר לכובע ולשחק באופן חופשי.

אפשרות ב':

פעילות מכוונת:

- נכין מראש "שטרות כסף" ונחלק לכל הילדים סכום שווה.
- מספר ילדים יהיו המוכרים בשוק ואחרים יהיו הקונים. (בהמשך הם יתחלפו בתפקידים).
- המוכרים ינסו לשכנע את הקונים "לקנות" כובע מסוים. הם יתארו אותו, ימליצו עליו, ידברו על איכותו הטובה ומחירו הזול.
- הקונים יבדקו אם יש בידם הסכום הדרוש ויחליטו אם ברצונם לקנות את הכובע.

- אפשר להוסיף את 'שוק הכובעים' למשחק החופשי כפעילות קבועה בגן.

נשוחח:

- איזה כובע הייתי רוצה שיהיה לי?
- מה הייתי יכול/ה לעשות באמצעות הכובע ש"קניתי"?
- לו הכובע "שקניתי" היה יכול לדבר, מה הוא היה אומר לי?

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

2. כובעים של פעם וכובעים של היום

פעילות זו אמורה להתבצע באמצעות כובעים שיש בגן ושהילדים הביאו מהבית.
במידת הצורך ניעזר בתמונות.

כובע של אצילה מהתקופה הויקטוריאנית, לפני 130 שנה

כובע טבחים

כובע משולש בדומה לכובע של נפוליון

כובע בד להגנה מפני השמש

כובע של קאובוי

כאפייה ועקל

מגבעת, כובע צילינדר של אצילים באנגליה

כובע תורכי

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

- נקרא בשמו של כל כובע. נתייחס בעיקר לכובעים שהילדים הביאו מהבית וגם לכובעים שיש בגן ולתמונות של הכובעים הנ"ל.
- נמיין את הכובעים השונים (אפשר למיין על פי קטגוריות שונות לדוגמה: כובעים של פעם וכובעים של ימינו).
- נזמין את אחד הילדים להסתכל ולבחור בלב בכובע ספציפי, מבלי לגלות מה הוא בחר. להציג בפנטומימה את הכובע ו/או את מי שחובש אותו.

חידות מי אני?

נשאל חידות מי אני בהתאם למגוון הכובעים הקיים בגן ולגיל הילדים.

- אני כובע שחבש אותי שומר הבקר כשיצא עם עדר הפרות לאחו. מי אני? (כובע קאובוי)
- אני כובע של אשה אצילה מלפני שנים רבות. מי אני?
- אני כובע שדומה לכובע של נפוליון הצרפתי. מי אני?
- אני כובע שיש לו "זנב" קטן ושחור. מי אני? (כובע תורכי)

3. האם קסדה היא כובע?

(לילדי גנים בוגרים)

- נשב במעגל ונניח במרכז המרחב מספר קסדות. נגיש אותן לילדים לבדיקה, מישוש, זיהוי החומרים מהם עשויות הקסדות.

נשוחח:

- איזה קסדות אנו מכירים? (קסדת אופניים, קסדה של אופנוען, קסדה של פועל בניין, קסדה של טכנאי חברת חשמל, קסדה של לוחם אש, קסדה של טייס, קסדה של חיילים לוחמים, קסדה של אסטרונאוט).
- מה משותף לכל הקסדות? מה התפקיד של הקסדות?
- האם יש הבדל בין החלק הפנימי והחלק החיצוני של הקסדה? מה ההבדל? למה קיים הבדל?
- האם גם אנחנו צריכים לחבוש קסדות? מתי? למה זה חשוב?
- האם קסדה היא כובע? האם היא "יותר מכובע"?

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

4. אנחנו יוצרים כובעים

א. כובע מצחייה

מקשטים כובע מצחייה בצבע אחיד - רצוי לבן. הקישוט יכול להיות באמצעות ציור, הדבקה, תוספת של נוצות או פרחים או פרפרים וכד'.

ב. קערה הופכת לכובע

מכינים כובע מקערה חד פעמית בגודל מתאים. מצפים את הקערה בנייר אלומיניום או בניירות צבעוניים ומקשטים.

ג. כובע מעיתונים או מניירות צבעוניים -

- מניחים קערה בגודל המתאים כבסיס.
- הופכים את הקערה ומניחים עליה שלוש / ארבע שכבות של נייר עיתון.
- עוטפים את העיתון בסלוטייפ או בגומייה לחיזוק.
- מקפלים קיפולים מהודקים היטב בשוליים עד שניתן לנתק את העיתונים מתוך הקערה.
- מחזקים באמצעות "שדכן סיכות" / מכלב לחיזוק.
- צובעים בצבעי גואש ומקשטים בכל צורה שניראית מתאימה.

ד. כובע "מהבית"

עוטפים בנייר אלומיניום כובע שהבאנו מהבית. גוזרים קישוטים מנירות צבעוניים ומדביקים על נייר האלומיניום.

ה. מכינים כתר

משוחחים:

מהו כתר, למי יש כתר, איזה סיפור אתם מכירים על מישהו שהיה לו כתר? איזה כתר הייתם רוצים שיהיה לכם?

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

מגישים מגוון חומרי יצירה ומזמינים את הילדים להכין לעצמם כתר על פי מיטב רעיונותיהם.

ו. <u>כובע מעיסת נייר</u>

מכינים עיסת נייר בהתאם למתכון מוכר ומוצלח (יש ברשת מגוון גדול של מתכונים). מכינים את הכובע על גבי תבנית כלשהי - סיר קטן או קערה קטנה. מחכים מעט לייבוש ומנתקים את הכובע מהתבנית. מייבשים ייבוש מלא וצובעים.

ז. <u>כובע של ליצן</u>

מכינים גזרה מנייר בהתאם לגודל הרצוי. נותנים לילדים לצייר ולקשט.

5. סיפור – למלך יש אוזני חמור

(לילדי גנים בוגרים)

הטרמה

נשב במעגל ונניח כובע במרכז.

נשוחח:

- מה אפשר להסתיר מתחת לכובע? (חרוזים, צעצועים, צבעים... - כל דבר שקטן מגודל הכובע).
- מי שיחבוש את הכובע יכול אולי להסתיר דברים נוספים. מהם? (להסתיר את השמש וליצור צל, להסתיר את שערו או את הקרחת שלו).

אנחנו נספר סיפור על מלך, שרצה להסתיר מתחת לכובע... סוד. נקרא ונראה מה היה הסוד ומה קרה לסוד הזה.

במהלך הקריאה נוכל לעצור בנקודות זמן משמעותיות (לדוגמה אחרי שמידאס החליט, שהאל פאן ניצח בתחרות) ולהזמין את הילדים לשער מה יקרה בהמשך, או איך לדעתם הרגיש המלך או אחד הגיבורים האחרים בסיפור.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

למלך יש אוזני חמור

סיפור מהמיתולוגיה היוונית

עיבוד ממקורות שונים: ד"ר רנה ברנר

אפולו ופאן היו שני אלים, שחיו על הר האולימפוס. פעם אחת הם החליטו לערוך ביניהם תחרות נגינה. אפולו ניגן בכלי מיתר ופאן ניגן בחליל. שניהם ניגנו מאוד יפה, אבל הם לא הצליחו להחליט מי מהם ניגן יפה יותר, ומי מהם ניצח בתחרות.

האלים החליטו לפנות למלך מידאס כדי שישפוט ביניהם ויחליט מי ניצח בתחרות הנגינה.

הקשיב מידאס לצלילים היפים ואמר: "כיוון ששמתם אותי לשופט ביניכם, אני רוצה שתדעו - שניכם ניגנתם יפה מאוד ואולם פאן ניגן יפה יותר, והוא המנצח בתחרות".

פאן שמח מאוד, אבל אפולו שמע את הדברים וכעס מאוד, כי הוא היה בטוח בנצחונו. כיוון שמידאס אמר שפאן ניצח ולא הוא, כעסו של אפולו היה גדול, והוא החליט להעניש את מידאס והצמיח לראשו... זוג אוזניי חמור!

מידאס הבין מיד מה קרה. הוא ידע, שהאוזניים הן עונש על כך שאמר את האמת, שפאן ניגן יפה יותר. מידאס לא התחרט על אמירת האמת, אך החליט להסתיר את אוזני החמור שלו.

כל יום כשהוא קם בבוקר, הוא חבש לראשו כובע, שהסתיר את אוזני החמור שלו, ועל הכובע הוא הניח את הכתר.

כך, עם כובע על הראש, וכתר על הכובע, הסתובב מידאס בין אנשי ממלכתו וניפגש עם האנשים שבאו אליו.

מידאס שם לב שאנשים מתלחשים סביבו ושואלים זה את זה: "מה קרה למידאס? למה הוא חובש כובע מתחת לכתר"?

אבל הוא לא גילה את הסוד לאיש.

יום אחד, כאשר ארך שערו של מידאס, הוא הזמין אליו את הסַפָּר ואמר לו: "אני רוצה שתספר אותי אבל תזכור היטב: מה שתראה עוד מעט, חייב להישאר סוד כמוס ביננו. אסור לאיש לדעת!"

הסַפָּר הבין את האחריות הגדולה, שהמלך מידאס הטיל עליו, והבטיח שלא יספר לאיש את מה שיתגלה לעיניו.

התיישב המלך על הכסא, הסיר את הכתר, הסיר את הכובע, ושתי אוזני

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

החמור הזדקרו כלפי מעלה.

"ש... ש....ש... אמר המלך, זה הסוד. לאיש מלבדך אסור לדעת"!

הסַפָּר היה המום. הוא שתק ולא הוציא הגה מפיו. הוא סיפר את המלך וכשסיים את עבודתו, פנה והלך לו לביתו.

בדרכו הביתה חשב הסַפָּר מחשבות רבות ולא הצליח להירגע מהמראה שנגלה לו.

חלף יום, חלפו יומיים, שבוע ושבועיים, והסַפָּר לא יכול היה לשאת את הסוד בליבו. הוא לא אכל ולא שתה ובקושי ישן בלילות.

אשתו החלה לדאוג.

יום אחד פנתה אשתו ושאלה: "מה קרה לך? מאז שחזרת מהארמון אתה הולך ודועך. כמו נר שהולך וכבה, גם אתה הולך ודועך, הולך ומסתגר, מה קרה, האם אתה חולה"?

בקול חלש אמר לה, שהוא מחזיק בתוכו סוד שאסור לו לספר. והסוד נורא, וליבו כבד עליו מאוד והוא לא יודע מה לעשות.

"מה הבעיה", אמרה אשתו של הסַפָּר. צא לטבע, תמצא קרחת יער, שבה לא צומח סוף ולא קנֶה. תחפור בור גדול, תכנס לתוכו, תצעק את הסוד שלוש פעמים בקול גדול. תצא מהבור, תכסה אותו, ותחזור הביתה. זה ייקל עליך מאוד".

שמע הסַפָּר בעצתה. הלך ומצא קרחת יער, חפר בור נכנס לתוכו וצעק: "למלך יש אוזני חמור, למלך יש אוזני חמור, למלך יש אוזני חמור"!

כשסיים, כיסה את הבור וחזר לביתו. בבית הוא אכל ושתה והרגיש שהוקל לו. הרגיש שאבן גדולה נגולה מעל ליבו, ועכשיו הוא רגוע.

חלפו ימים רבים. במקום שהיה הבור, צמחו קני סוף.

רועה צאן שעבר במקום חתך לו קנה, עשה ממנו חליל וקירב אותו לפיו כדי לנגן.

אבל, ראה זה פלא, רק התחיל הרועה לנגן, והנה, לא מנגינה נשמעה, כי אם מילים:

"למלך יש אוזני חמור, למלך יש אוזני חמור, למלך יש אוזני חמור"!

נבהל הרועה ורץ לשוק להשמיע לכולם את מילותיו של החליל.

ובשוק - המון אדם. אנשים מדברים זה עם זה, והשמועה התפשטה.

חזרה לתוכן העניינים

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

עד מהרה ידעו כל תושבי העיר שלמלך יש אוזני חמור.

הדבר הגיע גם לארמון המלך. עוזריו של המלך מידס סיפרו לו, שאנשים אומרים שיש לו אוזני חמור.

המלך לא כעס. הוא יצא אל האנשים, הסיר את הכתר, הסיר את הכובע, וסיפר לכולם איך אפולו ופאן רצו שישפוט ביניהם בתחרות נגינה, ואיך הנגינה של פאן היתה יפה יותר ואפולו העניש אותו כי אמר את האמת. אפולו העניש אותו והצמיח לו אוזני חמור.

האנשים הופתעו מאוד ממה ששמעו אך חייכו אל המלך וחיבקו אותו על אומץ ליבו ועל כך שאמר את האמת: פאן מנגן יפה יותר.

והסַפָּר, גם הוא זכה לכבוד גדול על שמירת הסוד.

באותו לילה ישן המלך במיטתו בשלווה וברוגע כי ידע, שהאמת, גם אם היא קשה, היא טובה יותר מכל סוד.

- בתום הקריאה נאפשר לילדים להגיב תגובות ספונטניות.
- נברר שהתוכן הגלוי מובן לילדים.

נשוחח:

- מה היה הסוד של המלך?
- מה היה תפקידו של הכובע בסיפור? (להסתיר את הסוד, ואלי אפילו את הבושה).
- למה הספר לא אכל ולא שתה ימים רבים?
- איך הסוד התגלה?
- האם הספר היה אמיץ לב? תנו דוגמאות נוספות לאומץ לב.
- למה האנשים חיבקו את המלך לאחר שסיפר להם את סודו?
- מי לדעתכם צריך היה לקבל עונש? למה? האם הוא קיבל?
- נזמין את הילדים להמחיז או ליצור בעקבות הסיפור.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יום ה'

חגיגה של בגדים, נעליים וכובעים

יום זה מוקדש לחזרה, העמקה, סיכום וחוויה חגיגית של סיום הנושא.

הצעות:

א. <u>סיכום רפלקטיבי</u>

נזמין את הילדים לשחזר ולשתף:

- מה עשינו השבוע?
- מה היה לכם מעניין? מה אהבתם במיוחד?
- אילו משחקים שיחקנו ואתם רוצים שנשחק שוב?
- מה למדתם על עצמכם? על הנושא?

ב. <u>קריאה חוזרת של סיפורים שקראנו במהלך השבוע</u>

נמצא סיפור אחד שהילדים אהבו במיוחד.

נזמין את הילדים לקחת תלבושות, תחפושות, בגדים ונעליים ולהמחיז (בקבוצות) את הסיפור.

ג. משחקים

נשחק פעם נוספת במשחקים ששיחקנו במהלך השבוע - הן משחקים חברתיים והן משחקי שולחן (קלפים) שהכנו ושיחקנו בהם.

ד. יצירה קבוצתית - חלון ראווה של חנות בגדים ונעליים

נשוחח:

- חלון ראווה הוא החלון הקדמי שיש לכל חנות כדי שהעוברים ושבים יוכלו לראות מה מוכרים בחנות.

בחנות משחקים, יציבו בחלון הראווה .....

בחנות לכלי בית, יציבו בחלון הראווה....

בחנות ספרים יציבו בחלון הראווה ....

בחנות בגדים יציבו בחלון הראווה ....

- נזמין את הילדים לעצב חלון ראווה של חנות בגדים או חנות נעליים.
- אפשר לעצב את חלון הראווה על מגש או בתוך מכסה של קופסת נעליים.
- נעזור לילדים לתכנן מה הם רוצים להציג ואיך זה ייעשה (בציור, בהדבקה, אולי יעדיפו להלביש בובות ולהציגן - כיד הדמיון והיצירה שלהם).
- נערוך תערוכה של חלונות הראווה ונשמע את הילדים מספרים על יצירתם.

תם הנושא השבועי

הבגדים שאנו לובשים, הנעליים שאנו נועלים

ציפורים בטבע, בסיפורים ובשירים

רקע

הנושא "**ציפורים בטבע, בסיפורים ובשירים**" נבחר להיות אחד הנושאים השבועיים במסגרת תוכנית הקיץ לגנים בשנת תשפ"ו, 2026. ציפורים הן חלק מעולם הטבע שסביבנו הן במרחבים הפתוחים והן במרחב העירוני.

נושא הציפורים מרתק את הילדים ומעלה שאלות רבות: איך הציפורים עפות, איך ציפורים קטנות יכולות לנדוד לארצות רחוקות, איך הן בונות את הקן, האם הקן הוא הבית של הציפורים או רק של הגוזלים, האם הציפורים מבינות זו את זו? שאלות אלה ואחרות מעסיקות ומסקרנות את הילדים ומזמינות אותם לתהליכי התבוננות וחקירה.

בנוסף, הנושא מזמן היבטים רגשיים חברתיים שיש להם ביטוי בספרות לילדים - הציפורים כסמל לחופש, לנאמנות משפחתית וטיפול בגוזלים, סמל להתמודדות עם קשיים, לנדודים ולמסעות.

התוכנית המוצעת מזמינה את הצוות החינוכי לבחור מתוך ההיצע ולהתאים לילדים את התכנים, ההתנסויות והפעילויות. בכל מקום שבו הדבר מתאפשר, אנו מציעים לעודד את הילדים לספר ולשתף בידע שלהם, בתחושות שונות, להתנסות ביצירה הקשורה לנושא, ליזום, לחקור ולהנות מיצירות ספרות בנושא.

מטרות

- טיפוח רגישות, תשומת לב, אמפתיה ואהבת הטבע בכלל ועולם בעלי החיים בפרט.
- פיתוח מודעות לקשר שבין בעלי החיים והסביבה בה אנו חיים.
- טיפוח יכולות ההתבוננות ומתן תשומת לב לתופעות בטבע.
- הרחבה והעשרה של עולם הידע, ההתנסות והחוויה.
- פיתוח מיומנויות קוגניטיביות - עיבוד מידע, שיום והמשגה, קבלת החלטות, פתרון בעיות, קשב, זיכרון ועוד.
- טיפוח דרכי חשיבה מדעית-חקרנית: שאילת שאלות, השערת השערות, חקירה, מיון, השוואה, התאמה, שיוך לקטגוריות, הערכה והסקה.
- טיפוח מיומנויות שפתיות, העשרה לשונית, חשיפה לאוצר מילים ומושגים הרלוונטיים לנושא.
- העמקת עולם ההתנסויות הבלתי אמצעיות, כדרך להנאה, ללמידה ולהרחבת הידע והתובנות.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

- טיפוח ערכים של קיימות ושמירה על הטבע.
- פיתוח מיומנויות חברתיות, יצירת קשרים ואינטראקציות בינאישיות.
- פיתוח רגישות חברתית והתנסויות המזמנות תקשורת ושיתוף פעולה בין הילדים.
- חשיפה ליצירות ספרות והיכרות מעמיקה עם עולם הספר.
- טיפוח החשיבה היצירתית, היוזמה וההתנסות.

מבנה התוכנית

התוכנית המוצעת בזאת מאורגנת במבנה של חמישה ימי פעילות. בכל אחד מהימים מוצעות מספר פעילויות לבחירה תוך התאמה לגיל הילדים, לידע הקודם ולתחומי העניין שלהם. חלק גדול מהפעילויות תוכננו כך שייערכו בחצר וניתן לפרוס אותן על פני כל היום.

יום א' - הציפורים ואנחנו (פתיחת הנושא)

יום ב' - מה מיוחד בציפורים?

יום ג' - קינון ודגירה

יום ד' - נדידה

יום ה' - חוגגים עם ציפורים (סיום, חזרה והעמקה בנושא)

יצירות ספרות המשולבות בתוכנית (לפי סדר הופעתן)

שיר - מקהלה עליזה / לאה נאור

סיפור - הזמיר של מלך סין / עיבוד על פי הנס כריסטיאן אנדרסן (מצורף)

שיר - הדוגרת מתוך הספר: בוא אלי פרפר נחמד / פניה ברגשטיין, הוצאת הקיבוץ המאוחד.

סיפור - שַׂקי וקיני נודדים בפעם הראשונה בחייהם / רנה ברנר (מצורף)

שיר - אילו ציפורים / ז'אן ברוסול, תרגום נעמי שמר

ספר - איך לרפא כנף שבורה / כתב ואייר: בוב גרהאם, כנרת בית הוצאה לאור (ספריית פיג'מה)

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

המלצות לגננות

א. היערכות מוקדמת

- להכיר מבעוד מועד את התוכנית ולהיערך בהתאם.
- לבחור את התכנים והפעילויות, לשנות, להוסיף ולגרוע מתוך שיקולי דעת מקצועיים.
- ליצור פורומים שונים של למידה במליאת הגן, בקבוצות קטנות (בתיווך הגננת), ביחידים ובזוגות.

ב. מרחבי למידה ייעודיים - פעילות והתנסות

- **מרחב "חוקרי הציפורים"**

מומלץ להקים בגן מרחב למידה והתנסות שיהיה פתוח במהלך כל השבוע להתנסות חופשית או להתנסות מכוונת וממוקדת.

המרחב יכלול: תמונות של ציפורים במצבים שונים (קינון, דגירה, תעופה, חיפוש מזון, נדידה), קינים נטושים, נוצות, ענפי עצים, 'טבעות' לטיבוע, מגדלות, חומרי יצירה, פנקסים לציור ציפורים, מגדירי ציפורים, ספרים על ציפורים, מגזין עיניים בנושא "כנפיים" מס' 296, מפות נדידה, מתקני האכלה ועוד. מרחב זה יוכל לצמוח ולהתעשר במהלך השבוע ולהפוך למוזיאון שיעוצב על ידי הילדים - הם יבחרו מה יהיה בו ויציגו את מה שלמדו ומה שהתנסו בו במהלך השבוע.

- **יומן חוקר/ת ציפורים אישי**

מומלץ ליצור 'יומן חקר אישי' (פנקס קטן של מספר דפים) לכל אחד מילדי הגן. ביומן הם יציירו, ידביקו, ואף יכתבו דברים שנראים להם חשובים לתיעוד ולזכירה. ניתן לייחד זמן לפעילות מתעדת ביומנים אלה. בסוף השבוע אפשר יהיה להציג את יומני החקר וללמוד מהם על מה שעשינו, מה שלמדנו, מה שחווינו.

לחילופין, ניתן ליצור יומן משותף של כלל ילדי הגן ובו יתועדו דברי הילדים ועבודותיהם. היומן המשותף יתן ביטוי לכל הילדים שיבחרו בכך.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יום א' – הציפורים ואנחנו (פתיחת הנושא)

תעודת זהות לפעילויות של היום הראשון

הנושא המרכזי - יום זה יוקדש לפתיחת הנושא, לחיבור הילדים לנושא, ליצירת חוויה, להעלאת זיכרונות, שאלות וסוגיות שיהיו במוקד במהלך שבוע הפעילות. היום הראשון הוא כמו חלון שנפתח לעולם שמחוץ לנו.

מבנה היום - נתחיל מהעולם הקרוב לילדים - שיתוף בחוויות ובמידע, היכרות עם חלקי הגוף של הציפור, היכרות עם ציפורים, זיהוי ציפורי ארצנו.

חומרים, עזרים ואמצעים - תמונות ציפורים, תרשים סכימטי של גוף הציפור (מצורף).

למשחקים נזדקק לדיסקיות או קוביות קטנות, חישוקים.

הערה חשובה - יש להכיר היטב את התכנים המוצעים, לבחור את מה שמתאים ולהיערך מראש לכל הנדרש.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

1. אני והציפורים

- נשב במעגל. נשמיע באמצעות הטלפון קולות של ציפורים. (ניתן להגיע אליהם ביוטיוב). נזמין את הילדים להקשיב לקולות השונים ולהתייחס:
  - מה שמענו? מה זיהינו?
  - האם אנחנו רגילים לשמוע קולות כאלה?
  - מה לדעתכם, אומרות הציפורים כשהן מצייצות כך? למי?
- נניח על הרצפה מספר תמונות של ציפורים. (מצורפות בהמשך).

נשוחח:

- האם ראיתם ציפורים היום, בדרך לגן?
- מתי בדרך כלל אנחנו רואים ציפורים?
- האם ראיתם בימים אחרים?
- אילו ציפורים ראיתם? איפה הן היו? מה הן עשו?
- האם ראיתם את אותן הציפורים או ציפורים שונות?

משחק - נכון לא נכון

- הגננת תאמר משפט והילדים יצטרכו לומר אם המשפט נכון או לא נכון. אופי המשפטים ומידת המורכבות תלויה בגיל הילדים ובמידת הידע הקודם שלהם.

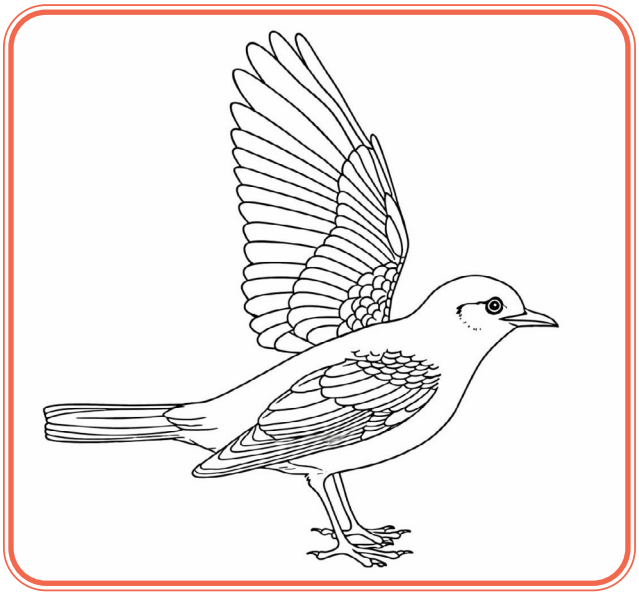
משפטים לדוגמה:

- כל הציפורים נמצאות בספארי. (לא נכון)
- כל הציפורים נודדות. (לא נכון)
- לכל ציפור יש שתי רגליים. (נכון)
- הציפורים שייכות למשפחה גדולה - משפחת העופות. (נכון)
- תרנגולת שייכת למשפחת העופות. (נכון)
- הציפורים מקננות רק על עצים. (לא נכון. יש ציפורים שמקננות על האדמה, על גגות ובמרזבים).
- הגוזלים והאפרוחים של כל העופות בוקעים מביצה. (נכון)

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

2. גוף הציפור

נדפיס / נקרין נציג בפני הילדים תרשים של מבנה גוף הציפור.

נצביע על כל חלק בגוף ונקרא בשמו:

- ראש, עיניים, מקור
- חזה
- כנפיים
- גב
- זנב
- רגליים אצבעות

משחק - מכירים את גוף הציפור

נגיש לכל זוג ילדים:

- דף עם תרשים מבנה גוף הציפור.
- דיסקית / קובייה קטנה / אבן קטנה / 'כדור' קטן מנייר מעוך.
  - ✓ כל ילד בתורו זורק את הדיסקית.
  - ✓ אם נפלה הדיסקית על אחד מאברי גוף הציפור הוא אומר את שם האיבר.
  - ✓ אם הדיסקית נפלה מחוץ לתחומי גוף הציפור, יש לו תור נוסף.
- אפשר להפוך את התרשים לדף צביעה.

3. אנחנו מכירים ציפורים בארצנו - לוח ציפורים

- נקרין / נדפיס את תמונות הציפורים המצורפות.

בחירת התמונות שיודפסו ומספרן תלוי בגיל הילדים ובידע הקודם שלהם בנושא.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

לוח ציפורים

דרור הבית

לזכר ראש חום ולנקבה אפור. לזכר סינר שחור ולנקבה אין סינר. הוא עומד על ענפים, על האדמה ועל הגגות. אוהב לאכול בעיקר זרעים. אפשר לראות אותו כמעט בכל מקום.

תמירון

הוא תמיר ובעל רגלים ארוכות. יש לו מקור ארוך והוא צד את המזון מתוך המים.

דוכיפת

יש לה ציצת נוצות מלכותית ומקור ארוך לציד חרקים באדמה.

הדוכיפת נבחרה להיות הציפור הלאומית של ישראל.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

שחרור

כל נוצותיו שחורות, לזכר יש מקור כתום. הוא מקפץ בין העלים ואוהב לאכול תולעים.

בז מצוי

שתי עיניו בקדמת הראש, מקורו מאונקל וכפוף, ציפורניו חדות וחזקות. הוא עף מהר כי הוא צייד מיומן וצד במהירות את הטרף.

בולבול

יש לו ראש שחור ואחוריים צהובים. סביב עיניו יש לו "משקפיים".

אוהב פירות וחרקים.

שקנאי

עוף מים כבד, בעל שק בתחתית המקור, אוהב לאכול דגים. מגיע אלינו בסתיו וחוזר למולדתו באביב.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

סיקסק

ראשו שחור ולבן, כנפיו חומות. יש לו קול חזק. חי סמוך למקווי מים ואוכל בעיקר חרקים ורכיכות

עורב אפור

גופו אפור, ראשו וכנפיו שחורות. מקורו שחור וחזק והוא אוהב לאכול הכל. רואים אותו כמעט בכל מקום.

מיינה

ציפור שחורה ובעלת מקור צהוב. יש לה קישוט צהוב ליד העין.

המיינה היא "מין פולש", שהגיעה אלינו מהודו או מסין. היא חקיינית מעולה ויודעת גם לגרש את כל הציפורים שסביבה.

דררה

הדררה היא סוג של תוכי. היא הגיעה לישראל מהודו. צבע הנוצות הוא ירוק, צבע הבטן והחלק התחתון של הכנפיים הוא צהוב ירקרק.

לדררות יש כוח רב והן אוהבות לעוף בקבוצות ולהשמיע צווחות חזקות. בארץ הן "מין פולש".

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

- נקרא בשמות הציפורים וניתן מידע בסיסי לגבי כל אחת מהן.
- נשחק במשחקים שנועדו לעודד את תשומת הלב וזכירת השמות.

דוגמה למשחקים

א. למי יש?

- למי יש נוצות ירוקות?
- למי יש שתי עיניים בקדמת הראש ולא בצדדים?
- למי יש מסגרת מסביב לעין?

ב. נעמוד על יד

- נצא לחצר ונניח את תמונות הציפורים. נקיף כל תמונה בחישוק.

  הגננת (ואחר כך אחד הילדים) אומרת:

  "נעמוד על יד דרור הבית / התמירון..."
- הילדים מסתובבים, מחפשים את התמונה המתאימה, ונעמדים ליד הציפור ששמה הוזכר.
- הילדים מתבקשים לומר משפט אחד הקשור לציפור הסמוכה אליהם. לדוגמה: "לדוכיפת יש ציצת נוצות על הראש". "ראיתי דוכיפת מנקרת באדמה".

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

4. לוח זיהוי ציפורים

- נתלה על הקיר את לוח הציפורים. ליד כל ציפור נוסיף את שמה ואת פרטי המידע המתאימים (מתוך מה שאנו יודעים ומה שכבר גלינו). נוכל להשתמש גם במגדיר ציפורים.
- נשחק במשחקי זיהוי.

לדוגמה:

משחק א' - **מה אני מסתירה?** (הסתרה של אחת הציפורים או של אחד מחלקי הגוף של הציפור)

משחק ב' - **מי אני?** (אני הציפור שיש לה... מי אני?)

נשוחח:

- האם אתם מכירים את אחת הציפורים האלה?
- איפה ראיתם אותה? מה היא עשתה?
- האם היא ראתה אתכם? האם ראיתם אותה מקרוב?
- מה קורה לציפורים כאשר מתקרבים אליהן?

- נדפיס את תמונות הציפורים בשני עותקים ונהפוך אותן למשחק התאמה או למשחק זיכרון.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יום ב'
מה מיוחד בציפורים?

תעודת זהות לפעילויות של היום השני

הנושא המרכזי - ביום זה נכיר את המאפיינים הייחודיים של הציפורים בהיבטים שונים.

מבנה היום - נתחיל את הבוקר בהכנת משקפת ציפורים אישית. נערוך תצפית בציפורים. נכיר את אורחות חייהן של הציפורים (תנועה, שינה אכילה) ונכין מתקני האכלה לציפורים. נעסוק בקולות הציפורים ונספר את הסיפור של הנס כריסטיאן אנדרסן "הזמיר של מלך סין".

חומרים, עזרים ואמצעים

- להכנת המשקפת - מגוון חומרים, גלילי נייר, דבק
- להכנת מתקני ההאכלה - פירוט בהמשך

הערה חשובה - יש להכיר היטב את התכנים המוצעים, לבחור את מה שמתאים ולהיערך מראש לכל הנדרש.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

1. מתבוננים בציפורים - תצפית

נשוחחת:

- מה קורה לציפורים כאשר מתקרבים אליהן?
- איך אפשר להתבונן מקרוב בציפורים? מה אפשר לעשות?
- מה עושים חוקרי ציפורים? איך הם חוקרים? מה הם רוצים לגלות? (במידת האפשר נרחיב במתן המידע ונספר על עבודתם של חוקרי הציפורים, תחנות הטיבוע ומסלולי הנדידה (נושא זה יורחב ביום רביעי הממוקד בעניין הנדידה).

היערכות לתצפית

שלב ראשון - הכנת משקפת

- נסביר שאחד הכלים שיש לחוקרי ציפורים הוא התצפית. (נסביר שהמילה תצפית באה מהמילה לצפות, צפייה). הם עושים זאת באמצעות משקפת.
במשקפת שבה משתמשים חוקרי הציפורים יש עדשות מגדילות ומקרבות וכך גם בלי להתקרב, החוקרים רואים היטב את הציפורים.
- נכין משקפת אישית. נגיש חומרים (גלילי נייר, פסי בריסטול, ניירות צלופן) ונאפשר מגוון משקפות.

שלב שני - לקראת תצפית

נתבונן שוב בלוח הציפורים וניזכר בשמות ובמראה של הציפורים.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

נשוחח:

- איך "מזמינים" ציפורים? אילו תנאים כדאי לקיים כדי שהן יופיעו בחצר הגן?

❊ מה נעשה כדי לראות ציפורים בסביבה הקרובה שלנו בלי להבריח אותן?

✓ ניגש בשקט למקום התצפית, ונישאר שם בשקט.

✓ לא נתנועע הרבה. נמצא מקום ונשב בסבלנות.

✓ כשנראה ציפור לא נצעק אלא נלחש ונסביר איפה היא נמצאת.

✓ נסתכל בציפור (באמצעות המשקפת) ונשים לב לכל הפרטים שאפשר לראות.

שלב שלישי - התצפית

לגננת:

ציפורים פעילות בשעות הבוקר המוקדמות. ככל שנקדים את התצפית כן ייטב.

✓ נצא בשקט לחצר ונתמקם.

✓ נחכה זמן מה עד שנראה ציפורים ונצפה בהן.

✓ בתום התצפית נחזור לגן ונמלא את דף התצפית.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

ציפורים - דף תצפית (לילדי גנים בוגרים)

מקום - איפה ראיתי את הציפור? הקיפו

במקום אחר - ציירו

התנהגות - מה הציפור עשתה? הקיפו

עשתה משהו אחר - ציירו

ציור - מה ראיתי?

חזרה לתוכן העניינים

ציפורים בטבע, בסיפורים ובשירים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

2. איך הציפורים מתנהגות?

לגננת

נתמקד בשלוש התנהגויות - תנועה, שינה, אכילה.

נשוחח:

- מה הציפורים עושות כל יום? (נעות / עפות, ישנות, מחפשות אוכל ואוכלות).
- מה הציפורים עושות באביב? (בונות קן, מטילות ביצים ומטפלות בגוזלים).

א. תנועה - איך הציפורים מתנועעות?

לגננת

ניכנס ליוטיוב - ספיישל ציפורים - שירים ותכניות ברצף - ילדות ישראלית

נשמיע את אחד או יותר מהשירים האלה:

- נחליאלי קטן (4:00)
- הנה מי זה באה אמא אווזה (4:20)
- ברווזיים (5:02)
- על הגדר קפץ אנקור (7:17)

- בכל אחד מהשירים ניתן לזהות את התנועה של הציפור - במילים, בקצב המנגינה ובחלק הויזואלי של הסרטון.
- נזמין את הילדים להצטרף לשירה, ליצור תנועה בהתאם לשיר או בהתאם לקצב הפנימי שלהם או על פי מה שנראה בסרטון.

נשוחח:

- איך הציפורים נעות על האדמה? (הולכות (בצעדים כמו בני אדם) מקפצות, (על שתי

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

הרגליים יחד בקפיצות זריזות ומהירות) מנתרות (קופצות בשתי הרגלים יחד בקפיצות גדולות ואיטיות)

* איך הן נעות באוויר? (מתעופפות (מתרוממות), עפות בתנועת כנפיים חזקה, דואות כלומר עפות בדאייה, כמעט ללא תנועת כנפיים - על גבי זרמי האוויר)

- נשמיע מוסיקה מתאימה, ונזמין את הילדים להדגים את צורות התנועה השונות.
- נשחק משחקי תנועה וחיקוי תנועה ונוסיף תנועות "כנפיים".
- בהתאמה לילדים, נעשיר את אוצר המילים - הציפורים שייכות למשפחת העופות (גם הברווזים, האווזים והתרנגולות שייכים לאותה משפחה). שם המשפחה - עופות, בא מהמילה לעוף, לעופף, תעופה.

ב. שינה - איך הציפורים ישנות?

- נזמין את הילדים לשאול מה שמעניין אותם על שנת הציפורים (איך הן לא נופלות בזמן השינה, מתי הן מתעוררות? האם כל הציפורים ישנות בלילה?)

נספר:

איך הציפורים ישנות?

הציפורים ישנות בדרך כלל על עצים או שיחים. בערב, כאשר השמש עומדת לשקוע, הן מתכנסות יחד, תופסות "מקום טוב" על עץ ושם הן ישנות עד ליקיצה, קצת לפני עלות השחר.

זמן ההתארגנות לשנת הלילה, הוא זמן של רעש והמולה. כל ציפור רוצה לישון במקום נוח ולפעמים (כמו אצל אנשים), יש מריבות על המקום הטוב.

הציפורים אינן ישנות בקן. הקן הוא "הבית" של הביצים ושל הגוזלים בלבד. כשהם גדלים, הם מצטרפים ללהקה וישנים על עץ יחד עם כל שאר הציפורים.

בשיר 'מקהלה עליזה', מתארת המשוררת, לאה נאור, את הזמן שבו הציפורים מתארגנות לשינה.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

מקהלה עליזה

לגננת

מומלץ למצוא ברשת ולקרוא באוזני הילדים את מילות השיר "מקהלה עליזה" / לאה נאור.

מומלץ להקרין ולהשמיע את השיר. ביצוע - חוה אלברשטיין

נשים לב למה שמתרחש על ראש הברוש בכל אחד מבתי השיר.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יצירה - יצירת עץ הציפורים שלנו

נגיש לכל אחד מהילדים מלבני בריסטול ונזמין אותם לצייר (אפשר לגוון בחומרי היצירה) וליצור את הציפורים כשהן מתארגנות לשנת הלילה. נתלה את הציפורים על שיח בחצר או בצורה מתאימה אחרת.

ג. מזון - מה הציפורים אוכלות?
(מתאים לילדי גנים בוגרים)

נציג בפני הילדים את התמונות המצורפות. בכל תמונה נראה סוג אחד של מזון שאותו אוכלות ציפורים מסוימות.

נשוחח:

ילדים ואנשים מבוגרים אוכלים מזון מגוון. מה אוכלות הציפורים? האם גם הן אוכלות מזון מגוון?

- למה הציפורים אוכלות כל הזמן אותו סוג של מזון?
- מה השם של כל אחד מסוגי המזון הניראים בתמונות?

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

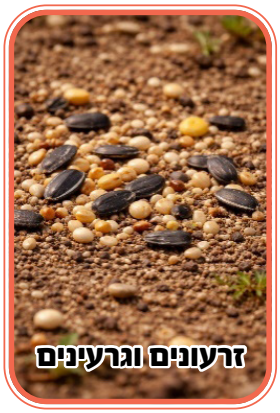
- איפה הציפורים מוצאות את המזון המתאים להן?
- נתבונן בלוח הציפורים - האם לכל הציפורים יש מקור זהה?
- איזה מקור צריך להיות לציפור שזה המזון שלה? איך צורת המקור מתאימה לסוג האוכל?

- אוכלי דגים ורכיכות - מקור ארוך שנכנס למי הנחל או הבריכה
- אוכלי גרעינים וזרעונים - מקור קצר וחד
- אוכלי תולעים - מקור קצר וחזק
- אוכלי נחשים ובעלי חיים קטנים - מקור מאונקל מכופף

נזמין את הילדים להתאים בין הציפור ובין המזון שלה.

- נכין עם הילדים "ספר מתכונים" לציפורים. (מתכון לכל ציפור או "הדרכה לציפור" איך לאכול את המזון).

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

3. בונים מתקני האכלה לציפורים

נסביר:

בטבע הציפורים מחפשות ומוצאות בעצמן את המזון המתאים להן. אולם, יש מקומות שבהם אנשים מאכילים את הציפורים, במתקני האכלה מיוחדים.

נקרין ונראה לילדים מִתְקני האכלה לציפורים.

מתקן האכלה עשוי מתכת ותלוי על עץ.

במתקן יש פתח ודרכו הציפורים נכנסות ואוכלות את הלחם שאנשים הכניסו לתוכו.

מתקן מים לציפורים קטנות.

הציפורים רואות את הפרח הצהוב, מכניסות את המקור לחור שבפרח ושותות מים.

כל מי שרוצה יכול לתרום מזון לציפורים - לחם, עוגות, קליפות של פירות, שאריות פסטה ואורז. אנשים לוקחים את המזון שנתרם ומניחים אותו במתקני ההאכלה.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

נשוחח:

- מהו מתקן האכלה?
- מי מכין אותו? מאילו חומרים?
- למה אנשים רוצים להאכיל ציפורים? (הם אוהבים ציפורים, רוצים לעזור לציפורים למצוא אוכל, הם רוצים לצפות בציפורים ולהכיר אותן).
- מאין אפשר להשיג מזון לציפורים?

נחזור לתמונת הדלי לתרומת מזון לציפורים ונציע לילדים להעמיד דלי כזה, שבו גם אנחנו נאסוף שאריות מזון וניצור מתקני האכלה כדי לתלות בחצר הגן.

מכינים מתקני האכלה

1. "פשטידה" לציפורים

א. מכינים גוש בצק מקמח ומים.

ב. מצמידים לגוש הבצק זרעונים קטנים מכל הסוגים - גרעיני חמנייה, שומשום, אורז, אפונה יבשה וגם שאריות פסטה מבושלת או לחם.

ג. תוקעים מקל בגוש הבצק.

ד. קושרים חוט צמר או חוט שפאגט לקצה המקל.

ה. תולים על שיח או עץ במקום שקט ומחכים לציפורים שיבואו לאכול.

2. "מזנון" באצטרובל

שאריות לחם באצטרובל

א. מוצאים אצטרובל של עץ אורן פתוח לגמרי של עץ אורן.

ב. קושרים לקצהו חוט צמר או חוט שפגאט.

ג. שמים בין העלעלים של האצטרובל: חתיכות לחם רטוב, שאריות עוגה, זרעים שונים.

ד. תולים על שיח או עץ במקום שקט ומחכים לציפורים שיבואו לאכול.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

3. אוכל בקערה מבקבוק

א. גוזרים את התחתית של בקבוק שתייה קלה בגובה 3-6 ס"מ. זו הקערה.

ב. מחוררים את הקערה בקצה העליון ב-5 חורים.

ג. קושרים חוט שפגאט באורך כ-30 ס"מ בכל חור.

ד. קושרים יחד את כל החוטים.

ה. מקשטים את הקערה.

ו. ממלאים את הקערה בגרעינים וזרעונים או פירורי לחם.

ז. תולים על שיח או עץ במקום שקט ומחכים לציפורים שיבואו לאכול.

4. בקבוק האכלה

א. חותכים (בעזרת הגננת) "חלון" במרכזו של בקבוק פלסטיק גדול.

ב. יוצרים שני חורים: חור אחד מתחת ל"חלון" וחור שני בדיוק מולו, בצד השני של הבקבוק.

ג. משחילים מקל מחור לחור (הציפור תעמוד על המקל)

ד. מקשטים מבחוץ את הבקבוק בעלים יבשים.

ה. קושרים חוט שפגאט או שרוך לפיית הבקבוק.

ו. ממלאים את קרקעית הבקבוק במזון לציפורים - דוחן, זרעים, פירורי לחם ועוגה, קמח ואורז.

ז. תולים על שיח או עץ במקום שקט ומחכים לציפורים שיבואו לאכול.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

4. הקולות של הציפורים

נשוחח:

- האם שמעתם את הקולות שמשמיעות הציפורים?
- אילו קולות שמעתם? נעימים? צורמים?
- ננסה לחקות את הקולות.
- נשער: האם הציפורים מנסות לומר משהו לחברותיהן? מה הן מנסות לומר? האם יש לציפורים שפה? (חוקרי ציפורים גילו שיש להן שפה מוגבלת). על פי מידת העניין של הילדים נרחיב את הידע שלהם בנושא.

משחק - שיח ציפורים

נזמין שני ילדים להיות ציפורים. הם יבחרו אילו ציפורים הם: ציפורי שיר, ציפורי מסע נודדות, ציפורים שצדות את הטרף שלהן.

שני הילדים ינהלו "שיח ציפורים" ללא מילים אלא רק תוך השמעת קולות לפי תור. ניתן להיערך מראש וניתן לבצע זאת באופן ספונטני.

דוגמה:

ילד א': גררר גרר

ילד ב': גור גור גור

ילד א': קררר קרר! קרר קרר?

ילד ב': קרעעע קרעעע

נזמין את הילדים "לתרגם" את שיח הציפורים למילים של בני אדם.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

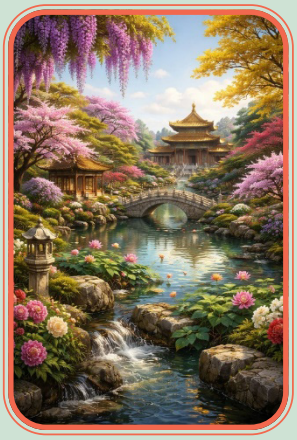
5. הזמיר של מלך סין (סיפור לסוף היום)

לגננת:

זה סיפור מפורסם וידוע. ניתן לספר את כל הסיפור ברצף, אפשר לספר את הסיפור בהמשכים ואפשר לספר אותו בחלקים ולהזמין את הילדים לפעילות לאחר כל חלק. ההחלטת תהיה בהתאמה לילדים.

הזמיר של מלך סין

עיבוד ממקורות שונים: ד"ר רנה ברנר, על פי אגדה מאת הנס כריסטיאן אנדרסן

בתוך ארמון גדול ויפה גר מלך סין. גן הארמון היה יפה מאוד. צמחו בו פרחים מופלאים ונדירים ומסביב לגן השתרעו יערות עד ובהם אגמי מים צלולים ועמוקים. מראהו המופלא של גן הארמון עורר התפעלות גדולה ואנשים רבים ביקרו במקום וכתבו ספרים ושירים על יופיו.

פעם אחת ביקרו בגן הארמון אורחים, אשר באו מארץ רחוקה שמעבר לים. הם ראו את העצים הנפלאים והפרחים הנדירים והתרגשו מאוד. לפתע הם שמעו קול מיוחד במינו, קול של זמיר. הזמיר שר מנגינה נפלאה. חזרו האורחים לארצם וכתבו בספר על הגן הנפלא ועל קולו המיוחד של הזמיר השר בגן הארמון.

הספר הגיע לידיו של מלך יפן והוא שלח את הספר למלך סין. מלך סין, שקיבל את הספר, הזמין אליו את עוזריו ושאל בכעס:

"מה קראתי כאן בספר? בגן שלי יש זמיר, שמזמר בקול נפלא ואני לא ידעתי, לא שמעתי, איש לא סיפר לי. איך יתכן דבר כזה? רוצו מהר והביאו אותו אלי"!

איש מהמשרתים לא הכיר את הזמיר המיוחד. רק נערת המטבח פנתה לעוזרי המלך ואמרה שהיא מכירה את הזמיר ושומעת אותו מדי ערב כשהיא

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

הולכת ביער לבקר את אמה החולה.

"מהרי, נערה, מהרי, אמר ראש העוזרים. קחי אותנו אליו. עלינו להביא אל המלך את הזמיר כי כך צווה".

יצאו כל העוזרים והנערה בראשם אל היער להביא את הזמיר. בדרך שמעו העוזרים את געיית הפרה וחשבו שזה קול הזמיר. אחר כך הם שמעו את קולות הצפרדעים וחשבו שזה קול הזמיר.

"עוד מעט נשמע אותו, אמרה נערת המטבח. הנה הוא שם, למעלה בין ענפי העץ". אמרה הנערה, והצביעה על הציפור הקטנה והאפורה.

העוזר הראשי הביט בציפור הקטנה ולא האמין כי ציפור כל כך קטנה ואפרורית יכולה להשמיע קולות כל כך יפים וענוגים.

"בוא איתנו בקש ראש העוזרים. המלך שלנו מלך סין, רוצה שתשיר בפניו".

"אני מסכים לבוא לשיר בפניו, אמר הזמיר, אם כי אני בטוח שזימרתי מצלצלת יפה יותר כאן, בין ענפי העצים".

כשהגיעו העוזרים ונערת המטבח עם הזמיר חזרה לארמונו של מלך סין, הם ראו כי הארמון כבר מוכן לקראת הזמיר: האולם כבר היה נקי ומבריק, מוט זהב הוצב במרכז האולם ועליו יעמוד הזמיר כשישיר, וכל הבאים לבשו בגדי חמודות ונעמדו סביב סביב כדי להקשיב לקול הזמיר.

עמד הזמיר על מוט הזהב ופתח בקול שירה. שירתו היה מיוחדת. באֵי הארמון השתתקו באחת, עצמו עיניהם והקשיבו בלא להוציא מילה מפיהם. ההתרגשות

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

היתה גדולה. צלילי קולו של הזמיר הרעידו את הלבבות. אנשים, נשים וטף לא שמעו צלילים יפים כאלה מעולם. ומעיניו של מלך סין זלגו דמעות.

"אני רוצה להעניק לך את מדליית הזהב המלכותית כדי שתענוד על צווארך", אמר המלך לזמיר.

"אין צורך. תודה, הוד מלכותו, אמר הזמיר. הדמעות שזלגו מעיניך הן שכרי האמיתי. הדמעות שלך נותנות לי כוח ואלהים יודע כמה אני מודה לך על כך".

שמח המלך על דברי הזמיר וצווה לבנות כלוב זהב לזמיר כדי שיישאר בארמון, לצידו, והמלך יוכל להנות מקול שירתו של הזמיר כל היום וכל הלילה.

משרתים הועמדו לרשותו של הזמיר, הביאו לו אוכל ומים ופעמיים ביום היו יוצאים איתו לנשום אוויר צח בגן הארמון.

יום אחד הגיעה חבילה מיוחדת לארמון המלך. זו היתה מתנה ממלך יפן.

פתח מלך סין את החבילה והיה בה זמיר מלאכותי, עשוי מתכת קרה, שידע לשיר רק שיר אחד. בכל פעם שמתחו את הקפיץ, זימר הזמיר המלאכותי את שירו. הוא שר פעם, פעמיים ושלוש ואפילו עשר, ולא התעייף, כי הוא היה מכונה מזמרת.

רצה המלך ששני הזמירים, הזמיר האמיתי והזמיר המלאכותי, ישירו שניהם יחד. באו עוזרי המלך אל הכלוב של הזמיר האמיתי ומצאו את הדלת שלו פתוחה והזמיר איננו. איש לא ידע מה קרה לו. כך הפך הזמיר המלאכותי להיות "הזמיר של המלך". עוזרי המלך מתחו שוב ושוב את הקפיץ והמלך שמע את שירתו. שוב ושוב אותו השיר.

פעם אחת, תוך כדי שירה של הזמיר המלאכותי, נשמע קול חריקה. קחחק קחחק ורררר ורררר והנגינה פסקה. התעצב המלך אל ליבו וצווה להזמין את השען, מתקן השעונים, לתקן את הזמיר המלאכותי שעשוי מתכת. השען הצליח לתקן את התקלה אך הִזהיר ואמר כי עדיף שהזמיר הזה ישיר רק פעם אחת בשנה כי הקפיץ שלו כבר לא כל כך חזק ואולי לא יעמוד במשימה.

***

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יום אחד חלה מלך סין. הוא שכב במיטתו וטובֵי הרופאים נקראו כדי לרפאו ממחלתו. נעמדו הרופאים מול המלך, שמעו את נשימותיו הכבדות, ופתחו את החלון כדי שאוויר צח יחדור לחדר.

לפתע נזכר המלך בזמיר שלו. כן, הזמיר שקיבל במתנה.

"שיר, זמיר, שיר וזַמֵּר. אני אומר לך, זַמֵּר!" אבל הזמיר כבר היה חלוד ולא הצליח להשמיע צליל.

לפתע פתאום, על אדן החלון הפתוח נעמד הזמיר החי וזימר את שירתו המופלאה. הוא הִנעים בשירתו וצלילי קולו הגיעו לאוזני המלך.

"המשך, זמירי, ביקש הלך, המשך." המלך הרגיש איך קול השירה הענוג של הזמיר האמיתי, הקטן והאפור, מרפא את מחלתו ומחזיר לו את כוחותיו.

"אמשיך לשיר לך, אמר הזמיר. אך לא אוכל להישאר בארמון. כאן לא אוכל לבנות לי קן. אבוא מדי פעם ואנעים לך מזמרתי. אשיר לך על האושר וגם על הצער, על הטוב ועל הרע. רק דבר אחד אבקש ממך: אל תספר לכולם שיש לך ציפור קטנה ששרה לך ומספרת לך הכל".

המלך הבין הכל. הוא חייך חיוך של הסכמה והזמיר עף לו בחזרה לטבע.

- בתום הסיפור ניתן זמן לחשיבה ועיבוד.
- נאפשר לילדים להגיב תגובות ספונטניות - לשתף בחווית הסיפור, לשאול שאלות, ואף לשתוק ולעבד את מה ששמעו.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

נשוחח:

- האם אהבתם את הסיפור?
- מה היה מעניין / מרגש/ מוזר / מיוחד בסיפור?
- איזה זמיר מצא חן בעיניכם יותר - החי או המלאכותי?
  למה? מה היה המיוחד בו?
- מה הצליח קול הזמיר לעשות למלך?
  (לאורך כל הסיפור יש עדויות - לרגש, לגרום לו לדמוע, לרפא אותו).
- שם הציפור בסיפור - זמיר.
  אילו מילים נוספות מזכיר לנו השם הזה? (לזמר, זמרים, זמר, זמרת).
- בסוף הסיפור כתוב ש"המלך הבין הכל". מה הוא הבין?

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יום ג'
קינון ודגירה

תעודת זהות לפעילויות של היום השלישי

הנושא המרכזי - את היום השלישי נקדיש לקינון (תהליך בניית הקן), להטלה, לדגירה ולבקיעת הגוזלים.

מבנה היום - נתחיל בהתבוננות וחקירה של הקן. נזהה את שלבי הבנייה, נבחן את מבנהו ותפקידו של הקן. ניבנה קן בעצמנו מחומרי טבע.

נבחן את התהליך שבו בוקע גוזל מהביצה, נדקלם את "הדוגרת" של פניה ברגשטיין. נגלה במה שונה גוזל מאפרוח וננוע לצלילי בלט האפרוחים היוצאים מקליפתם מתוך תמונות בתערוכה מאת מוסורסקי.

חומרים, עזרים ואמצעים - קן נטוש, מגוון פריטים וחומרים לבניית קן.

הערה חשובה - יש להכיר היטב את התכנים המוצעים, לבחור את מה שמתאים ולהיערך מראש לכל הנדרש.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

1. הקן

נביא לגן קן נטוש, שהגוזלים שהיו בו בגרו ופרחו.

- נתבונן ונחקור את הקן:

* מה צורת הקן? למה הוא נבנה כך?
* מה גודלו של הקן? למי הגודל הזה צריך היה להתאים?
* ממה הוא עשוי? האם הציפורים-ההורים השתמשו בחומרים שונים בחלק החיצוני ובחלק הפנימי של הקן? מדוע?
* למה הקן נועד? מה תפקיד הקן (הגנה על הביצים והגוזלים, שמירה על חום בזמן הדגירה). איך הצורה של הקן מתאימה לתפקיד שלו?
* מה יקרה אם נתקרב לקן בזמן שיש בו גוזלים?
* לו היינו יכולים להפנות שאלות לציפורים שבנו את הקן שבתמונה / במוצג שהבאנו, מה היינו שואלים אותן?

משחק - תיבת מישוש

נכניס לתיבת המישוש פריטים וחומרים שונים הקשורים לבניית הקן. נזמין לילדים למשש ולזהות מהו הפריט וכיצד הוא קשור לבניית הקן ולגידול הגוזלים.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

איפה הציפורים בונות קן?

נראה את התמונות, נתמקד בכל תמונה בנפרד ונשוחח:

- איפה נבנה הקן? מה היתרונות של המיקום שנבחר? למה דווקא שם?
- מה צריכים ההורים-הציפורים לעשות כדי להגן על הקן?

בין נקיקי סלע

בראש עמוד, על ארובה

בין הרעפים על הגג

על האדמה

מתחת לגג, ליד מרזב

בין ענפי העץ

- נבחר תמונה אחת ונתאר אותה. נשוחח על היתרונות והחסרונות של בניית הקן דווקא במיקום שנבחר.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

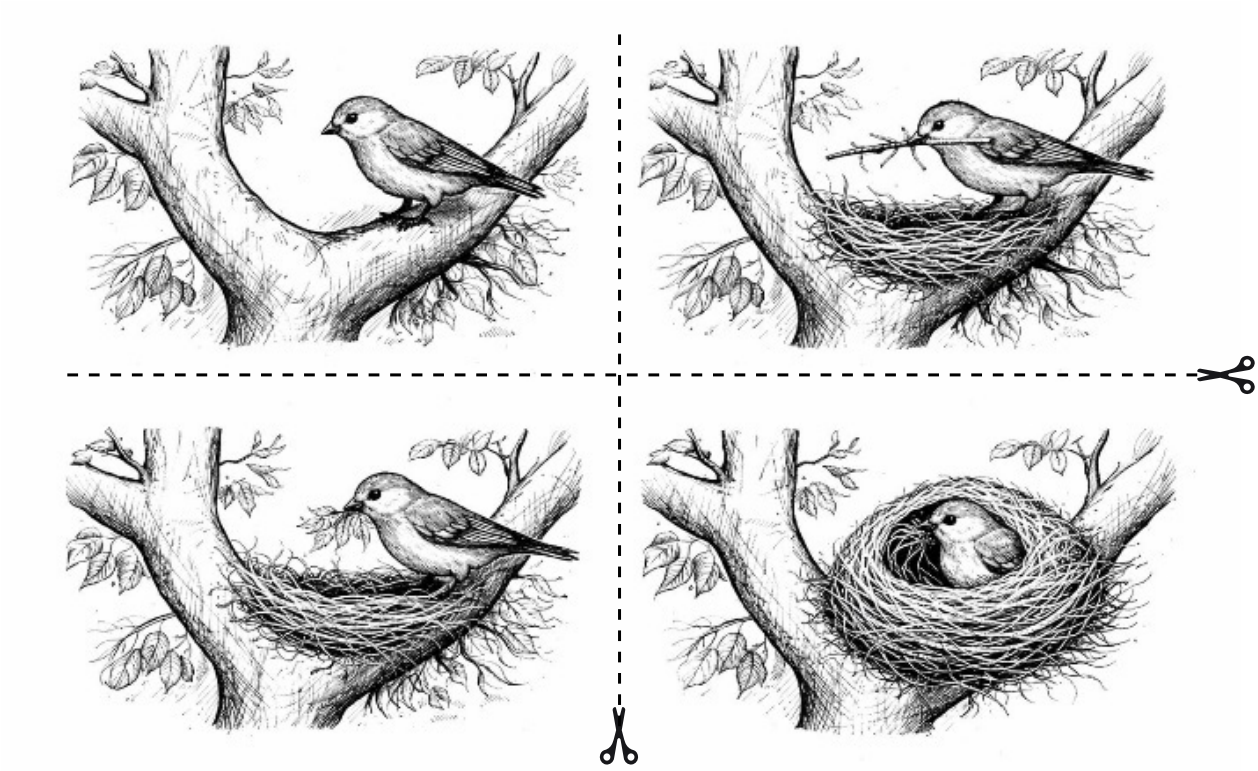
2. שלבים בבניית הקן (פעילות בקבוצה קטנה)

נשוחח:

- איך הציפור בונה קן? מה היא צריכה לעשות בהתחלה? (לבחור את המקום)
- מה היא עושה בהמשך?

נקרין / נראה את 4 התמונות ברצף.

שלבים בבניית הקן - תמונות ברצף

חזרה לתוכן העניינים

ציפורים בטבע, בסיפורים ובשירים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

נוכל להשתמש בתמונות ברצף במספר צורות:

א. תוספת ויזואלית להסבר המילולי של הגננת על תהליך בניית הקן.

ב. סידור התמונות ברצף - סידור התמונות ושיחזור התהליך תוך כדי ההסבר של הילדים.

ג. משחק - איזה שלב חסר - נסדר את התמונות תוך כדי כך שאנו מוציאים / מסתירים תמונה אחת. נשאל מהו השלב החסר?

ד. דף צביעה - צביעה, גזירה, סידור, הדבקה ויצירת ספרון לפי הסדר.

יצירת קן

- נתבונן בקינים שונים (במוצגים שנאספו ובתמונות).
- נזמין את הילדים (בזוגות / בקבוצות) להכין קן.
- נברר עם הילדים אילו חומרים יוכלו לשמש אותנו לצורך הבנייה.
- נצא לחצר ונאסוף את החומרים המתאימים.

נזמין את הילדים לבנות את הקן מאותם חומרים שהציפורים בונות קן בטבע (עלים, ענפים, זרדים, עשבים יבשים, רפייה, חוטים, צמר גפן, חתיכות בד) (נוותר על חומרים שאינם משמשים את הציפורים בטבע).

3. דגירה ובקיעה – מה קורה אחרי שהקן כבר בנוי?

- נציב את השאלה - מה קורה אחרי שהקן כבר בנוי?
- ניתן את המידע

1. הציפורים-ההורים סיימו לבנות את הקן.
2. הנקבה התיישבה בקן. בדקה שנוח לה, שאין קוצים ושהקן נתאים לצאצאים.
3. הנקבה הטילה בקן את הביצים.
4. הנקבה והזכר דוגרים (לפי התור) על הביצים - מחממים אותן מתחת לכנפיים ומתחת לבטן. כאשר אחד ההורים דוגר, ההורה השני דואג לו ומביא לו אוכל במקורו.
5. הגוזלים מנקרים מבפנים את הקליפה ויוצאים ממנה. הגוזלים יוצאים בעינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

עצומות וחסרי פלומה ונוצות.

6. הזכר והנקבה, ההורים-הציפורים, מנקים את הקן משאריות הביצים.

7. ההורים-הציפורים עפים הלוך ושוב, להאכיל את הגוזלים כדי שיגדלו ויתחזקו ויוכלו לעוף בכוחות עצמם.

- נניח במרחב הגן כריות, בדים, סלסלות ופריטים נוספים שיכולים לשמש את הילדים.
- נחזור על המידע, נשמיע מוסיקה שקטה, ונזמין את הילדים להראות באמצעות תנועות מתאימות את התוכן המסופר.

יצירה:

נגיש דף A4 מחולק ל-4 חלקים, (מצורף בעמוד הבא) ונזמין את הילדים הבוגרים לצייר בתמונות ברצף (או בדרך אחרת שיבחרו) את התהליך 'מביצה לגוזל'.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

מביצה לגוזל

1. הטלת הביצים

2. דגירה

3. בקיעה

4. האכלת הגוזלים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

דקלום:

לגננת

מומלץ למצוא ברשת את הדקלום של פניה ברגשטיין - **הדוגרת** (הנה אמא הדוגרת)
(מתוך הספר או ברשת) בתוך: בוא אלי פרפר נחמד / הוצאת הקיבוץ המאוחד.

- נקרא את הדקלום ונזמין את הילדים להצטרף למקהלה מדברת.

נשוחח:

- מי היא הדוגרת? מה היא עושה? נתאר את הדוגרת בתנועה.
- מי הם האפרוחים? מה הם עושים?
- איך הם הולכים / מתקדמים? נתאר בתנועה את צעדיהם של האפרוחים. נוכל להשוות לצעדיה של הדוגרת.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

4. אפרוחים וגוזלים (לילדי גנים בוגרים)

אפרוחים וגוזלים

אפרוח - עוזב קן

יש עופות המטילים ביצים בתוך גומה קטנה על האדמה ושם הם דוגרים.

כאשר האפרוח מוכן לבקוע מהביצה הוא דופק מבפנים על הקליפה ושובר אותה. מיד כאשר האפרוח בוקע מהביצה, הוא עומד על רגליו, לגופו יש פלומה שתהפוך אחר כך לנוצות. הוא פוקח עיניים ומיד רואה מה שיש סביבו.

עם צאתו לאוויר העולם, האפרוח הולך לחפש לעצמו אוכל.

גוזל - חובש קן

הציפורים בונות לעצמן קן, מטילות בו את הביצים ודוגרות עליהן. כשהגוזלים מוכנים לצאת לאוויר העולם, הם מקישים במקורם מבפנים על קליפת הביצה, ושוברים אותה.

הגוזלים אינם מסוגלים לעמוד על רגליהם. הם עירומים, ללא נוצות וללא פלומה. עיניהם עצומות והם אינם רואים. כל מה שהם יודעים זה לפתוח מקור גדול, כדי שהוריהם יתנו להם אוכל.

הגוזלים הם חלשים וחסרי אונים. הם זקוקים לשמירה, להגנה ולהאכלה על ידי הוריהם. כאשר הם גדלים ומתחזקים, הם לומדים לעוף ויכולים למצוא לעצמם אוכל ומים.

לגננת

מומלץ למצוא ברשת ולהשמיע לילדים את "בלט האפרוחים היוצאים מקליפתם" מתוך: מוסורסקי, תמונות בתערוכה

כדאי להיכנס לאגף המוסיקה, המכון לאינטגרציה, אוניברסיטת בר אילן לצפות בהדגמה שבסרטון ולהצטרף לתנועות.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יום ד' נדידה

תעודת זהות לפעילויות של היום הרביעי

הנושא המרכזי - איך ומדוע הציפורים נודדות?

מבנה היום - נתחיל בסיפור על שקי וקיני, שני שקנאים צעירים ודרכם נתוודע למושג נדידה ולנדידת השקנאים בדרכם מעל ישראל לאפריקה ובחזרה. נסתכל במפת העולם ובה מסומן מסלול הנדידה. נכיר ונשיר שירים הקשורים בנדידה ונסיים את היום בהיכרות עם האחים רייט, בוני המטוסים הראשונים בהשראת הציפורים.

חומרים, עזרים ואמצעים

מגוון חומרי יצירה, דפי אוריגמי

הערה חשובה - יש להכיר היטב את התכנים המוצעים, לבחור את מה שמתאים ולהיערך מראש לכל הנדרש.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

1. ציפורים נודדות, אין להן גבולות

(פעילות בקבוצה קטנה)

סיפור

שַׂקי וקיני נודדים בפעם הראשונה בחייהם

כתיבה: ד"ר רנה ברנר

שַׂקי, השקנאי הצעיר, מתרגש מאוד. הוא מרגיש שמשהו הולך להשתנות אבל הוא עדיין אינו יודע מה.

הימים כבר מתקצרים, בלילות כבר נעשה קר ורוחות הצפון מביאות איתן אוויר צונן.

בלילה מתקרב שקי אל הוריו וישן לידם קרוב קרוב. ככה חמים לו ונעים. שַׂקי מעיף מבט באחותו, קיני. גם לה כבר קר ובלילות גם היא ישנה קרוב קרוב להורים.

שקי וקיני הם לא רק אחים, הם חברים טובים. יחד הם בקעו מהביצים לפני חודשים ספורים. יחד הם למדו לעוף ויחד הם למדו איך לפתוח את המקור "גדול גדול" כדי לאסוף לתוכו כמה שיותר דגיגים.

אבל עכשיו אין זמן לזיכרונות. שקי וקיני רואים את כל ההכנות ושומעים את קולות ההמולה, אך אינם מבינים דבר.

ואכן, במושבת הקינון של הלהקה, (המקום בו מתאספת הלהקה), אי שם בארצות הצפון הקרות, רבה ההמולה. כל להקת השקנאים עסוקה מאוד. חלק מהם עפים הלוך וחזור לנהר הגדול, ממלאים את כרסם בדגים רבים, כדי שיהיה להם כוח למסע. חלק עסוקים בצחצוח הנוצות ומריחתן בשמן מתוך תאי השמן שיש להם על העור. ואחרים, במיוחד הצעירים וביניהם גם שקי וקיני,

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

מתרוצצים ללא סיבה ימינה ושמאלה כמו אומרים: גם אנחנו עסוקים מאוד.

"שקי, קיני, קוראת להם אימם, השקנאית הגדולה. כמה אכלתם היום? האם מילאתם את הבטן בדגיגים טעימים? עוד ימים ספורים נתרומם אל על, גבוה גבוה אל מרומי השמים ונתחיל במסע הנדודים".

מהו מסע נדודים? חשב שקי לעצמו. מה עושים במסע הנדודים? שאלה קיני את עצמה.

"לאן נעוף"? שאל שקי את אימו, השקנאית הבוגרת.

"רחוק רחוק מכאן, אל ארצות הדרום החם".

"כמה רחוק? מהלך יום אחד? יומיים? שבוע"? הוסיפה קיני לשאול.

"לא, אמרה אמא. הרבה הרבה ימים יארך מסע הנדודים שלנו. במסע הזה נעבור ימים ויבשות, הרים ובקעות, נחצה ארצות וגבולות. ביום תאיר מעלינו השמש, ובלילה נעצור ליד אגם או נחל למנוחה ושינה. ולמחרת בבוקר שוב נאכל, נמלא את הבטן ונמשיך לנדוד.

"למה אנחנו נודדים"? שאלה קיני.

"עוד מעט, אחרי הסתיו, יבוא החורף. החורף יביא איתו רוחות חזקות ושלג. השלג יכסה את השדות, החורף יקפיא את האגמים והנחלים. לא יהיה לנו אוכל, לא יהיו דגים". ענתה אימם בסבלנות. "לכן, הוסיפה האם, אנחנו נודדים. ימים רבים יימשך המסע ובו נעבור מעל ארצות רבות אבל לנו, כמו שאתם יודעים, לנו אין גבולות. נעבור מעל רומניה, מעל בולגריה ותורכיה, נעבור מעל סוריה ומעל לבנון וגם מעל אחת הארצות היפות ביותר - ישראל.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

כשנהיה מעל ישראל כבר יהיה חורף אבל החורף בישראל אינו חורף קשה. רק יורד גשם ולא שלג. בישראל יש אוכל, ואפילו החקלאים דואגים לנו ואנחנו לא צריכים לנחות בבריכות הדגים. הם מביאים לנו מזון בשפע.

נהיה בישראל כמה שבועות ומשם נמשיך הרחק דרומה עד שנגיע לאפריקה.

"מה נעשה באפריקה"? שאלו שקי ואחותו קיני.

"אני כבר רוצה הביתה" אמר שקי ודמעות עלו בעיניו.

"כשייגמר החורף ויבוא האביב, נעזוב את אפריקה ונחזור לכאן. בדיוק באותה דרך שנדדנו דרומה, נחזור צפונה, לארצנו". כך אמרה אמא והתעופפה לה שוב לנהר למצוא בו דגים, צידה לדרך, למסע הנדודים.

שקי וקיני כבר לא חוששים. הם יוצאים לדרך עם כל הלהקה, ויודעים שעם בוא האביב הם ישובו לכאן בחזרה.

- בתום הסיפור ניתן זמן לחשיבה ועיבוד.
- נאפשר לילדים להגיב תגובות ספונטניות - לשתף בחוויית הסיפור, לשאול שאלות, ואף לשתוק ולעבד את מה ששמעו.

נשוחח:

- למה להקת השקנאים מתכוננת?
- מה שקי וקיני אינם יודעים? את מי הם שואלים?
- איזה הסבר הם מקבלים? למה הם צריכים לנדוד?
- נקרין את המפה ובה מסומן מסלול הנדידה באופן סכימטי, ונסביר.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

- נקרין שוב את המפה תוך מיקוד בישראל. מסומנת בעיגול. נרחיב את השיח על מה שקורה לשקנאים בישראל - נחים, אוגרים כוחות ומקבלים מזון מהחקלאים ולא נכנסים לבריכות הדגים.

- נקרא שוב את הסיפור באוזני הילדים ונזמין אותם להיות שקי וקיני הנערכים לנדידה, נודדים ואז חוזרים חזרה לביתם כעבור חצי שנה.
- נוכל להוסיף פרטים להרחבת המידע ולהעשרת הלמידה והחוויה. להלן מוצע לקיים את המשחק והתנועה באמצעות 7 תחנות.

משחק ותנועה במרחב הגן – שקי וקיני נודדים לראשונה בחייהם

לגננת

פעילות זו מקפלת בתוכה 'חוויה גופנית' של נדידה והבנת הרעיון של מסע, מנוחה, המשך המסע, הגעה ליעד וחזרה לארץ המוצא.

חזרה לתוכן העניינים

ציפורים בטבע, בסיפורים ובשירים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

- הגננת תסמן במקום מסוים במרחב הגן את ארץ המוצא. רצוי שהסימון ירמוז על הרים מכוסי שלג - (בד לבן). שם יתחיל מסע הנדידה. בהמשך יסומנו אזורים נוספים שיהיו חלק מהמסע. בקצה השני של הגן תסומן יבשת אפריקה. באמצע תסומן ישראל.
- נוכל להוסיף דגלונים ובהם המילים: "ארצות הקור", "צפון", "אפריקה", "ארצות החום", "דרום". נוכל להוסיף חיצים לפי כיוון התעופה של השקנאים.

<u>שלב ראשון</u> ארץ המוצא
השקנאים (הילדים) נמצאים בארצות הקור, רוחות מנשבות, קר לציפורים והן אומרות זו לזו:..... (קר לי, איך אטיל כאן ביצים? איך אגדל כאן גוזלים, היכן אמצא להם אוכל? איך אוכל לחמם אותם? בואו נצא לדרך...).

<u>שלב שני</u> - ההחלטה לצאת לדרך
השקנאים אוכלים וממלאים את בטנם במזון לפני שהשלג יכסה את האדמה והאגמים וממריאים דרומה. (חץ לכיוון דרום).

<u>שלב שלישי</u> - תחילת הנדידה
השקנאים עפים... מסתכלים למטה ורואים .... (אני רואה אנשים, בתים, שדות, ים ענק...)

הדרך ארוכה, המסע נמשך.

<u>שלב רביעי</u> - עצירת ביניים - ארץ ישראל
מה השקנאים רואים? מה הם אוכלים מי נותן להם אוכל?

<u>שלב חמישי</u>-
המשך המסע עד לאפריקה הרחוקה , עד אתיופיה.

<u>שלב שישי</u> - החיים החדשים בארץ החמה.
השקנאים מתמקמים, חיים את חייהם, אוכלים.

<u>שלב שביעי</u> - האביב מגיע, השקנאים חוזרים הביתה, צפונה.
המסע חזרה באותה דרך אך בכיוון ההפוך, צפונה.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

2. שיר - ציפורים נודדות

לגננת

מומלץ להיכנס ליוטיוב, למצוא ולהשמיע לילדים את השיר (קליפ) של להקת "מארש דונדורמה"- ציפורים נודדות.

השיר בנוי כדיאלוג בין הילד הדובר לבין הציפורים.

הילד שואל את הציפורים לאן הן עפות ומתי הן חוזרות. התשובה של הציפורים מספרת במילים ספורות את המחזוריות שיש בנדידה מהצפון דרומה ובחזרה מהדרום צפונה, בהתאם לעונות השנה.

- נזמין את הילדים להצטרף לשירה.

3. שיר - אילו ציפורים

לגננת:

מומלץ למצוא ברשת ולקרוא באוזני הילדים את מילות השיר "אילו ציפורים" /ז'אן ברוסול, תרגום נעמי שמר (השיר נמצא בערוץ הופ ילדות ישראלית).

השיר עוסק בנופים המתגלים לעיני הציפורים הנודדות המגיעות לארצות שמעבר להרים.

- נשמיע את השיר - אילו ציפורים.
- נזמין את הילדים "לספר" את סיפורן של הציפורים הנודדות בציור וביצירה.

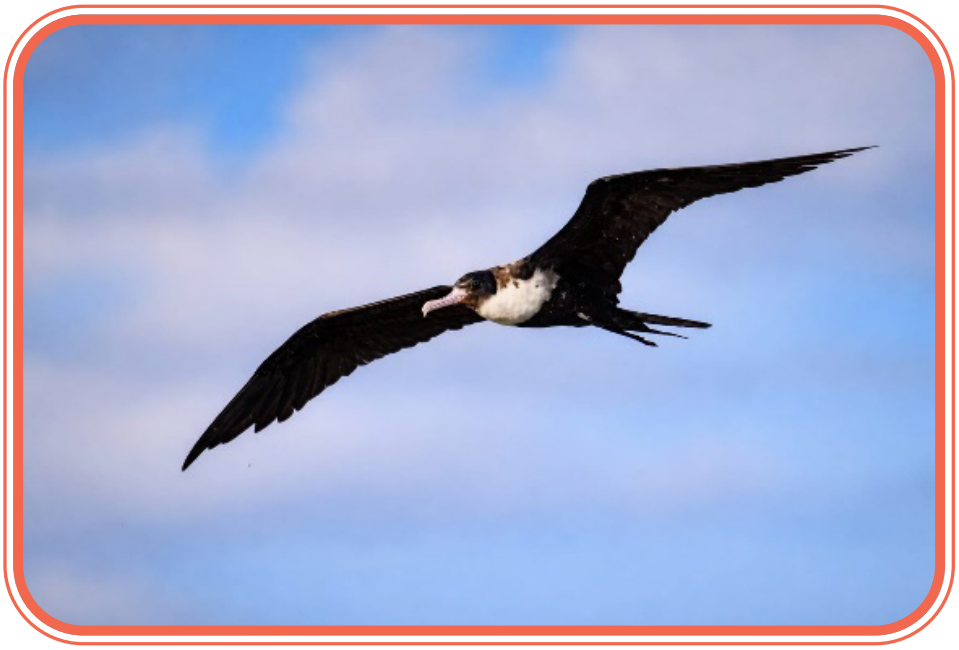
© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

4. על ציפורים ועל מטוסים

נשוחח:

- האם ראיתם מטוס מקרוב? האם טסתם במטוס?
- מה הגודל של מטוס? ממה הוא עשוי?

נקרין / נראה את שתי התמונות המצורפות.

חזרה לתוכן העניינים

ציפורים בטבע, בסיפורים ובשירים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

נשוחחת:

- מה רואים בתמונות?
- במה דומים הציפור והמטוס? (מבנה גוף בעל מרכז יציב, מבנה מחודד מלפנים ש"חותך" את האוויר, כנפיים פרוסות לצדדים, זנב).
- במה הם שונים? (מלבד ההבדלים בין הציפור מהטבע והמטוס שנעשה בידי אדם, נציין שהציפור עפה קדימה בכוח השרירים והכנפיים המטוס טס באמצעות מנוע).

נספר:

המטוסים שניבנו מתוך התבוננות בציפורים

עיבוד ממקורות שונים: דר' רנה ברנר

שנים על שנים חלמו אנשים לטוס כמו ציפור. אנשים הסתכלו על השמים וראו את הציפורים עפות וחלמו להיות כמו ציפורים. הם ניסו להרכיב לעצמם כנפיים אך זה לא הספיק. הם בנו עפיפונים ולמדו איך העפיפונים נשארים בגובה ומתי הם נופלים.

לפני הרבה שנים בנו שני אחים, האחים רייט, את המטוס הראשון שהצליח לטוס.

המטוס שהם בנו לא נראה כמו המטוסים בימינו. הוא היה קטן יותר ומשוכלל פחות.

איך הצליחו האחים רייט לבנות מטוס שיטוס?

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

הם הסתכלו במשך ימים על ימים ב...ציפורים. הם חקרו את התעופה של הציפורים - איך הציפורים אינן נופלות? מה הן עושות עם הכנפיים, איך הן מניעות את הכנפיים? איך הן שומרות על שיווי משקל? איך הן פונות ומסתובבות?

כל מה שהאחים רייט גילו על הציפורים הם כתבו וניסו על המטוסים שהם בנו.

האחים רייט ניסו מספר פעמים להטיס את המטוסים שהם בנו. לא תמיד הם הצליחו. אך תמיד ניסו שוב ושוב. לא ויתרו ולא התייאשו.

הציפורים היו הבסיס שממנו נוצרו המטוסים.

יצירה:

נכנס לאחד האתרים המנחים כיצד לבנות מטוס מנייר. נלמד את הילדים, נכין מטוסים מנייר ונטיס אותם למרחקים.

לחילופין אפשר להגיע לסרטונים המציעים הדרכת אוריגמי חיות למתחילים ולבחור את ההדרכה המתאימה של אחת הציפורים.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יום ה'

חוגגים עם ציפורים

תעודת זהות לפעילויות של היום החמישי

הנושא המרכזי -יום זה יוקדש לסיכום הנושא, לחזרה, להתבוננות רפלקטיבית, להעמקה בתכנים נבחרים וחיזוק הידע והחוויה.

מבנה היום - היום מתוכנן כאוסף של פעילויות שניתן לבחור מהן את המתאימות ביותר.

יום "חוגגים עם הציפורים" הוא הזדמנות לחזרה, לחיזוק הידע והחוויה ולסיכום הנושא השבועי.

חומרים, עזרים ואמצעים - ראו בהמשך - לכל פעילות חומרים מתאימים.

הערה חשובה - יש להכיר היטב את התכנים המוצעים, לבחור את מה שמתאים ולהיערך מראש לכל הנדרש.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

היזכרות

ניזכר ונשחזר את מה שעשינו בכל אחד מימי השבוע.

ניזכר בפעילויות, ביצירה, במשחקים ובסיפורים ששמענו.

נתבונן ביצירות שיצרנו ונציג אותן. (חלק מהיצירות מתועדות ביומן חוקר/ת ציפורים אישי)

נזמין את הילדים לשתף בפעילות אחת שאהבו במיוחד או שלמדו משהו חדש שלא ידעו קודם.

מפגש עם ספר

איך לרפא כנף שבורה / כתב ואייר: בוב גרהאם (ספריית פיג'מה), כנרת בית הוצאה לאור.

נציג את הספר בפני הילדים. נוכל להזמין את הילדים להביא את הספר מהבית.

- נקרא את שם הספר ונוודא שהילדים מבינים שניתן לרפא כנף שבורה. (בדומה לשבר ביד או ברגל).
- נראה את האיורים ונזמין את הילדים "לקרוא" את האיורים, לשים לב לפרטים ולספר את הסיפור במילים שלהם.
- נשים לב לילד ביל, שרואה מה שאחרים אינם רואים. מה הוא ראה? מה אפשר לומר עליו? למה לדעתכם, האנשים האחרים לא ראו את הציפור הפצועה?
- כיצד ביל והוריו טיפלו בציפור? מה הם עשו? למה הם עשו זאת?
- בסוף הסיפור ביל משחרר את הציפור לטבע. האם הוא עשה נכון? מדוע?

משחק - נשלים את המשפט

(מתאים לילדי גן חובה)

נסביר לילדים שאנו נאמר משפט שהם מתבקשים להשלים אותו בהתייחס למה שעשינו במהלך השבוע.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

משפטים לדוגמה:

- הציפור שיש לה מקור בצורת שק נקראת _____.
- הקן הוא הבית של ה_____.
- בוני המטוסים הראשונים הסתכלו וחקרו את עולם ה_____ לפני שבנו את המטוס.
- הציפורים העוברות מארצות הקור עד לאפריקה כדי להעביר שם את עונת החורף נקראות ציפורים_____.
- לא כל הציפורים בונות קן בין ענפי העץ. יש ציפורים שבונות קן ב_____ ויש שבונות קן ב_____.
- יש ציפורים שאוכלות_____, יש ציפורים שמעדיפות לאכול _____ ויש ציפורים שאוהבות לאכול דווקא _____.

פעילות יוצרת - הכנת להקת ציפורים בנדידה

נגיש לכל ילד מלבן בריסטול.
נזמין את הילדים להכין ממנו ציפור במעוף בעת נדידה (ראש פונה לפנים, כנפיים פרוסות לצדדים).
נעודד כל אחד מהילדים להכין ציפור ייחודית משלו.
נתלה את הציפורים כך שכולן פונות לאותו כיוון (כביטוי לנדידה).
נחבר את הציפורים לחוט מקצה אחד של הגן לקצה השני.

קריאה חוזרת של סיפור

נזמין את הילדים לבחור סיפור שסיפרנו במהלך השבוע במסגרת הנושא, ונספר אותו שוב.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

נוצות

נצא לחצר ונאסוף נוצות.

- נמיין אותן לפי גודל, צבע, ואיכות ה"שיער" - רך כמו פלומה או יציב.
- ננסה לזהות אילו הן הנוצות שנשרו מהזנב או מהכנפיים (נוצות בעלות ניצב קשה ויציב) ונוצות שנשרו מהבטן, שהן רכות ופלומטיות.
- נגיש סרגלי מדידה ומגדלות להעמקת החקר.
- ננסה לטבול את הנוצות במים ונבדוק האם המים נספגים? מחליקים ומשאירים את הנוצות יבשות? מה אפשר להבין מכך?

הכנת קולמוס מנוצה - עט ציפורן

מתן מידע:

קולמוס הוא השם שאנו נותנים לעט, שעשוי מנוצה.

במשך הרבה שנים, עוד לפני שהמציאו את העטים והטושים, אנשים כתבו באמצעות קולמוסים.

היום משתמשים בקולמוס כדי לכתוב על קלף את ספרי התורה והמזוזות.

איך מכינים קולמוס?

1. בוחרים נוצה גדולה שהניצב שלה (הציר המרכזי) הוא עבה וחזק.
2. מקצצים את קצה הניצב בחיתוך אלכסוני. (הגננת!)
3. מסתכלים בחוד שנוצר ובודקים שהוא חלול.
4. מכינים צבע גואש מהול במעט מים (במקום דיו).
5. טובלים את הקולמוס ומתנסים בכתיבה ובציור.

תם הנושא השבועי

ציפורים בטבע, בסיפורים ובשירים.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

הירח והכוכבים

רקע

גרמי השמים, הנגלים לעיננו בשעות הלילה, מהווים עולם מופלא, שקשה להגיע אליו. הירח והכוכבים נותנים פתח לדמיון ומהווים נושא מרתק לחקירה והתבוננות.

נושא "**הירח והכוכבים**" נבחר להיות אחד הנושאים השבועיים במסגרת תוכנית הקיץ לגנים בשנת תשפ"ו, 2026.

ילדים צעירים סקרנים לדעת מה גודלו של הירח, ממה הוא עשוי, האם יש אנשים על הירח, איך אנשים הלכו על הירח, למה הירח נראה לנו לפעמים עגול ולפעמים בצורת בננה? שאלות אלה ורבות נוספות, מהוות עוגן בתהליך של חקירה ועיון.

התוכנית המוצעת מזמינה את הצוות החינוכי לבחור מתוך ההיצע ולהתאים לילדים את התכנים, ההתנסויות והפעילויות. בכל מקום שבו הדבר מתאפשר, אנו מציעים לעודד את הילדים לספר ולשתף בידע שלהם, בתחושות שונות, להתנסות ביצירה הקשורה לנושא, ליזום, לחקור ולהנות מיצירות ספרות בנושא.

מטרות

- הרחבה והעשרה של עולם הידע, ההתנסות והחוויה.
- טיפוח יכולת ההתבוננות ומתן תשומת הלב לתופעות בחלל, המרוחק מאיתנו.
- פיתוח מיומנויות קוגניטיביות - עיבוד מידע, שיום והמשגה, חשיבה ביקורתית, קבלת החלטות, פתרון בעיות, קשב, זיכרון.
- טיפוח דרכי חשיבה מדעית-טכנולוגית - שאילת שאלות, השערת השערות, חקירה, מיון, השוואה, התאמה, שיוך לקטגוריות, הערכה והסקה.
- טיפוח מיומנויות שפתיות, העשרה לשונית, חשיפה לאוצר מילים ומושגים הרלוונטיים לנושא.
- העמקת עולם ההתנסויות הבלתי אמצעיות, כדרך להנאה וללמידה והרחבת הידע והתובנות.
- פיתוח מודעות לקשר שבין החלל והסביבה בה אנו חיים.
- פיתוח מיומנויות חברתיות, יצירת קשרים ואינטראקציות בינאישיות.
- פיתוח רגישות חברתית והתנסויות המזמנות תקשורת ושיתוף פעולה בין הילדים.
- חשיפה למגוון יצירות ספרות בנושא - שירים וסיפורים.
- טיפוח החשיבה היצירתית, היוזמה וההתנסות.
- יצירת המשכיות של הנושא, מעבר לזמני הפעילות בגן, תוך שיתוף הבית וההורים.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

מבנה התוכנית

התוכנית המוצעת בזאת, מאורגנת במבנה של חמישה ימי פעילות.

בכל אחד מהימים מוצעות מספר פעילויות לבחירה תוך התאמה לגיל הילדים, לידע הקודם ולתחומי העניין שלהם.

חלק גדול מהפעילויות תוכננו כך שניתן לפרוס אותן על פני כל היום.

יום א' - היכרות עם השמים, השמש, הירח והכוכבים (פתיחת הנושא)

יום ב' - הירח

יום ג' - כוכבים בשמים

יום ד' - האדם הגיע לירח

יום ה' - שמחים עם הירח והכוכבים (סיום, חזרה והעמקה בנושא)

יצירות ספרות המשולבות בתוכנית (לפי סדר הופעתן)

שיר - שמים /יגאל בשן

ספר - חכמי חלם והירח / כתיבה: שלמה אבס, איורים: עומר הופמן. (ספריית פיג'מה).

ספר - דוד ירח בשמים / כתיבה: אנדה עמיר פינקרפלד, איורים: אורה איתן. (ספריית פיג'מה).

שיר - פני ירח / אנדה עמיר

שיר דוד ירח בשמים / אנדה עמיר

שיר - מנצנץ כוכב קטן (ברשת)

ספר - עץ כוכבים / כתב: לֶייבּ מוֹרְגֶנְטוֹי, תרגם: יורם טהרלב, איירה: נעמה בֶּנְזִימָן. (ספריית פיג'מה).

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

המלצות לגננות

א. היערכות מוקדמת

- להכיר מבעוד מועד את התוכנית ולהיערך בהתאם.
- לבחור את התכנים והפעילויות המתאימים, לשנות, להוסיף ולגרוע מתוך שיקולי דעת מקצועיים.
- ליצור פורומים שונים של למידה במליאת הגן, בקבוצות קטנות (בתיווך הגננת), ביחידים ובזוגות.

ב. מרחבי למידה, פעילות והתנסות

- **מרחב "חוקרי הירח והכוכבים"**

מומלץ להקים בגן מרחב למידה והתנסות, שיהיה פתוח במהלך כל השבוע להתנסות חופשית או להתנסות מכוונת וממוקדת.

המרחב יכלול: תמונות של ירח וכוכבים, מערכת השמש והחלל, לווינים, חלליות ועוד. ספרים ואנציקלופדיות בנושא לדוגמה אטלס החלל, הספרייה המדעית בהוצאת לייף, מגזין עיניים בנושא "שמיים" - מס' 302 , מגזין עיניים בנושא "היקום" מס' 261, דגם של מערכת השמש, פנקסים לציור גרמי השמיים והחלל ועוד.

מרחב זה יוכל לצמוח ולהתעשר במהלך השבוע ולהפוך ל"מוזיאון החלל", שיעוצב על ידי הילדים - הם יבחרו מה לכלול בו ויציגו את מה שלמדו ומה שהתנסו בו במהלך השבוע.

- **יומן של חוקר חלל**

מומלץ להכין פנקס אישי קטן לכל אחד מהילדים. בפנקס הם יתעדו את התצפיות וההתנסויות שלהם, ותכנים נוספים לפי בחירתם. בתום שבוע הפעילות ניתן להציג את היומנים ולשתף את כלל הילדים בגן.

לחילופין, ניתן ליצור יומן של כלל ילדי הגן ובו יתועדו הפעילויות, השיחות והתובנות של הילדים וכן תוצרי העבודה שלהם.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יום א'
היכרות עם השמים, השמש, הירח והכוכבים (פתיחת הנושא)

תעודת זהות לפעילויות של היום הראשון

הנושא המרכזי - יום זה יוקדש לפתיחת הנושא, לחיבור הילדים לנושא, ליצירת חוויה, להעלאת ידע קודם, שאלות וסוגיות שיהיו במוקד במהלך שבוע הפעילות. ניתן להתייחס ליום הפעילות הראשון כמו חלון שנפתח לעולם שעדיין איננו מכירים.

מבנה היום - נתחיל בהיכרות עם השמים שמעלינו, נשיר את השיר "שמים" של יגאל בשן. נכיר את המושג "גרמי השמים" ונתמקד בטלסקופ, שקידם את המדע בתחום חקר גרמי השמים.

חומרים, עזרים ואמצעים - לכל אחת מהפעילויות מצורפת רשימת ציוד, עזרים ואמצעים.

הערה חשובה - יש להכיר היטב את התכנים המוצעים, לבחור את מה שמתאים ולהיערך מראש לכל הנדרש.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

1. השמים שמעלינו

נצא לחצר, נרים מבטנו למעלה ואח"כ נפנה מבטנו לשמים.

נשוחחת:

- מה רואים כשמביטים למעלה? (עצים, ציפורים, חוטי חשמל, בניינים גבוהים - הם קרובים אלינו)
- מה רואים כשמביטים רחוק יותר, לשמים?
- האם רואים עכשיו ירח וכוכבים? למה? (לעיתים נראה הירח)
- מה נמצא בשמים? (נציין את גרמי השמים, העננים, הציפורים. ואפשר להוסיף מטוסים וגם רחפנים ולוויינים אשר מקיפים את כדור הארץ. לא את כל מה שנמצא בשמים אפשר לראות).
- האם אנחנו יכולים לגעת באדמה? האם אנחנו יכולים לגעת בשמים?
- מה אנחנו יודעים על השמים? מה חשוב לנו ומה מעניין אותנו לדעת?

- נזמין את הילדים לתעד את השמים בשעות שונות של היום בציור, בצילום, בהכנת קולאז' ועוד.

מה יש בשמים?

- נדפיס את תמונות השמים ומה שנראה בהם.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

שמים מעוננים בעננים גשם כבדים ואפורים

שמים בהירים

להקת ציפורים נודדות בשמים

כדורים פורחים בשמים

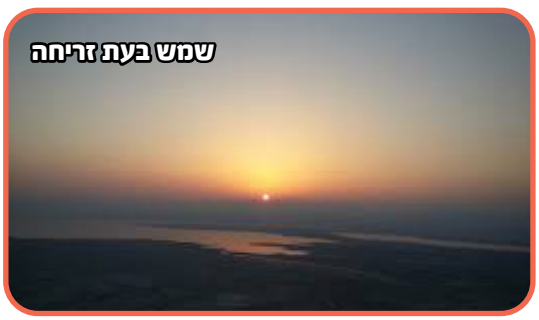

לווינים מקיפים את כדור הארץ

ירח וכוכבים בשמים

ברק

עננים לבנים - ענני ערימות

כבלי חשמל, עמודי חשמל

שמש בעת זריחה

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

- נמיין את התמונות לשתי קבוצות - מה שקרוב אלינו, מה שרחוק מאיתנו.
- נזמין את הילדים להציע אפשרויות מיון נוספות.

נשוחח:

- מה אנחנו יכולים לראות בשמים כשאנו מפנים מבט ומסתכלים?
- מה אנחנו איננו יכולים לראות אלא רק באמצעות משקפת או מכשירים אחרים, "שמקרבים" עוד יותר?
- מי נמצאת בשמים ולא נסתכל בה במהלך היום כי זה לא בריא לעיניים? יש לעשות להיפך, להרכיב משקפי שמש.

2. שמים / יגאל בשן

לגננת

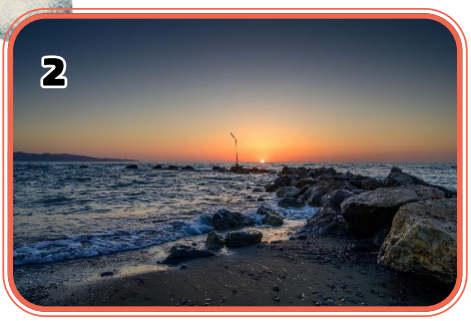
מומלץ להכנס לאתר פסקול חברתי, ולדלות משם את מילות השיר "שמים" שכתב והלחין יגאל בשן.

- נדפיס את התמונות שיכולות לתת רמז לתוכן השיר.
- נגיש את התמונות לילדים - לכל ילד תמונה אחת.
- נקרא את מילות השיר "שמים" באוזני הילדים.
  הילדים שיש בידם תמונה ירימו אותה בזמן הנכון בעת הקריאה.

  מומלץ לקרוא את השיר כמה פעמים ובכל פעם להגיש את התמונות לילדים אחרים.

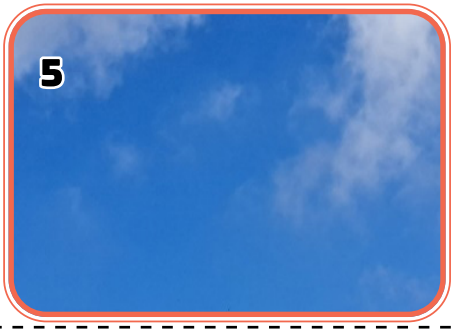
© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

תשובות:

1. "בֵּין הַכְּנָרֶת לַמִּדְבָּר"
2. "הָיוּ כָּאן הַשְּׁקִיעוֹת הֲכִי זוֹרְחוֹת"
3. "בַּסּוֹף קוֹרְאִים לָנוּ אַחִים בִּרְחוֹבוֹת הַלְּבָבוֹת הָאֲבוּדִים"
4. "בֵּין הַכְּנָרֶת לַמִּדְבָּר"
5. "כָּאן הַשָּׁמַיִם הֵם שֶׁלִּי"
6. " לְאֵיזֶה בֹּקֶר קַר"
7. "כאן אֲנִי נוֹשֵׁם אֶת אוֹהֲבַי"
8. " לְאֵיזֶה בֹּקֶר חַם"

לגננת

מומלץ להיכנס ליוטיוב ולהשמיע את הקליפ "שמים" - ערוץ הופ ילדות ישראלית.

נשוחח:

- האם אהבתם את השיר?
- לפי המילים בשיר ולפי התמונות שיש בידינו, האם בשיר מדובר על שמים? האם על הארץ שלנו?
- למה לדעתכם, נקרא השיר בשם 'שמים'?

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

3. גַּרְמֵי הַשָּׁמַיִם

נספר:

גַּרְמֵי הַשָּׁמַיִם

השמש, הירח והכוכבים, הקטנים והגדולים, וכל העצמים שיש בשמים, נקראים "גרמי השמים".

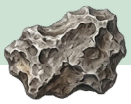
חלק מהם גדולים מאוד מאוד, וחלק קטנים יותר. גרמי השמיים רחוקים מאוד מאיתנו.

הירח הוא הכי קרוב אלינו, וגם הוא מאוד מאוד רחוק.

כל גרמי השמים נמצאים בחלל.

אנחנו רואים את הירח והכוכבים בלילה, כאשר חשוך. ביום, כאשר השמש מאירה, אנחנו לא יכולים לראות אותם.

נשוחח:

(לגננת: כדאי לנהל שיחה חופשית, שמטרתה לעורר שאלות, לעודד סקרנות).

- האם יצאתם בלילה החוצה והסתכלתם בשמים?
- מה רואים בשמים בלילה? (בעיקר ירח וכוכבים)
- מה ההבדל בין מה שרואים ביום לבין מה שרואים בלילה בשמים? למה?
- האם בכל לילה רואים את הירח? האם תמיד יש לו אותה צורה?
- האם הירח באמת זוהר? האם כל כוכבי הלכת זוהרים ומפיצים אור?

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

נספר:

הטלסקופ

כבר בימים קדומים, לאורך כל הדורות, אנשים היו סקרנים ורצו לדעת מה קורה בשמים.

הם שאלו את עצמם: למה השמים כחולים? למה הכוכבים מנצנצים? למה חלק מהכוכבים נראים גדולים יותר מהאחרים? הם חיפשו תשובות לשאלות האלה. לפעמים הם עמדו בחוץ בלילה ופשוט הסתכלו לשמיים.

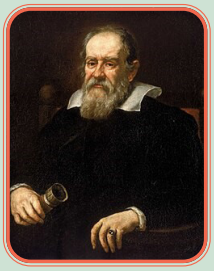
בעיניים שלהם הם יכלו לראות רק את הירח ואת הכוכבים הגדולים המנצנצים באור חזק.

האנשים הסתכלו וראו את גרמי השמים ונתנו להם שמות: שמש, ירח, כוכב הצפון, כוכב נוגה ועוד שמות לכמה כוכבים נוספים.

הטלסקופ של גליליאו גליליי
קרדיט: ויקיפדיה

אנשים תמיד היו סקרנים. תמיד הם רצו לדעת עוד ועוד. ככל שחלפו השנים, אנשים המציאו מכשירים כדי לראות את מה שרחוק. הטכנולוגיה התפתחה, ואנשים המציאו את הטלסקופ. הם קראו לו "מכשיר לראיית דברים מרוחקים כאילו הם קרובים". באמצעות הטלסקופ יכלו המדענים לצפות בכוכבים.

גלילאו גליליי מחזיק בידו את הטלסקופ. קרדיט: ויקיפדיה, נחלת הכלל

אחד המדענים המפורסמים, ששיכלל את הטלסקופ כבר לפני 400 שנים, היה גליליאו גליליי. גליליי השתמש בטלסקופ, שנראה כמו צינור ובשני קצותיו היו עדשות מגדילות. הוא היה הראשון שהיפנה את הטלסקופ אל השמים כדי לצפות בכוכבים ולראות אותם כאילו הם קרובים.

גליליי ראה באמצעות הטלסקופ שלו את כוכב נוגה, וגילה שלכוכב צדק יש 4 ירחים! הוא גילה את הכתמים הכהים שיש על פני השמש והוא היה הראשון שגילה שפני הירח אינם חלקים.

היום יש טלסקופים מאוד משוכללים ומדענים רבים משתמשים בהם כדי לגלות תגליות חדשות על הכוכבים.

גלילאו גליליי צופה בכוכבים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

נשוחח:

- האם גם אתם מסתכלים בלילה על השמים וחושבים מה יש שם?
- אילו היה מגיע אלינו (לגן) מדען, שהוא מומחה לגרמי השמים. מה היינו יכולים לשאול אותו? מה מעניין אותנו, מה היינו רוצים לדעת?

יצירה - כתר של גרמי השמים

חומרים:

רצועות בריסטול, מלבני בריסטול (כדי לגזור מהם את גרמי השמיים), ומגוון חומרי יצירה כגון חוטים, צמר, ניירות צבעוניים, ניירות צלופן וכד'.

מהלך העבודה:

- נזמין את הילדים ליצור לעצמם כתר של אחד מגרמי השמיים (כתר של שמש / ירח / כוכבים) או כתר שנותן ביטוי לטכנולוגיה של הטלסקופ.
- ניתן לכל אחד מהילדים רצועת בריסטול (באורך היקף הראש) וחומרים נוספים ליצירת הגרם השמיימי שאותו הם בוחרים.
- נציע לילדים לצאת (עם ההורים!) בעת השקיעה החוצה (או להביט דרך החלון) ולצפות בשמים:
  - מה הם רואים? מתי מתחילים לראות את הירח והכוכבים? איך הם ניראים?

לגננת:

הציעי לילדים לבקש מההורים לצלם את השמים כפי שהם ניראים ולשלוח את התמונות לגננת.

נסתכל בתמונות למחרת, כאשר נתמקד בירח.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יום ב' – הירח

תעודת זהות לפעילויות של היום השני

הנושא המרכזי - הירח

מבנה היום

נתחיל בניסוי המוביל לסיפור "חכמי חלם והירח". נספר ונמחיז את הסיפור. נציג את השאלה מהו הירח, נכיר את פני הירח בשיר 'פני הירח' של אנדה עמיר, ובמציאות (סלעים ומכתשים) נסיים את היום בשיר 'דוד ירח בשמים' וביצירה בעקבות השיר.

חומרים עזרים ואמצעים

לכל חלק מהיום נדרשים אמצעים שונים אשר מפורטים בחלק הרלוונטי.

הערה חשובה

יש להכיר היטב את התכנים המוצעים, לבחור את מה שמתאים ולהיערך מראש לכל הנדרש. מומלץ להיכנס באתר משרד החינוך לחומרי ההוראה בנושא גרמי השמים.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

1. חכמי חלם והירח

פעילות הטרמה לפני קריאת הסיפור חכמי חלם והירח / שלמה אבס,

איורים: עומר הופמן, ספריית פיג'מה.

נציג בפני הילדים ניסוי: (נדגים ולאחר מכן נזמין את הילדים להתנסות בעצמם).

- ניקח קערה, נמלא אותה במים ונאיר עליה מלמעלה באמצעות פנס.
- נזמין את הילדים לראות את השתקפות אור הפנס במי הקערה.

נשוחח:

- מה אנחנו רואים?
- מה משתקף במים שבקערה?
- מה יקרה אם נכבה את הפנס? ננסה ונבדוק
- מה יקרה אם נכסה את הקערה בבד או בשק? האם אור הפנס יישאר? ננסה ונבדוק.
- האם אנחנו יכולים "לצוד" את אור הפנס, ולהעביר אותו למקום אחר?
- נספר לילדים שנקרא סיפור על אור ירח שאנשי העיר חלם רצו ללכוד במים שבחבית, בדומה לאור הפנס שהשתקף בקערה.

- נקרא באוזני הילדים את הסיפור 'חכמי חלם והירח'.
- נוכל לעצור את הקריאה לאחר שחכמי חלם מנסים למצוא פתרון לחושך ברחובות העיירה. נדגיש שבעיר חלם אין חשמל, מה אפשר להציע להם? נשוחח, נצייר, נמחיז.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

נשוחח:

- האם אנשי חלם הצליחו ללכוד את הירח ולהאיר את רחובות עירם? למה לא?

- נזמין את הילדים להמחיז את הסיפור -
  - מי הן הדמויות בסיפור?
  - באילו מקומות מתרחש הסיפור? איפה הסיפור מתרחש בהתחלה ובהמשך ולבסוף?
- נגיש לילדים אמצעים ועזרים להמחזה - תלבושות, "חבית" או קערה גדולה, שק או בד, עגלה וכל מה שיוכל לסייע.
- נוכל להאזין שוב לסיפור.

לגננת

מומלץ להשמיע את הסיפור כפי שהוא מסופר באתר ספריית פיג'מה מפי ירדן ודידי או להכנס ליוטיוב ולמצוא את הסיפור מסופר על ידי יוסי בנאי.

מופעי הירח במהלך החודש העברי

נציע לילדים לעקוב אחר הירח במהלך החודש.

בגנים בוגרים נוכל להסביר לילדים את מופעי הירח.

- בתחילת החודש העברי - הירח אינו נראה
- כעבור יום או יומיים - מתרחש "מולד הירח", הירח מתחדש (מכאן המילה "חודש") ונראה כמו בננה דקיקה.
- הירח הולך ומתמלא ונראה כמו בננה.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

- כעבור שבועיים, בדיוק באמצע החודש - הירח מלא. הוא נראה עגול ושלם.
- בהמשך, הירח הולך ומחסיר עד אשר בסוף החודש שוב הירח אינו נראה.

2. מה זה ירח?

נספר:

לירח יש שמות נוספים: הוא נקרא גם בשם 'סהר' ו'לבנה'. נזכיר לילדים כי הירח מוזכר בשמו הנוסף "סהר" בסיפור של לאה גולדברג, איה פלוטו.

נשוחח:

- האם הסתכלתם אתמול בערב בשמים?
- מה ראיתם?
- מה היה מעניין במיוחד?
- איך נראה הירח? האם הוא היה עגול ומלא? האם היתה לו צורה אחרת? האם כולנו ראינו את אותה הצורה?
- האם פני הירח היו חלקים?

מהו הירח (פעילות בקבוצה קטנה)

לגננת

מומלץ להיכנס ליוטיוב, למצוא ולהקרין לילדים דקה וחצי ראשונות של הסרטון "מה זה ירח" מתוך הסדרה "דניאל שואל", סרטוני מדע של מכון דוידסון, הזרוע החינוכית של מכון ויצמן למדע.

בגן "נבטים" הגננת שאלה את הילדים: מה זה ירח?

והנה מה שהילדים אמרו:

- ✓ הירח הוא מין דבר כזה עגול ולבן.
- ✓ לפעמים עיגול, לפעמים כמעט, לפעמים חצי.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

- ✓ יש לילות שלא רואים אותו בכלל. ואז בלילות האלה הוא בתוך קופסה.
- ✓ בגלל השמש וכדור הארץ וכוכב נוגה וכוכב שבתאי, כל אחד נותן קצת מהדברים שלו ונותן לירח וככה הוא נוצר.
- ✓ אחרי המפץ הגדול בשנת 3025 מטיפות מים וכוכבים נופלים שעוברים דרך הירח, ואז בפנים נהיים חיידקים והכוכב נופל, שחופרים בתוך הירח.
- ✓ לדעתי הירח עשוי מזכוכית.
- ✓ אם הייתי יכולה להגיע אליו, אז הייתי לוקחת לשם אוהל, ואז הייתי מתהפכת עם האוהל, ואז בבוקר הייתי נופלת על עץ ואז הייתי יורדת מהעץ.

- נשאל ונזמין את הילדים לשתף - מה אתם חושבים, מה זה ירח?

נתעד את הרעיונות של הילדים - אפשרויות תיעוד:

- להקליט את הילדים ואחר כך להשמיע להם את מה שהם אמרו.
- לצלם כל ילד בנפרד ולערוך סרטון של מה שהילדים אמרו.
- להגיש חומרי יצירה ולהזמין את הילדים ליצור את מה שהם חושבים על השאלה: "מה זה ירח"? לתלות על הקיר ולערוך תערוכה של היצירות.

נוסיף ונדגיש פרטי מידע רלוונטיים בהתאם לגיל ולמידת ההתעניינות של הילדים. נציין שהירח, בשונה מהשמש, אינו מאיר ואינו מפיץ אור. השמש מאירה את הירח, למרות שאנחנו לא רואים את השמש, והירח מחזיר אלינו את האור שמגיע אליו מהשמש.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

3. פני הירח / אנדה עמיר

מפגש עם ספר - דוד ירח בשמים / אנדה עמיר פינקרפלד, איורים אורה איתן, ספריית פיג'מה

- נזמין את הילדים להביא מהבית את הספר דוד ירח בשמים / אנדה עמיר.
- נמצא בספר את השיר "פני הירח".

נספר ונשוחח:

- בספר הזה יש הרבה שירים שכתבה אנדה עמיר פינקרפלד. יש שני שירים שהיא כתבה על הירח.
- נסתכל בתמונה לשיר "פני הירח".
- מה רואים בתמונה, מה המשוררת דמיינה? מה המאיירת דמיינה?
- נקרא את השיר באוזני הילדים.
- נקרא את השיר פעם נוספת ונשמיט את המילה האחרונה בסוף כל שורה זוגית (נשמיט את המילה המתחרזת ונזמין את הילדים להשלימה. לדוגמה - ירח - קרח).
  - מה השיר מציע לירח? (לכסות ולהסתיר בכל מיני צורות את הקרחת).
  - באילו צורות הירח יכול להסתיר את הקרחת?
  - אילו הצעות יש לכם בנוסף לאלה שבאיור לשיר?

יצירה:

נגיש מגוון חומרים ונזמין את הילדים ליצור בעקבות השיר.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

4. הירח הוא כדור סלע ענק

נספר:

הירח הוא כדור סלע ענק. אפשר לראות אותו בלילה, גם בלי משקפת ובלי טלסקופ.

אנחנו רואים אותו כמעט כל לילה. לפעמים הוא נראה בצורת בננה, כי חלק ממנו נמצא בצל של כדור הארץ, לפעמים הוא עגול ומלא, ולפעמים, במשך יום או יומיים בכל חודש, אנחנו לא רואים אותו כלל.

הירח מלווה את כדור הארץ, ומסתובב סביבו. לכן אנחנו קוראים לו לוויין.

הירח הוא השכן הכי קרוב לנו בחלל ולמרות זאת הוא מאוד מאוד רחוק מאיתנו.

לפי מה שאנחנו יודעים, אין בירח חיידקים או יצורים חיים אחרים - לא צמחים ולא בעלי חיים..

בירח אין אוויר. שקט מאוד על הירח.

פעילויות בעקבות המידע:

א. כדור הארץ והירח מסתובבים סביב השמש

- נתחלק לזוגות. ילד אחד יהיה כדור הארץ וחברו יהיה הירח. כדור הארץ עומד על מקומו והירח הוא הלוויין שלו, ומסתובב סביבו.
- בגנים בוגרים ננסה להעמיד במרכז המרחב כדור פיזיו ענק בצבע צהוב או פנס - זו תהיה השמש.
- נזמין את כדורי הארץ להסתובב סביב השמש, כאשר הירח ממשיך ללוות אותו ולהסתובב סביבו.

חזרה לתוכן העניינים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

ב. חקר אבנים

- הירח מורכב מסלעים ואבנים.
  נזמין את הילדים לצאת לחצר ולחקור אבנים שונות זו מזו בגודל ובצבע.
- נדגיש שכל האבנים האלה היו פעם חלק מסלע גדול מאוד.
- נתבונן באבנים:
  - נשים לב למשותף - האבנים הן קשות
  - נשים לב לשוני - גודל, צבע, חיספוס

- נגיש מגדלות ונראה אילו פרטים מתגלים לנו עתה.
- ננסה "לצייר" באמצעות האבנים על מדרכה או אספלט. נראה מה קורה (אבני גיר משאירות סימן כמו ציור, ואבני צור או בזלת חורצות חריץ).
- ננסה לטפטף עליהן מים ונראה אם המים מחלחלים ונספגים (כמו שקורה באבני כורכר) או מחליקים (כמו באבני צור).

5. למה יש מכתשים על הירח?

אדמת הירח אינה חלקה. בירח יש הרים וגבעות ובעיקר מכתשים. המכתשים הם בורות ענקיים. לפעמים הגודל שלהם הוא גודל של עיר גדולה.

נשוחח:

- למה לדעתכם, ישנם מכתשים על פני הירח?
- איך נוצרו המכתשים?

- נקשיב לרעיונות של הילדים. נאסוף את הרעיונות ונעודד את הילדים להעלות רעיונות נוספים ומגוונים. נכתוב ונתעד את דברי הילדים.
- נספר לילדים שכך עובדים המדענים - הם שואלים, משערים, מעלים רעיונות וחוקרים באמצעים שיש להם.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

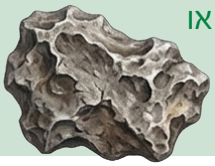
נוסיף מידע:

מכתשים על פני הירח

חלק מהמדענים סבורים שלפני שנים רבות פגעו בירח סלעים ענקיים שהגיעו מכוכבים אחרים. הסלעים האלה יצרו את המכתשים.

בצילומים באמצעות טלסקופ אפשר לראות את המכתשים.

לפני הרבה שנים נשלחו בחללית אסטרונאוטים כדי לחקור את הירח.

אסטרונאוטים הם אנשים המטיסים מעבורת חלל או רכב חלל אחר אל החלל, אל מחוץ לכדור הארץ.

לגננת

מומלץ להכנס ליוטיוב ולהקרין את הסרטון - למה יש מכתשים על הירח? / מדעטק

- נמחיש את היווצרות המכתשים באמצעות הניסוי המוצע בסרטון.

יצירה - פני הירח

חומרים ועזרים:

קערה, אדמה, מים, דבק לבן, אבנים משטח ייבוש

- מערבבים אדמה מים ומעט דבק פלסטי לבן, יוצרים עיסה ומְשַטחים על משטח. יוצרים מכתשים המדמים את מכתשי הירח, מטביעים צורות שונות של אבנים וטביעות הנעליים של האסטרונאוטים.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

6. דוד ירח בשמים

- נקרא את השיר "דוד ירח בשמים" מתוך הספר - דוד ירח בשמים / אנדה עמיר ואורה איתן, ספריית פיג'מה.
- נקרא את השיר מספר פעמים כדי להזמין ילדים להצטרף לקריאה / לדקלום.
- ננסה להדגיש בדקלום את החריזה.

נשוחח:

- מה מצחיק בשיר הזה?
- אם ניתן היה להמשיך את השיר, מה דוד ירח היה יכול לעשות? (לחלום, לספר סיפור, לחלום).
- נמצא ברשת את השיר, נשמיע אותו ונזמין את הילדים להצטרף לשירה.

יצירה:

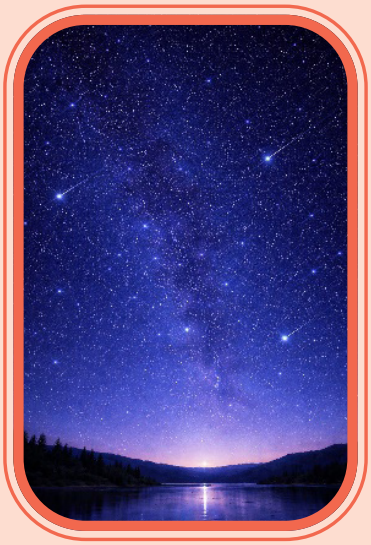
- נגיש לכל ילד עיגול בריסטול או צלחת חד פעמית מנייר.
- נציע מגוון חומרים ונזמין את הילדים להביע את 'דוד ירח' שלהם - הוא לא חייב לעשן. הוא יכול לישון, לחלום, לספר סיפור ועוד ככל העולה בדמיונם של הילדים.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יום ג'
כוכבים בשמים

תעודת זהות לפעילויות של היום השלישי

הנושא המרכזי - ביום זה נתמקד בכוכבים אשר בשמים.

מבנה היום - נתחיל בהתבוננות ובשיח סביב תמונה של סבא ונכדים מתבוננים בכוכבים. נסיים את היום בשיר עץ הכוכבים, שבו הילד מספר על סבא שלו שיצא למכור כוכבים שצמחו בעץ שלו משהכוכבים לא נמכרו, הוא הראה לנו שיש דברים שאינם נקנים בכסף.

בין שני הסיפורים האלה נכיר את העגלה הגדולה - קבוצת כוכבים מפורסמת.

חומרים, עזרים ואמצעים - נא ראו בכל אחת מהפעילויות שלהלן

הערה חשובה - יש להכיר היטב את התכנים המוצעים, לבחור את מה שמתאים ולהיערך מראש לכל הנדרש.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

1. מנצנץ כוכב קטן

שיחה בעקבות תמונה:

נתבונן בתמונה ונשוחח:

- מה רואים בתמונה?
- מה לדעתכם, הנכדים שואלים את סבא?
- מה לדעתכם, אומר הסבא לנכדים? מה הוא מספר להם כשהם מסתכלים יחד בכוכבים?

משחק

הגננת תאמר משפט והילדים יבדקו האם המשפט הזה נכון / מתאים לתמונה.

משפטים לדוגמה:

- האנשים מסתכלים בכוכבים.
- בשמים יש כוכבים גדולים ויש כוכבים קטנים.
- כל הכוכבים בסוף נופלים לים.
- יש כוכבים שמקבלים את האור שלהם מהשמש.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

מפגש עם שיר - מנצנץ כוכב קטן

- נקרא באוזני הילדים את השיר.
- במידת הצורך נסביר מלים כמו - מנצנץ, אֵי, במרומים.

לגננת

מומלץ להיכנס ליוטיוב, למצוא, להקרין ולהשמיע את השיר מנצנץ כוכב קטן (שירי ילדים ופעוטות).

- נשיר את השיר ונוסיף תנועות ידיים מתאימות.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

2. כוכבים קרובים ורחוקים

נספר:

העגלה הגדולה
קבוצת כוכבי שמים מפורסמים

בלילות בהירים כשאין עננים, אנו רואים בשמים הרבה כוכבים. במשך הרבה שנים אנשים הסתכלו בשמים וצפו בכוכבים. הם גילו, שהכוכבים יכולים להראות להם את הכיוון. למשל כוכב הצפון תמיד נמצא בצפון. כשאנו מסתכלים עליו, אנחנו מסתכלים לכיוון צפון.

בתקופות קדומות אנשים נעזרו בידע הזה, כשהם הלכו במשך ימים רבים למקומות רחוקים. גם ימאים שהפליגו בים נעזרו בכוכבים, כדי לדעת לאיזה כיוון הם צריכים להמשיך לשוט. הכוכבים היו כמו ה-GPS של ימינו.

אחת מקבוצות הכוכבים הידועות ביותר נקראת "העגלה הגדולה".

למה העגלה הגדולה נקראת בשם זה?

כשהקדמונים צפו בכוכבים הם ראו את הכוכבים האלה, וחיברו בדמיונם קוים מכוכב אחד למשנהו עד שקיבלו "תמונה" שדומה לעגלה.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יצירה - קבוצת כוכבים

- נגיש לכל ילד שמינית בריסטול שחור וגירי פנדה בצבע לבן / צהוב.
- כל ילד "ינקד" את הדף השחור בנקודות גדולות וקטנות רבות ככל הניתן (כך שיווצרו 'שמים זרועי כוכבים').

בגירי פנדה צבעוניים ינסו הילדים לחבר בקו בין כוכבים שונים כך שתיווצר "תמונה" בדומה "לעגלה הגדולה".

3. עץ הכוכבים

נציג בפני הילדים את הספר - עץ כוכבים / כתב: לֵייב מוֹרְגֶנְטוֹי, תרגם: יורם טהרלב ואיירה: נעמה בֶּנְזִימָן (ספריית פיג'מה).

הטרמה:

נשוחח:

- מה לדעתכם יהיה מסופר בספר הנקרא "עץ הכוכבים"?
- אילו תמונות אתם חושבים שיהיו בספר?
- האם הייתם רוצים שיהיה לכם עץ כוכבים? למה?

קריאה:

נקרא את השיר באוזני הילדים.

- מהו הדבר המיוחד שיש לסבא?
- מה גדל על העץ הזה?
- סבא ניסה למכור את הכוכבים שלו בשוק. האם הוא הצליח? מדוע?

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

העמקה:

- מה אנחנו יכולים לומר על סבא, איזה מין סבא הוא? (שמח, בעל דמיון, נדיב, אוהב לתת לאחרים, אוהב את מה שהוא עושה, לא מתאכזב אם הוא לא מצליח).
- איך אנחנו מדמיינים אותו - איך הוא נראה, איך ניראות פניו, מה הוא לובש?
- האם באמת אפשר לגדל כוכבים על עץ?
- סבא הציע לאנשים לקנות דבר שאי אפשר לקנות בכסף. מה דעתכם על כך?

יצירה:

א. סבא

- נוכל להתחפש / לצייר את דמותו של סבא, כפי שהוא נראה בעיננו. להכין ולהוסיף לו אביזרים כמו, כובע, כלי עבודה, ארגז לכוכבים ועוד.

ב. עץ הכוכבים שלנו

- כל ילד יצור את הכוכב שלו. יגזור ויצור - בציור או הדבקה או בכל דרך אחרת על פי מיטב דמיונו ומחשבותיו.
- הגננת תוכל להוסיף מאחור את דבריו של הילד על הכוכב שיצר - בקשה, משאלה ברכה איחולים...
- נתלה את כל הכוכבים יחד על ענף בחצר או על ענף בעציץ בגן.

לגננת

ניתן להיכנס לאתר ספריית פיג'מה ולדלות משם פעילויות נוספות.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יום ד'
האדם הגיע לירח

תעודת זהות לפעילויות של היום הרביעי

הנושא המרכזי - האדם הגיע לירח - הרעיון שמניע את האנשים להגיע אל מעבר למה שהעין קולטת, מעבר לדמיון.

מבנה היום - נפתח את היום בהעלאת ידע קודם מה אנו כבר יודעים על הירח? ניתן מידע חדש באשר לטיסת אפולו 11 לירח ולאסטרונאוטים הטסים לירח. נזכיר את הגשושית הישראלית "בראשית". לקראת סוף היום הגן הופך לתחנת חלל - אוסף של פעילויות המדמות את הפעילות בתחנת חלל.

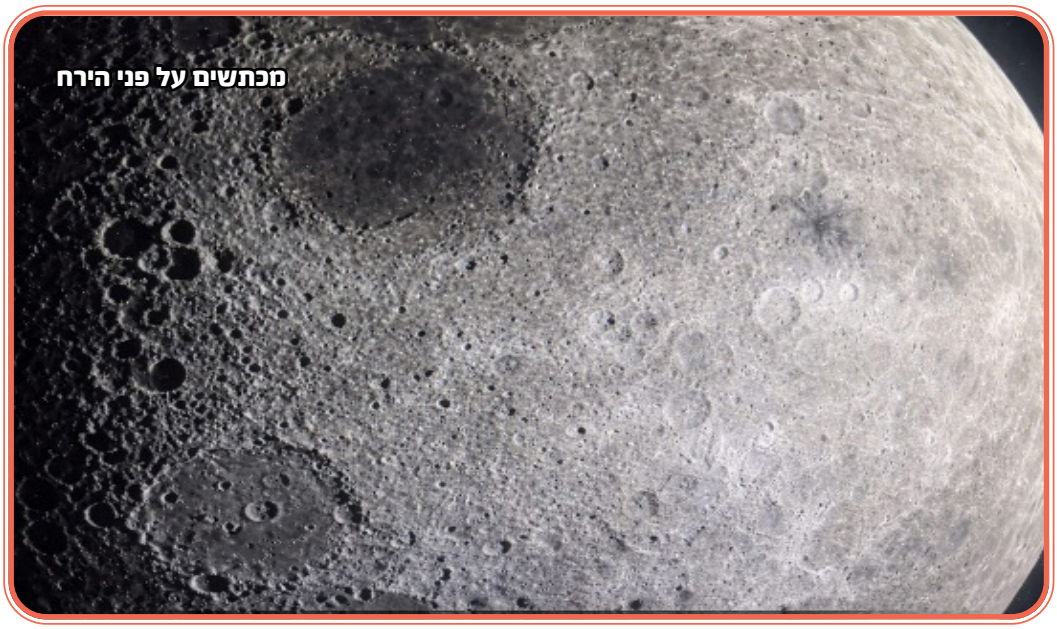
חומרים, עזרים ואמצעים - בכל אחת מתחנות ההפעלה מצוינים העזרים הנדרשים.

הערה חשובה - יש להכיר היטב את התכנים המוצעים, לבחור את מה שמתאים ולהיערך מראש לכל הנדרש.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

1. מה אנחנו כבר יודעים על הירח?

- נדפיס את התמונות המצורפות ונניח אותן במרחב הגן על הרצפה. סביב כל תמונה נניח חישוק.
- נזמין את הילדים להסתובב ולהתבונן בתמונות שעל הרצפה. כאשר הם מוצאים תמונה אחת שמסקרנת אותם במיוחד, הם מתיישבים לידה. כך נוצרו קבוצות כמספר התמונות.

מכתשים על פני הירח

ניל ארמסטרונג, האדם הראשון שהלך על הירח, עומד ליד רכב החלל

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

באז אולדרין, האדם השני שהלך על הירח

כדור הארץ והירח המקיף אותו

החללית הישראלית "בראשית"

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

- נזמין כל קבוצה בנפרד להציג את התמונה שלה.

נשוחח:

- מה רואים בתמונה?
- מה אנחנו יודעים על מה שרואים בתמונה?
- למה חשוב לבני האדם לטוס לירח?
- מה היינו רוצים לדעת עוד?

- נוסיף מידע בהתאמה לגיל הילדים ולמידת ההתעניינות שלהם.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

2. אסטרונאוטים טסים לירח

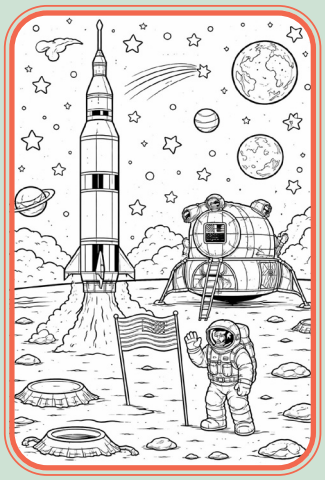
על פי מידת ההתעניינות וגיל הילדים, נוסיף את המידע המצורף.

אסטרונאוטים טסים לירח

לפני 57 שנים, אפילו לפני שההורים שלכם נולדו, אנשים טסו בחללית לירח, נחתו עליו, יצאו מהחללית והלכו על הירח.

איך זה קרה?

חללית בשם "אפולו 11" טסה לחלל. היו בה שלושה אסטרונאוטים, אנשי חלל. הם יצאו מאמריקה לחקור את הירח. הם היו אנשים סקרנים שרצו לחקור וללמוד ולדעת הרבה דברים חדשים.

האסטרונאוטים היו לבושים בחליפות חלל מיוחדות ששומרות עליהם. החליפות כיסו את כל הגוף, גם את כפות הידיים. אלה היו חליפות מגושמות בעלות כמה שכבות הגנה. לחליפה היתה מחוברת קסדה שהחלק הקדמי שלה היה עשוי זכוכית מיוחדת. בקסדה היו צינורות שהכניסו חמצן ואוויר כך שהם יכלו לנשום ולאכול אוכל מיוחד.

כשהסתיימה הטיסה, החללית נחתה על אדמת הירח. האסטרונאוט הראשון, ניל ארמסטרונג יצא ראשון. ואחריו יצא מהחללית באז אולדרין.

הוא עשה כמה צעדים על חמר. צער גדול אדם, צעד גדול לאנושות.

כשהם היו על הירח הם תקעו בו את דגל ארצות הברית, המדינה שלהם, והעבירו לירח כל מיני מכשירים. לא היה פשוט לתקוע את הדגל כי אדמת הירח היא סלעית וקשה.

הם עמדו על אדמת הירח הקשה, ואספו אדמה וסלעים. במשך מספר שעות הם הלכו על הירח בהליכה שדומה לריחוף, כי על הירח לא קיים כוח משיכה כמו על כדור הארץ.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

על הירח כוח המשיכה חלש יותר. כאשר האסטרונאוטים הלכו, הם

הרגישו קלים יותר לכן הם הלכו בהליכה שדומה לריחוף.

לאחר שסיימו את המשימה הם נכנסו חזרה לרכב החלל וחזרו חזרה לכדור הארץ שלנו.

כשהם עזבו את הירח, נשארו שם עקבות צעדיהם. העקבות האלה נשארו עד היום כי אין אוויר ורוחות על הירח וגם לא יורד שם גשם שיכול לטשטש את העקבות.

הנחיתה על הירח היא אירוע מיוחד במינו והוא עודד מדענים רבים לרצות ולהגיע לחלל ולראות משם את כדור הארץ היפה שלנו.

מאז אפולו 11, עוד 12 אנשים כבר זכו להיות בירח וללכת עליו.

גם חברה ישראלית שלחה גשושית לירח. הגשושית היא חללית קטנה שנקראה בשם 'בראשית'. המסע שלה נמשך ימים רבים. לצערנו, בזמן הנחיתה על הירח, החללית 'בראשית' התרסקה ולא יכלה לחזור אלינו. ואולם הצילומים שהיא הצליחה לשלוח היו צילומים חשובים ומיוחדים שבהם רואים את כדור הארץ מהחלל.

מהחלל, כדור הארץ נראה כחול.

הגשושית הישראלית "בראשית"

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

3. הגן הופך לתחנת חלל

נחלק את הילדים לקבוצות ונארגן את הגן לפעילויות בסבב תחנות. נכין מראש לכל תחנה את הציוד, האביזרים והחומרים הדרושים להפעלתה.

תחנה א': איך מתפקדים עם כפפות?

חומרים ועזרים:

בקבוק שתיה, פקק של בקבוק, קוביות לגו, בגדי בובה, כפפות עבודה או כפפות גינה עבות.

- נניח על שולחן בקבוק שתיה פתוח, פקק של הבקבוק, קוביות לגו, בגדי בובה, כפפות גינה עבות או כפפות עבודה עבות וכדו'.
- נזמין את הילדים ללבוש את הכפפות ולבנות בלגו, להלביש את הבובה ולסגור את פקק הבקבוק.

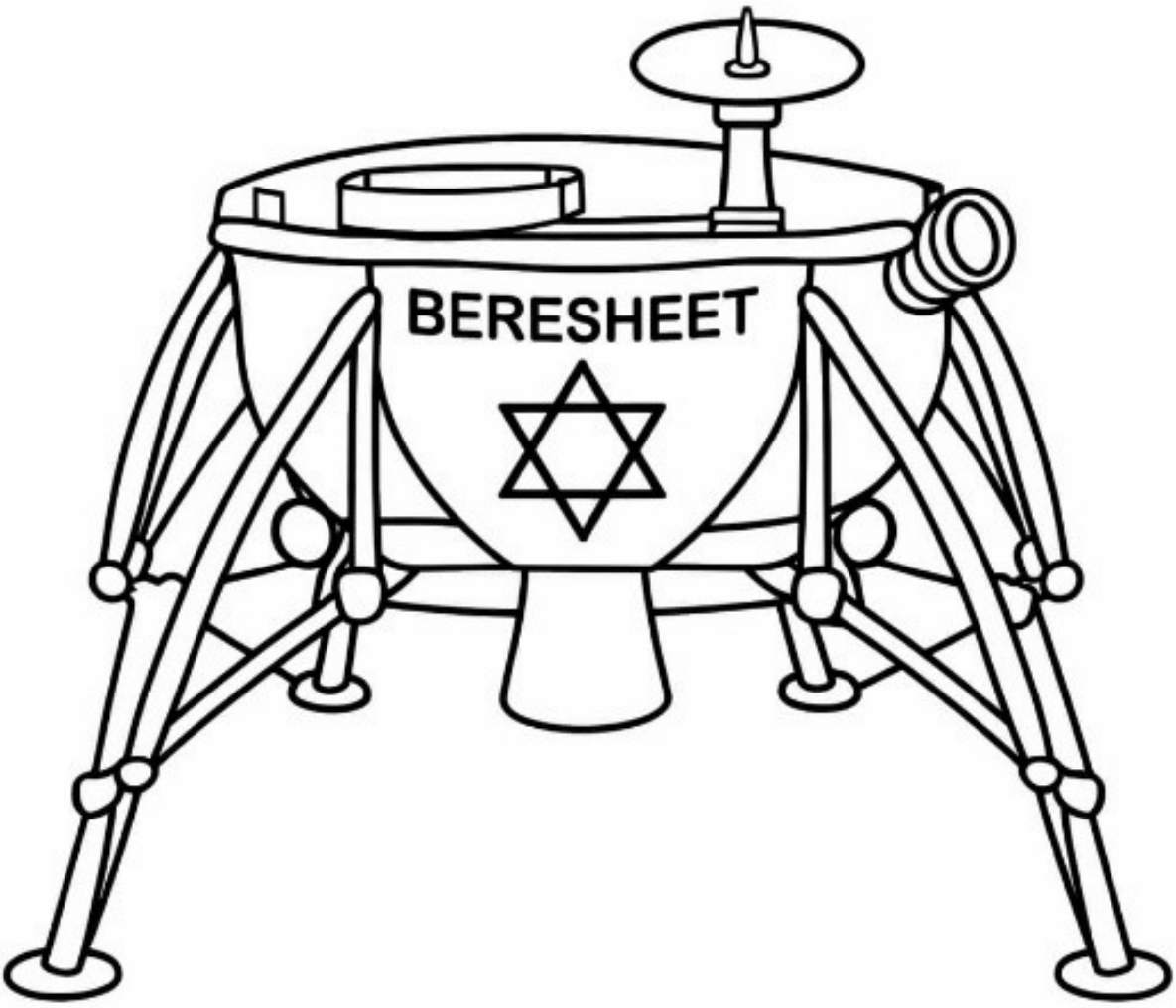

תחנה ב' - הגשושית הישראלית "בראשית"

- נדפיס ונגיש לילדים את "בראשית" כדף צביעה. (מצורף בעמוד הבא.)

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

הגשושית הישראלית "בראשית"

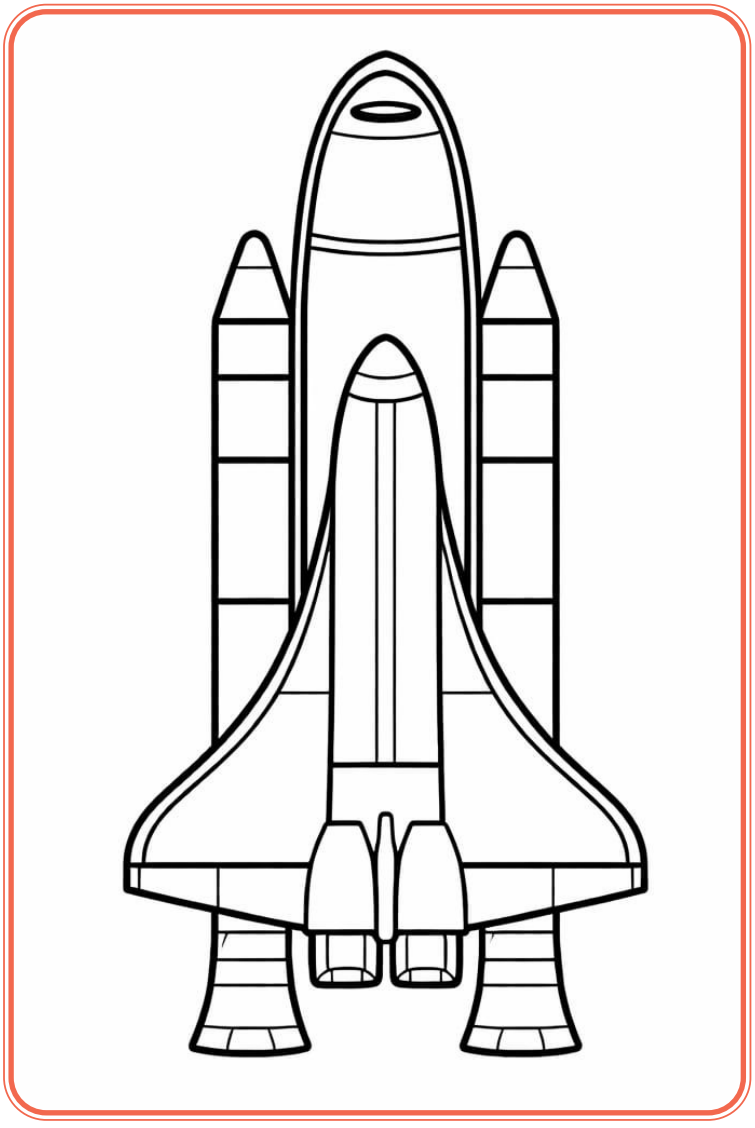
© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

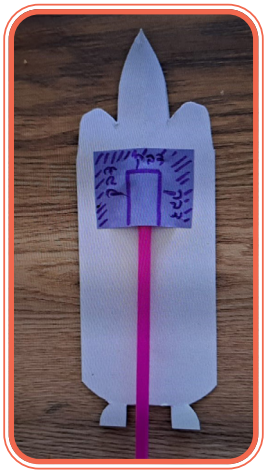
תחנה ג' - מעבורת חלל טסה לחלל

חומרים ועזרים:

דף צביעה - מעבורת חלל, קשית שתייה, ריבוע נייר קטן, דבק

- נדפיס ונגיש את דף הצביעה של מעבורת החלל (מצורף).
- נגזור את קו המתאר של מעבורת החלל.
- בצד האחורי נדביק ריבוע נייר בצורת כיס (ראו תצלום) (את הדבק נמרח בצורת האות ח').
- לאחר הייבוש נכניס קשית וננשוף לתוכה (בתקווה שהמעבורת תטוס...)

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

תחנה ד' - אנחנו אסטרונאוטים

חומרים ועזרים:

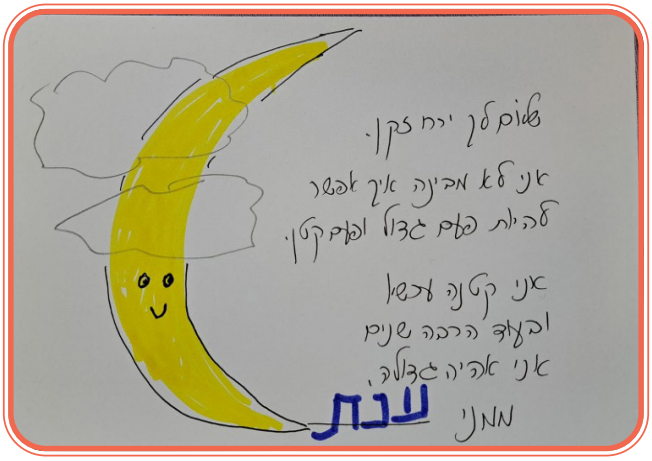
תלבושות "של אסטרונאוטים" - קסדות, מעילים, כפפות, בגדים מסורבלים כולם צבועים מראש בספריי כסף.

- נזמין את הילדים להתנסות:
  - לבישת בגדים מסורבלים
  - הליכה בתנאים של אין משקל - הליכת ריחוף
  - בנייה בלגו ובקוביות כשהידיים מכוסות בכפפות
  - הרכבה של מכשירי מדידה למיניהם

- נזמין את הילדים לבנות מקופסאות קרטון גדולות (של מקרר או תנור) חללית גדולה. ליצור בה דלת כניסה ולהציע לילדים לטוס בה לחלל.

- נזמין את הילדים לצייר ציור או להקליט שיר או להכתיב מכתב, שהם היו רוצים להשאיר כמתנה מכדור הארץ לירח.

דוגמה למכתב:

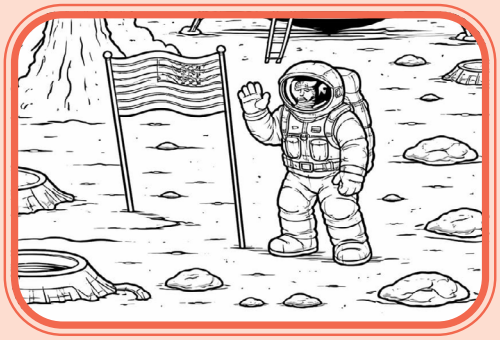
© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

יום ה'

שמחים עם הירח והכוכבים

תעודת זהות לפעילויות של היום החמישי

הנושא המרכזי - יום זה יוקדש לסיכום הנושא, לחזרה, להתבוננות רפלקטיבית, להעמקה בתכנים נבחרים וחיזוק הידע והחוויה.

מבנה היום - היום מתוכנן כאוסף של פעילויות שניתן לבחור מהן את המתאימות ביותר.

יום "שמחים עם הירח והכוכבים" הוא הזדמנות לחזרה, לחיזוק הידע והחוויה ולסיכום הנושא השבועי.

חומרים, עזרים ואמצעים - ראו בהמשך - לכל פעילות חומרים מתאימים.

הערה חשובה - יש להכיר היטב את התכנים המוצעים, לבחור את מה שמתאים ולהיערך מראש לכל הנדרש.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

✓ **היזכרות**

ניזכר ונשחזר את מה שעשינו בכל אחד מימי השבוע.

ניזכר בפעילויות, ביצירה, במשחקים ובסיפורים ששמענו.

נתבונן ביצירות שיצרנו ונציג אותן.

נזמין את הילדים לשתף בפעילות אחת שאהבו במיוחד או שלמדו משהו חדש שלא ידעו קודם.

משחק - נשלים את המשפט

(מתאים לילדי גנים בוגרים)

נסביר לילדים שאנו נאמר משפט שהם מתבקשים להשלים אותו בהתייחס למה שעשינו במהלך השבוע.

משפטים לדוגמה:

- האנשים הראשונים שטסו לחלל עשו זאת באמצעות החללית שנקראה _____.
- הירח הוא _____ של כדור הארץ.
- הירח הוא כדור ענק של _____.
- השיר עץ הכוכבים סבא רצה למכור _____ שגדלו על עץ שהיה לו בחצר.

✓ **קריאה חוזרת של סיפור או שיר**

נזמין את הילדים לבחור סיפור, שסיפרנו במהלך השבוע במסגרת הנושא, ונספר אותו שוב.

✓ **טביעת נעלינו באדמת הירח**

נפרוס על הרצפה נייר חום ונדמה שהוא אדמת הירח.

נטבול את סוליית נעלינו בצבע לבן ונטביע את טביעות הנעליים על אדמת הירח, בדומה לטביעת נעליו של ניל ארמסטרונג, האדם הראשון שהלך על הירח ובכך עשה "צעד קטן לאדם, צעד גדול לאנושות".

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

✓ **פעילות יוצרת - צלליות**

נכין צלליות קטנות של גרמי השמיים ונגזור אותן.

נדביק את הצלליות באמצעות סלוטייפ על הפתח של גלילי נייר.

ניכנס לחדר חשוך .

נדליק פנס בתוך גלילי הנייר ונקרין אותם על הקיר.

✓ **פעילות יוצרת - איך נראה כדור הארץ מהחלל?**

הילדים מדמיינים ויוצרים את כדור הארץ כפי שהוא נראה מהחלל.

מהלך הפעילות:

עוטפים כדור בשכבות רבות של נייר עיתון. במקביל - מציירים על נייר לבן צורות נוף שיש על פני כדור הארץ (הרים, גבעות, אוקיינוסים, נחלים, מדבריות, קרחונים ועוד ועוד). כשהציור על הנייר הלבן מסתיים וכל ילד תרם בו את חלקו, הוא הופך להיות השכבה האחרונה ובו עוטפים את הכדור - כך נראה כדור הארץ מהחלל.

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

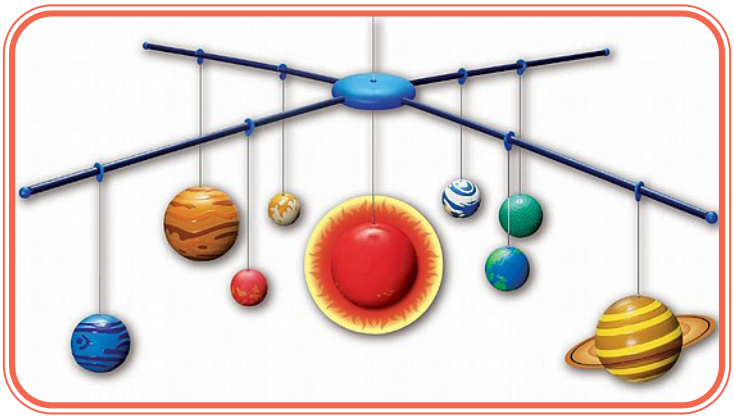
✓ **פעילות יוצרת - מה הייתי לוקח/ת איתי למסע בחלל?**

כל אחד מהילדים בוחר את מי או את מה הוא היה לוקח איתו למסע בחללית: מאכל, צעצוע, ספר, חבר, בן משפחה. מציירים או מביאים את הפריט ומכינים תערוכה של מה שהיינו לוקחים איתנו בחללית.

✓ **פעילות יוצרת - פינה בחלל**

תולים בד שחור מקביל לתקרה. לחילופין אפשר לתלות מטרייה שחורה פתוחה (אחת או יותר). הילדים מתבוננים בתמונות של השמש והכוכבים ויוצרים אותם בחומרים או בציור. הכוכבים ייתלו מהבד / המטריה השחורה.

לחילופין ניתן לתלות את השמש והכוכבים בצורת מובייל.

תם הנושא השבועי

הירח והכוכבים

© כל הזכויות שמורות. ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך.
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור אגף בכיר לחינוך יסודי ואגף בכיר לחינוך הגיל הרך, משרד החינוך

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי

תוכנית פעילות שבועית

הנייר

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

נושא "הנייר" נבחר להיות אחד הנושאים השבועיים במסגרת תוכנית הקיץ לגנים ובתי הספר של החופש הגדול, תשפ"ה, 2025.

נושא זה מפגיש את הילדים עם אחד החומרים הזמינים והשימושיים ביותר בעולמם. הילדים מציירים על נייר, מתבוננים ומאזינים לספר המודפס על נייר, הם רואים את הנייר בכל אשר יפנו – כחומר אריזה, כמצע לכתיבה, כחומר לציור ויצירה ועוד. במסגרת הנושא הילדים יכירו סוגים שונים של ניירות, יחושו אותם בחושיהם, ישתמשו במושגי גודל, עובי, מרקם ועוד, יצרו מהם יצירות חופשיות ומכוונות, וישוחחו על השימושים השונים שאנו עושים בנייר. הילדים ייפגשו עם תהליך ייצור הנייר והשפעתו על הסביבה.

במסגרת הפעילויות השונות של הנושא נזכור ונזכיר ערכים סביבתיים כגון שימוש מוסכל בנייר, חיסכון בנייר ומניעת בזבוז נייר. הילדים יכירו מושגים כמו מיחזור ושימוש חוזר, ויממשו אותם הלכה למעשה במשחק וביצירה. הילדים יכירו חומר נוסף ששימש בעבר כמצע לכתיבה וציור - פפירוס, ויתנסו בהכנה של נייר חדש מנייר ממוחזר.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

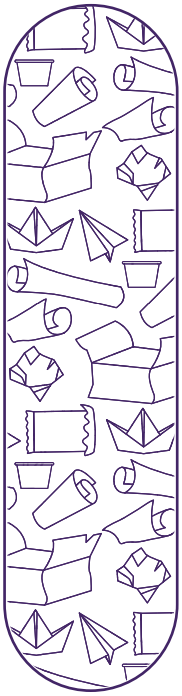
מבנה ותכנים לשבוע הפעילות

להלן מוצעים תכנים ופעילויות בנושא הנייר, תוך חלוקה לחמישה ימי פעילות. היום הראשון מהווה פתיחה לנושא והיום האחרון משמש לחזרה, להעמקת הידע והחוויה ולסיכום הנושא. ניתן לבחור מתוך ההיצע שלהלן את הפעילויות הרלוונטיות לילדים, לתחומי העניין שלהם, למרחב הגן ולצוות החינוכי.

בכל אחד מהימים מוצעות מספר פעילויות לבחירה ומספר פורומים של פעילות – במליאת הגן, בעבודה פרטנית ובלמידה בקבוצה קטנה בתיווך הגננת. המלצות אלה מסייעות לקדם את הילדים, ולהעשיר את הידע והחוויה שלהם. הפעילויות תוכננו כך שניתן לפרוס אותן על פני כל היום במרחב הגן ובחצר.

להלן פירוט חלקי הנושא, המאורגנים על פי ימי השבוע:

- **יום א'** מהו נייר? למה הוא משמש?
- **יום ב'** תהליך ייצור הנייר
- **יום ג'** שימושים שונים לנייר
- **יום ד'** ספרים כתובים על נייר
- **יום ה'** חוגגים עם הנייר

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

המלצות לגננת

- להכיר את התוכנית ולהכין מראש את החומרים הדרושים.
- ליצור רצף של פעילויות, המתארגנות יחד לנושא שלם, בעל קוהרנטיות פנימית.
- לבחור ולהתאים את הפעילויות לגיל הילדים, לידע הקודם שלהם, לתחומי העניין, למגוון ההתנסויות שלהם ולסביבה בה הם חיים.
- לזמֵן התנסויות מגוונות, המתבצעות מתוך סקרנות, שמחה ועניין.
- ליצור פורומים שונים של פעילות – במליאת הגן, בקבוצות קטנות (בתיווך הגננת), בזוגות וביחידים.
- לשלב בתוכנית מגוון של יצירות ספרותיות, ספרים, שירים, סיפורים, דקלומים, ושירים מולחנים.

יצירות ספרות המשולבות בתוכנית "הנייר" לפי סדר הופעתן בתוכנית

מידע - מאין הגיע הרעיון לייצר נייר? (מצורף)

מידע – איך מייצרים נייר? (מצורף)

מידע – מהו נייר הפפירוס? (מצורף)

ספר - הדוב שאהב לבנות מטוסים / אוליבר ג'פרס, תרגום: תמי קרמר, הוצאת כתר

המלצה לשיר – אבא סיפור / יונתן גפן, מיקי גבריאלוב (מצורף)

סיפור - המלך נְיֵירון הראשון – עיבוד אילנה לופט (מצורף)

ספר - הפיל שרצה להיות הכי / פאול קור, הוצאת כנרת

ספר - האורן שלא שמח בחלקו / בלה ברעם

ספר - חומפס / שלומית כהן אסיף, איורים: אביאל בסיל, הוצאת ספריית פועלים (ספריית פיג'מה)

פיתוח תוכן וכתיבת התוכנית: ד"ר רְנָה ברנר
קריאה והערות: איילה אלפרוביץ
עיצוב ועימוד: שרה מעודד

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

יום א' - מהו "נייר", למה הוא משמש?

היום ננסה לענות על השאלות מהו נייר, אילו סוגי נייר אנו מכירים, והיכן אנו פוגשים את הנייר בחיי היומיום שלנו.

1. כמה סוגי נייר יש בעולם?

נניח בפני הילדים מגוון גדול ככל הניתן של ניירות מסוגים שונים: נייר מדפסת, נייר עטיפה, נייר אריזה, נייר טואלט, נייר צלופן, נייר אלומיניום (צורתו נייר אך החומר ממנו עשוי הוא אלומיניום, מתכת קלה), נייר לטש (נייר זכוכית), קרטון, נייר משי, נייר קרפ, בריסטול, נייר מגבת, מפית נייר, נייר אפייה (פרגמנט) ועוד ככל שנמצא.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

נשוחח עם הילדים:

- מה מונח לפנינו?
- מה השם של כל אחד מסוגי הנייר האלה?
- האם בכל הניירות משתמשים באותה צורה?
- נכיר כל אחד מסוגי הנייר ונספר על השימושים שלו.

משחק

הגננת שואלת חידות, והילדים מתבקשים להצביע על הנייר המתאים ולומר את שמו.

חידות לדוגמה:

- בדרך כלל מקפלים אותו לצורת משולש והוא יכול להיות בעל צבע אחד או מספר צבעים. אנו משתמשים בו בזמן האוכל. (מפית נייר).
- מניחים אותו על תבנית אפיה (נייר אפיה).
- נמצא במטבח ואפשר להשתמש בו במקום מגבת בד (נייר מגבת).
- כאשר רוצים לאפות עוגה או פשטידה, מניחים אותו מלמעלה כדי שהעוגה או הפשטידה לא יישרפו (נייר אלומיניום).
- בנגריה, במקום שבו מכינים רהיטים, משתמשים בנייר הזה כדי להחליק את העץ שממנו עשוי הרהיט (נייר לטש / נייר זכוכית).

נציע לילדים לחוד חידות נוספות.

2. מאוזן שימושים לנייר

נשוחח ונזמין את הילדים לשתף:

- האם בבית שלכם משתמשים בנייר? לאילו צרכים? מי משתמש בנייר?

נדגיש את השימושים הקשורים לקריאה וכתיבה (קריאת ספר, עיתון, כתיבת רשימות לקניות, כתיבת שיעורי בית על ידי האחים הגדולים, קריאת מכתבים ודברי דואר ועוד).

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

3. מה עשוי מנייר?

נתבונן סביבנו, במרחבי הגן השונים, נחפש ונמצא מה סביבנו עשוי מנייר. נמנה את מה שמצאנו ואת מקומם בגן.

(ספרים, ג'ורנלים, עיתונים, ניירות אריזה, נייר טואלט, נייר מגבת, נייר טישו, שטרות כסף, אריזות של תרופות, מעטפות של מכתבים, יומן / לוח שנה, משחקי קלפים, ציורים ויצירות של הילדים שתלויות על הקיר).

4. משחק - מכירים את הנייר (פעילות בקבוצה קטנה)

נזמין ילד ונכסה את עיניו.

נגיש לו סוג אחד של נייר למישוש ולזיהוי. (במידת הצורך נדריך אותו לבחון את העובי, המרקם, מידת הגמישות).

נשוחח:

- אילו סוגי נייר היה לנו קל יותר לזהות? מדוע?
- לפי מה גילינו את סוג הנייר? (מידת הקשיות שלו, הגודל, העובי, המרקם).
- נרחיב ונשוחח על המאפיינים של כל אחד מסוגי הנייר. לדוגמה:
  - הקרטון הוא עבה ומחוספס. לרוב הוא מגיע בצבע אפרפר או חום בהיר. כיוון שעל פי רוב, הוא משמש לאריזות, אין צורך להשקיע בו תהליכי ייצור נוספים.
  - נייר המדפסת מגיע בעוביים שונים. לרוב הוא לבן ובעל גודל המתאים למדפסת.
  - נייר לייצור ספרים – יש סוגים רבים ושונים של ניירות, בגדלים שונים ובעובי שונה. יש מבריקים מאוד ויש יותר מחוספסים (נדגים ונראה את ההבדלים).
  - מפיות נייר, נייר טואלט וטישו – עשויים מנייר רך, גמיש ונעים למגע.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

5. מתנה שהייתי רוצה לקבל

היערכות מוקדמת מראש:

נכין מראש קופסת קרטון ובתוכה ברכה לכל אחד מהילדים. אפשר לכתוב ברכה זהה לכולם (לדוגמה: שיהיה לך יום נעים) ואפשר לכתוב ברכה אישית עם שם הילד/ה).

הקופסה תהיה עטופה כמו מתנה – עטופה בנייר אריזה יפה וסרט קשירה.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

מהלך הפעילות:

נשב במעגל. נשמיע מוסיקה וניתן לילד אחד את המתנה. הילד מעביר את המתנה (כמו במשחק חבילה עוברת) למי שיושב על ידו. כאשר המוסיקה נעצרת, המתנה נשארת אצל אותו הילד שהיא הגיעה אליו.

הילד שהמתנה בידיו, משאיר אותה סגורה ומתבקש לומר:

המתנה שהייתי רוצה לקבל היא _____.

המוסיקה מתחדשת והסבב ימשיך באותו אופן עוד כמה פעמים. בהתאם לגיל הילדים ולאווירה שנוצרת נוכל להציע לילדים "לבקש" מתנות מיוחדות, מעניינות. (לדוגמה: שתהיה לי אחות קטנה, שכולם יהיו חברים שלי, שלא יהיו מלחמות בעולם).

בסוף הסבב, המתנה נעצרת אצל הגננת, היא פותחת את האריזה, ומחלקת לכל הילדים והצוות את הברכות שהכינה מראש.

סיכום היום

נשוחח עם הילדים על הנושא שעסקנו בו היום ועל מה שעשינו היום. נמנה כמה מוצרים מנייר יש סביבנו. נזמין את הילדים להביא אריזות נייר, קופסאות נייר, תבניות ביצים וקרטונים לשימוש חוזר בימים הבאים.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

יום ב' - תהליך ייצור הנייר

היום נכיר את תהליך ייצור הנייר, נתנסה בהכנת נייר במו ידינו, ונלמד על תהליך ייצור נייר הפפירוס במצרים העתיקה בימי קדם.

1. מאין הגיע אלינו הנייר?

ניזכר במה שעשינו אתמול ונציג בפני הילדים חלק מסוגי הנייר שהכרנו.

נזמין את הילדים להעלות שאלות שיש להם על הנייר, והיו רוצים לשאול, לו היה מגיע לגן שלנו מומחה לנייר.

נתמקד בשאלה איך מייצרים נייר?
נגיש לילדים את המידע בהתאם לגילם ולמידת התעניינותם. אפשר לספר רק חלק מהמידע המצורף.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

מאין הגיע הרעיון לייצר נייר?

מידע

עיבוד ממקורות שונים: ד"ר רנה ברנר

עוד מימי קדם אנשים חיפשו חומרים, שאפשר יהיה לכתוב ולצייר עליהם, כדי שהסיפורים והציורים שלהם יישמרו לשנים רבות.

בימים של הסבתות לא היו סוגים רבים של נייר כמו שאנו מכירים היום, ואנשים השתמשו בחומרים אחרים. למשל במקום טישו, השתמשו בממחטות בד. במקום אריזות נייר מעוצבות, השתמשו בנייר עיתון שכבר לא היה בו צורך.

ככל שחלפו השנים גדל מאוד הצורך בנייר.

החוקר הצרפתי רֶנֶה רמור, חקר את חייה של צִרְעַת-הנייר. זהו חרק קטן, הדומה לדבורה. החוקר ראה שהצרעה הזו נכנסת לחורים בגזע העץ, לועסת חתיכות מליבת העץ, והופכת אותן לעיסה הדומה לבצק. הצרעה פורסת את העיסה שכבה על שכבה כדי ליצור את הקן שלה.

צרעת הנייר חופרת בליבת העץ

צרעת הנייר מכינה קן

אז עלה במוחו של רמור רעיון – לייצר נייר כמו שעושה הצִרעה - נייר מעץ.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

נשוחח ולאחר מכן נמשיך במתן המידע, בהתאמה לילדים:

- מה החוקר ראה?
- איזה רעיון עלה במוחו בעקבות מה שהוא גילה במחקר שלו?

איך מייצרים נייר?

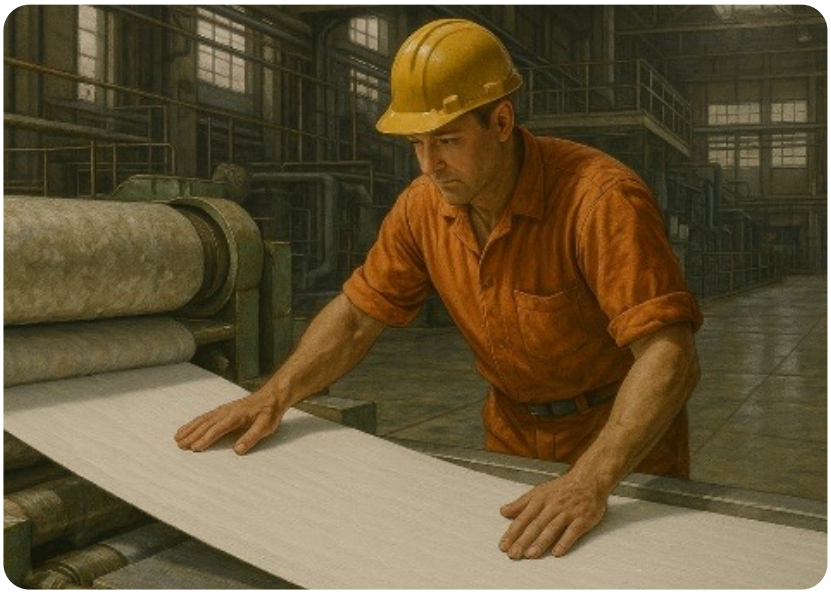
<u>מידע</u>

עיבוד ממקורות שונים: ד"ר רנה ברנר

היום קיימים סוגים רבים של נייר ומייצרים אותם בדרכים שונות. אחת הדרכים המקובלות היא ייצור נייר מעץ.

- כורתים את העץ ומביאים את הגזע שלו לבית חרושת לנייר.
- בבית החרושת מסירים (מורידים, מקלפים) את קליפת העץ.
- שוברים את גזע העץ לשבבים קטנים.
- שוטפים את השבבים במים רבים ומועכים אותם עד שנוצרת עיסה דלילה.
- את העיסה הזו יוצקים לתבניות ומייבשים.
- כשהעיסה מתייבשת היא הופכת לגיליון נייר דק.

ייצור נייר מעץ הוא תהליך ארוך, שבו יערות גדולים מאוד נכרתים ויש שימוש במים רבים. כדי לשמור על כדור הארץ, צריך לנטוע עצים חדשים במקום אלה שנכרתו וצריך לייצר נייר "נטול עץ" כלומר נייר שמיוצר מחומרים אחרים או נייר חדש שעשוי מנייר ממוחזר.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

2. הכנת נייר בבן (פעילות בקבוצות קטנות)

לגננת – כדאי לצפות מראש בסרטון המסביר את תהליך ייצור הנייר, ולהכיר את השלבים השונים.

איך מכינים נייר בבית? קרדיט: "תות נייר", זכרון יעקב, timnatut@gmail.com

(התקבל אישור טלפוני לשימוש בסרטון)

אנחנו מכינים נייר

אמצעים ועזרים:

3-4 ניירות מדפסת שכבר אין צורך בהם

מסננת קוסקוס

2 מטליות צהובות

מספריים

קערה עגולה שקוטרה גדול מקוטר המסננת

בלנדר

טוש

ספוג

קרטון חום

שלבי העבודה

- נגזור ממטליות צהובות שני עיגולים בקוטר של מסננת הקוסקוס.
- נשרה למשך כחצי שעה את נייר המדפסת בקערה עם מים.
- נחתוך את הנייר הרטוב לחתיכות קטנות ונכניס לבלנדר. נמלא את הבלנדר במים ונפעיל אותו. קבלנו נוזל לבן, הדומה לחלב.
- נשפוך את הנוזל לקערה.
- נשטח מטלית צהובה עגולה בתוך המסננת ונכניס את המסננת עם המטלית הצהובה לנוזל הלבן כך שהנוזל יכסה את המטלית.
- נרים את המסננת ונחכה שהמים יטפטפו דרך חורי המסננת.
- נוצרת שכבה לבנה של נוזל הנייר.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

- נניח על השכבה הלבנה את המטלית השנייה ונהדק באמצעות ספוג להוצאת המים. קבלנו 3 שכבות – שתיים צהובות ובאמצע שכבת הנייר הלבנה.
- נניח את 3 השכבות האלה על לוח עץ ונסיר בזהירות את השכבה הצהובה העליונה. נהפוך את שתי השכבות הנותרות על גבי קרטון חום כך שהשכבה הלבנה תהיה כלפי מטה, נספיג את המים באמצעות הספוג ונסיר בזהירות את השכבה הצהובה שנותרה והתגלה הנייר שלנו.
- נניח לייבוש את הנייר שהכנו.

קרדיט: "תות נייר", זברון יעקב, com.gmail@timnatut

(התקבל אישור טלפוני)

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

מהו נייר הפפירוס?

מידע

עיבוד ממקורות שונים: ד"ר רנה ברנר

המצרים הקדמונים, שאנו מכירים אותם מסיפורי התורה ומסיפור יציאת מצריים, היו הראשונים שהיה להם חשוב לכתוב ולצייר כדי לספר איך הם חיים ומה הם עושים.

הם ציירו כיצד חורשים בשדה, כיצד זורעים, איך החיטה גדלה וכיצד קוצרים אותה כדי להכין ממנה לחם. הם ציירו את המלך שלהם, פרעה, כשהוא יושב על כסאו וכשהוא מקבל מתנות מאיכרי מצרים.

על איזה חומר הם ציירו? על איזה חומר הם כתבו?

לא היה להם נייר כמו שיש לנו היום, גם לא היו להם חנויות שבהם יכלו לקנות צבעים. את הכל הם הכינו בעצמם.

את הפפירוס, שהיה כנראה הנייר הראשון, הם הכינו מגבעולי צמח הגומא, שצמח על שפת נהר הנילוס (היאור).

גומא הפפירוס

גם את הצבעים הם הכינו בעצמם – את הצבע הירוק הכינו ממיץ של עלים, ואת הצבע החום מאדמה שערבבו במים. הצבע האדום הופק מפרחים או מחלזונות, וצבעים נוספים – מפרחים אחרים או סלעים שכתשו אותם לאבקה צבעונית.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

4. איך הכינו המצרים הקדמונים נייר מצמח גומא הפפירוס?

(פעילות בקבוצה קטנה לילדים מתעניינים)

נקרין את התמונה של נייר הפפירוס. (מצורף) נראה את סיבי הגומא כשהם מונחים זה על זה, בשכבות שתי וערב.

תהליך הכנת נייר מגומא הפפירוס

נקרין את התמונות המצורפות ונלווה את התמונות בהסבר (מצורף).

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

1. קוטפים את גבעולי צמח גומא הפפירוס וחותכים אותם לגודל אחיד שיתאים להכנת נייר.

2. פורסים את חתיכות הגבעולים לאורך ויוצרים רצועות דקות. מוציאים מהן את המיץ בעזרת פטיש עץ . מסדרים את הרצועות שתי וערב ויוצרים "דף".

3. מניחים על "דף" הפפירוס חפץ כבד או לוחצים באמצעות מכבש להוצאת המים.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

4. קיבלנו נייר פפירוס גמיש שאפשר לגלול אותו כמו מגילה.

5. נייר הפפירוס מוכן לציור וכתיבה.
בתמונה דפי פפירוס ובהם ציורים ממצרים הקדומה. דפים אלה השתמרו 4000 שנה.

5. אנחנו מציירים כמצרים מהתקופה כמו הקדמונים

(פעילות בקבוצה קטנה, בסיועה של הגננת)

שיחה:

ניזכר בשלבי הכנת הפפירוס ובאופן שבו ציירו הקדמונים מחומרי טבע.

נגיש מצע לציור (כרטיס בריסטול) ונתנסה בציור "כמו הקדמונים".

חומרים ועזרים

- כרטיס בריסטול לבן (בגלל הצורך בעובי)
- עלים ירוקים בשרניים (של עשב, דשא, עצים וצמחים)
- פרחים (אם יש)
- פחם

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

- אדמה אדומה או שחורה מעורבת במים ומעט דבק לבן (עד שנוצרת עיסה) – לא חובה

נניח במרכז השולחן את האדמה, העלים, הפרחים (אם יש) והפחם. נגיש לכל ילד כרטיס לבן ונזמין אותם לצייר כמו הקדמונים. (את העלים והפרחים יש למעוך ולמרוח על הכרטיס כדי שייצא המיץ שלהם עם הצבע. אפשר למעוך באמצעות גב הציפורן).

למעצבת – למחוק קווי טבלה ולציין מספרים לכל תמונה לצורך יצירת הרצף. אולי אפשר לחזק מעט את הצבעים של התמונה האחרונה.

סיכום היום

נשוחח עם הילדים על מה שעשינו היום. נשאל – מה אהבתם במיוחד, מה למדתם שלא ידעתם קודם? כשתגיעו הביתה, מה תספרו למשפחה על מה שעשינו?

נזכיר לילדים להביא אריזות קרטון (לדוגמה של דגני בוקר), תבניות ביצים, שקיות נייר, גלילי נייר טואלט. כל אלה יעברו מיחזור ושימוש חוזר וישמשו אותנו ליצירה.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

יום ג' - שימושים שונים לנייר

היום נתנסה בהכנה של עיסת נייר ובמגוון יצירות מנייר וקרטון. נעשה זאת תוך הדגשת ערכים סביבתיים של שימוש מושכל וחיסכון בנייר.

1. מפגש עם הספר - הדובה שאוהבת לבנות מטוסים

/ אוליבר ג'פרס, תרגום: תמי קרמר, חוברת כתר

נציין בפני הילדים את שם הספר ונזמין אותם להתייחס לשם:

- ממה לדעתכם, הוא בנה מטוסים?
- איך בונים מטוסים מנייר? (קיפולי נייר, אוריגמי)

נזמין את הילדים לנבא את עלילת הספר.

נקרא באוזני הילדים את הסיפור.

בעקבות הקריאה נשוחח על המסרים המסתתרים בסיפור ובכך נקדם ערכים סביבתיים – מניעת כריתת עצים, שימוש מושכל בנייר, חיסכון בנייר

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

תקציר

ביער התרחשו דברים מוזרים. חיות היער, בונה, צבי, ינשוף, חזיר, אווזה וגם ילד אחד קטן, חשו בכך. ענפי העצים פשוט נעלמו. ענפי העצים הם ביתם של חיות יער רבות והיעלמותם של הענפים מעלים את הבית שלהם. הם חקרו ובדקו ולבסוף גילו בדוב הוא זה שכורת את הענפים. מהענפים הוא מכין נייר ובונה מטוסי נייר.

זו מסורת במשפחתו של הדוב, לערוך תחרות בהטסת מטוסי נייר. הדוב הבין שמעשהו אינו ראוי, הוא מצטער ומתנצל ואילו מתקן את דרכו – זורע זרעים של עצים כדי שינבטו ויצמחו מהם עצים חדשים.

הסיפור מתאר בצורה נחמדה מה עלול לקרות אם לא נשמור על היערות.

2. הכנה של עיסת נייר לפיסול

כדאי להכין את עיסת הנייר בבוקר ולפסל בה כעבור מספר שעות

מתכון א' – עיסת נייר מנייר טואלט רך

- חותכים נייר טואלט לחתיכות קטנות ככל הניתן ומניחים בקערה.
- מוסיפים דבק פלסטי מהול במעט מים.
- מערבבים היטב עד שנוצרת עיסה.

מתכון ב' – עיסת נייר מתבניות ביצים או נייר גרוס.

אמצעים, עזרים וחומרים

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

- קרטוני ביצים (או נייר לבן גרוס)
- מים חמים
- סבון כלים נוזלי
- דבק פלסטי (דבק לבן)
- קערה
- סמרטוטים

מהלך העבודה

- ❖ חותכים (ביד) את קרטוני הביצים לחתיכות קטנות ככל האפשר ומניחים אותן בקערה (אם בוחרים בנייר גרוס, הוא כבר מוכן וחתוך)
- ❖ מכסים את חתיכות הקרטון במים חמים ומוסיפים כמות נכבדה (כוס מלאה לקערה) של סבון נוזלי.
- ❖ נותנים לתערובת "לנוח" למשך שעתיים עד 4 שעות.
- ❖ מוציאים את חתיכות הקרטון מהמים וסוחטים היטב (אפשר ליבש על גבי סמרטוטים).
- ❖ מפוררים את העיסה הסחוטה לפיסות קטנות-קטנות בגודל גולה.
- ❖ מוסיפים לפירורים כמות נכבדה ביותר של דבק לבן (ביחס של 1:1 בערך) כדאי להוסיף את הדבק בהדרגה.
- ❖ מפוררים ומרסקים את הפתיתים שנוצרו ומערבבים היטב עם הדבק עד שמתקבלת עיסה חלקה.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

3. יצירה מסיסת נייר

באמצעות עיסת נייר אפשר להכין מגוון גדול של יצירות:

- מסכות – אפשר להתנסות באופן חופשי או לצפות תבנית של מסכה
- בובות קטנות
- בעלי חיים – יצירה באופן חופשי. רצוי להדריך את הילדים שבעלי החיים צריכים "לעמוד" יציב ולא "לשכב"
- כוסות וכלים – מצפים כלים חד פעמיים שנמרחו קודם במעט שמן. לאחר הציפוי של הכלים יש לייבש בשמש במשך כשעתיים ואז להוציא את הכלי החד"פ ולהמתין לייבוש מלא.

חשוב להדגיש כי ככל שהעיסה תהיה דקה יותר כך הייבוש שלה יהיה מהיר יותר. נאפשר לילדים להתנסות בעצמם ונסייע במידת הצורך.

יש להניח את תוצרי הפעילות באוויר הפתוח לייבוש. לאחר הייבוש ניגש למלאכת הצביעה והקישוט.

הצביעה תיעשה באמצעות צבעי גואש או אקריליק או טושים.

4. יצירת כתר

נשוחח עם הילדים על כתרים:

- למי יש כתר, ממה הוא עשוי?
- האם בימינו אנשים הולכים עם כתר?
- איזה כתר הייתי רוצה שיהיה על ראשי? (כתר של מלכה, כתר של מאלפת כלבים, כתר של שמחה, כתר של שחיינית, כתר של חברות טובה, כתר של סיפורים, כתר של אוהב טבע, כתר של כדורגלן).

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

נמדוד ונגיש לכל ילד רצועת בריסטול שתשמש בסיס לכתר.

נגיש חומרי יצירה ונזמין את הילדים ליצור את כתר הנייר הייחודי שלהם.

5. שותפות הילדים בהקישוט שביל הכניסה לגן

נזמין את הילדים לקשט את שביל הכניסה לגן. כל ילד יכין את היצירה שלו ויחד נקבל יצירה משותפת.

<u>עזרים וחומרים</u>

- שיפוד ללא החוד
- שמינית גיליון בריסטול מקופלת לרוחב (ראו תמונה)
- סלוטייפ
- מגוון חומרי יצירה (דבקיות, סרטים, פומפונים, חרוזים, חומרי טבע...)
- מספריים
- דבק

חזרה לתוכן העניינים

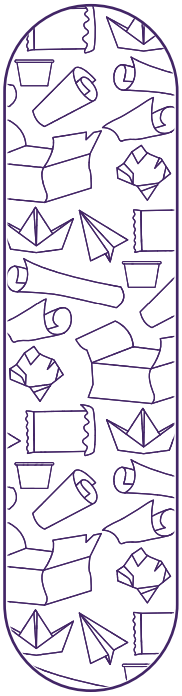
ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

מהלך העבודה

- נקפל את הבריסטול באמצע, נכניס את השיפוד ונצמיד אותו באמצעות סלוטייפ.
- נדביק במעט דבק את שני חלקי הבריסטול זה לזה.
- נקשט את הבריסטול משני הצדדים במגוון חומרי יצירה.
- נמתין לייבוש מלא ונתקע את השיפוד לאורך השביל בכניסה לגן או במקום בולט אחר.
- שורת עבודות היצירה תקשט את שביל הכניסה.

סיכום היום

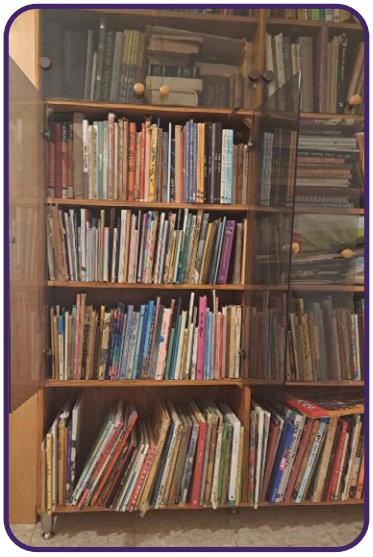
נשוחח עם הילדים על מה שעשינו היום. נשאל – מה אהבתם במיוחד, מה למדתם שלא ידעתם קודם? כשתגיעו הביתה, מה תספרו למשפחה על מה שעשינו?

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

יום ג' - ספרים כתובים על נייר

היום נעסוק בספרים, שהרי מזה דורות רבים, הספרים מודפסים על נייר.

1. "אבא סיפור"

לגננת – כדאי לחפש בגוגל את מילות השיר "אבא סיפור" / מילים: יונתן גפן, לחן: מיקי גבריאלוב.

נקרא באוזני הילדים את מילות השיר.

לגננת – מומלץ להכנס לערוץ הופ ילדות ישראלית, ולמצוא את השיר "אבא סיפור".

נקרין את הסרטון ונשמיע את השיר "אבא סיפור".

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

נשוחח עם הילדים על השיר. בשיחה נוכל להעלות את הנקודות האלה:

- מה מבקש הילד בשיר? למה?
- אילו סיפורים מוזכרים בשיר? לאילו סיפורים יש רמז בשיר?
- האם גם אתם אוהבים לשמוע סיפור לפני השינה? איזה סיפור אתם אוהבים?

נשמיע שוב את השיר ונזמין את הילדים להצטרף לשירה.

נגיש מגוון חומרים ליצירה בעקבות השיר. נאפשר בחירה של עבודה ביחידים או בזוגות.

2. ספרים שאנו אוהבים

נניח במרכז המפגש מספר ספרים.

נתבונן בכריכות, נזכיר את שמות הספרים.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

נשוחח:

- אילו ספרים, מכל אלה, אנחנו אוהבים במיוחד?
- אילו ספרים, מכל אלה, יש לכם גם בבית?
- מה משותף לכל הספרים? (יש בהם סיפורים, איורים, הם מודפסים על נייר, כל ספר כרוך בכריכה ועוד).
- נערוך השוואה בין הספרים - במה שונים הספרים זה מזה? (באיכות הנייר, בעובי הכריכה, בתוכן, באיורים, בכמות המלל, בגודל...)
- מה ההבדל בין דפי הספר לבין הכריכה? (המידע, האיורים, עובי הנייר).

<u>משחק</u>

נזמין ילד לעמוד בפני שאר הילדים ולומר בקול משפט אופייני או משפט שהוא זוכר בעל פה מאחד הספרים הנמצאים מולנו. הילדים יתבקשו לזהות מאיזה ספר נלקח המשפט.

אפשר להציע לילד להציג בפנטומימה את אחת הדמויות מהספר.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

לגננת – כדאי להכנס לאתר פרפר נחמד, פרק הנייר, כאן חינוכית, ולמצוא שם את סרטון הסיפור – המלך ניירון הראשון.

המלך נְיֵירוֹן הראשון / עיבוד: אילנה לופט

חלק א'

בארץ הנייר הכל עשוי מנייר: הבתים מנייר, העצים מנייר, האנשים מנייר, אפילו

הכלבים והחתולים מנייר. בארץ הנייר חי לו בארמון נהדר, מלך של נייר ושמו ניירון הראשון.

כל האנשים בארץ הנייר אהבו מאוד את מלכם. בכל פעם שהמלך על מרפסת הארמון הופיע כל העם עמד והריע יחי המלך הכי הכי! יחי ניירון, יחי ניירון הראשון!

חלק ב'

בוקר אחד אתם יודעים מה קרה?

המלך התעורר במצב רוח נורא. "לא רוצה להיות מנייר, הוא כעס, לא רוצה להיות כמו כולם! די נמאס. אני המלך ואני בשום פנים ואופן לא מוכן להיות דומה לטבָּח, או להיות דומה לגנן, להיות דומה לחייל, או להיות דומה לעגלון! זה פשוט לא בא בחשבון"!

אז המלך נרגז, ומרוב חשיבות התיישב על כיסא המלכות וקרא למכשף החכם שיבוא בדחיפות: "אני רוצה להיות מיוחד, לא דומה לאף אחד! צעק המלך, תעשה איזה הוקוס פוקוס מהר, ותהפוך אותי למשהו אחר".

חשב המכשף שתי דקות וחצי, חשב ואמר:

"כאן בארץ הנייר הכל מנייר. אם ברצונך, המלך, להיות שונה מכולם, תצטרך לנסוע ולנדוד בעולם".

"לנסוע מכאן? מה זאת אומרת"?

"אני מתכוון שתיסע לאיזו ארץ אחרת".

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

"לאן, לאן"? המלך שואל.

חלק ג'

"תסע למשל, לארץ הברזל ושם תהפוך למלך ברזל".

שמח המלך, עליז וצוהל קם ונסע לארץ הברזל. בארץ הברזל הכל עשוי מברזל: הבתים מברזל, העצים מברזל, אפילו הכלבים והחתולים מברזל. ניגש המלך אל הנפח וכך הוא שאל: "אני מלך נייר, התוכל להפוך אותי למלך ברזל"?

ענה הנפח: "כמובן"!

"טוב מאוד, אמר המלך, מצויין" !

כל היום וכל הלילה נשמעו קולות הפטישים. בבוקר, מה ראו האנשים? במקום המלך ניירון, הנה המלך ברזלון הראשון. המלך לנפח "תודה" אמר, ואל ארץ הנייר חזר. כל עם הנייר חיכה נרגש לקבל את פני המלך החדש אבל כשהמלך ברזלן יצא למרפסת הארמון דבר איום קרה! מרפסת הנייר נקרעה והמלך, כמה חבל, בום טרח!, על הראש נפל, והיה מאוד אומלל.

אז המלך נרגז, ברוב חשיבות, התיישב על כיסא המלכות. אך אוי ואבוי, צרה צרורה, כיסא הנייר פשוט נקרע. וכשהמלך ברזלון הראשון במיטת הנייר רצה לישון, מה לדעתכם קרה? נכון, גם מיטת הנייר נקרעה.

חלק ד'

קרא המלך למכשף החכם ואמר: "תראה מה קרה לי, כך אי אפשר".

חשב המכשף שתי דקות וחצי ואמר: "בארץ הנייר הכי כדאי להיות מנייר".

"לא רוצה להיות מנייר, המלך כעס, לא רוצה להיות כמו כולם די נמאס! אני המלך, ואני בשום פנים ואופן לא מוכן להיות דומה לטבח או להיות דומה לגנן להיות דומה לחייל או להיות דומה לעגלון. זה פשוט לא בא בחשבון"!

חשב המכשף החכם שתי דקות וחצי ואמר: "מה דעתך, מלך שליט, מה דעתך להיות מזכוכית"? שמח המלך ומיד החליט שהוא יהיה מזכוכית ונסע לארץ הזכוכית.

בארץ הזכוכית הכל עשוי מזכוכית: האנשים מזכוכית, האבטיחים מזכוכית, וגם הכרוב והכרובית, שלא לדבר על הצנונית, הכל מזכוכית. הלך המלך לאומן הזכוכית ואמר לו:

"תביט, אני רוצה להיות מזכוכית. תהפוך אותי בבקשה למלך זכוכיתון הראשון". "בסדר, אמר האומן, ברצון".

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

כל היום וכל הלילה עבד האומן. בבוקר, ניחשתם כמובן, ברזלון הראשון, שהיה פעם ניירון הראשון, הפך למלך זכויותיו הראשון!

המלך היה מאושר, הוא לאומן "תודה" אמר, ואל ארץ הנייר חזר. כל עם הנייר חיכה נרגש לקבל את פני המלך החדש. הם הסתכלו והסתכלו, ואחר כך שאלו:

"איפה המלך? בקושי רואים שיש לו גוף ופרצוף, כי המלך שלנו הוא מלך שקוף"!

כל אחד יכול היה לראות מה אכל המלך ומה שתה ואם הוא אוהב מרק או חביתה וזה הרגיז את המלך מאוד מאוד, אבל היו לו עוד צרות. הוא לא יכול היה לשמור סודות, כי עוד לפני שהתחיל על משהו לחשוב, כל ילד וילדה ברחוב הסתכלו במלך השקוף, ותכף הוא מיד ידעו מה הוא חושב, גם כשהוא חשב בלב. וזה הרגיז את המלך מאוד מאוד מאוד.

"אוף, הוא כעס, אוף! נמאס לי להיות שקוף".

חלק ה'

ואז ברוב חשיבות ישב המלך על כיסא המלכות וקרא למכשף שיבוא במהירות. וכשהגיע המכשף, המלך אמר:

"תראה מה קרה לי, כך אי אפשר"!

"אז תחליט, פשוט תחליט, מה אתה רוצה להיות, מלך שליט".

ואז חשב המלך שתי דקות וחצי, וענה בקול:

"מה אני רוצה בסך הכל להיות מלך שכולם אוהבים"...

ואז המלך ציווה על המכשף, שמיד יהפוך אותו שוב למלך נייר נחמד.

חלק ו'

וכשחזר המלך להיות מלך נייר, הוא היה כל כך מאושר והוא שר:

"אני המלך, אני מוכן להיות דומה לטבח או להיות דומה לגנן להיות דומה לחייל או להיות דומה לעגלון. זה מה שרוצה ניירון הראשון".

וכשהמלך על מרפסת הארמון הופיע כל העם לו הריע:

"יחי המלך הכי הכי, יחי המלך הנהדר! המלך ניירון הראשון"!

(הסיפור מתומלל מתוך הסדרה: פרפר נחמד – נייר)

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

פעילויות אפשריות בעקבות הסיפור:

- לספר את הסיפור במילים שלנו.
- להמחיז את הסיפור.
- לעסוק במילים מתוך הסיפור – להסביר, "לשחק" עם המילה (איזו מילה קטנה מסתתרת במילה הגדולה, באיזו מילה אנו נזכרים), להיזכר היכן בסיפור כתובה המילה – בהתחלה / באמצע / בסוף. דוגמה למילים שמתאים לעסוק בהן - ניירון, ברזלון, זכוכיתון, בשום פנים ואופן, מלך שליט.
- להגיש חומרים ליצירה חופשית.

4. איפהו עשיר? השאח מחלקו (אכות ד' אז')

נזמין את הילדים להיזכר בסיפורים נוספים על מישהו שלא היה מרוצה ממה שהוא, ורצה להיות מישהו אחר.

ניזכר בסיפורים, נזכיר ונספר אותם.

הפיל שרצה להיות הכי / פאול קור, הוצאת כנרת

האורן שלא שמח בחלקו / בלה ברעם

לגננת: מומלץ להכנס לאתר בין הצלצולים, ולמצוא בו את הסיפור האורן שלא שמח בחלקו, מאת בלה ברעם. באתר מצוי הטקסט של הסיפור

חומפס / שלומית כהן אסיף, איורים: אביאל בסיל, הוצאת ספריית פועלים (ספריית פיג'מה)

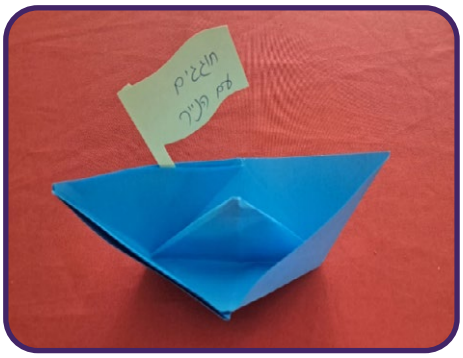
סיכום היום

נשוחח עם הילדים על מה שעשינו היום ועל מה שאהבו במיוחד. נשחזר את הסיפור על המלך ניירון הראשון וניזכר בסיפורים נוספים על מי שרצה להיות מישהו אחר. (חומפס / שלומית כהן אסיף (ספריית פיג'מה), האורן שלא שמח בחלקו / בלה ברעם, הפיל שרצה להיות הכי / פאול קור).

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

יום ה' - חוגגים עם הנייר

יום "חוגגים עם הנייר" הוא הזדמנות לחזרה, לחיזוק הידע והחוויה ולסיכום הנושא השבועי.

היזכרות

ניזכר ונשחזר את מה שעשינו בכל אחד מימי השבוע.

ניזכר בפעילויות, ביצירה ובסיפורים ששמענו.

נתבונן ביצירות שיצרנו ונציג אותן.

משחק - נשלים את המשפט (מתאים לילדי גן חובה)

נסביר לילדים שאנו נאמר משפט שהם מתבקשים להשלים אותו בהתייחס למה שעשינו במהלך השבוע.

משפטים לדוגמה:

- על גבי נייר אפשר ל_____ (לצייר, לכתוב...)
- במטבח משתמשים בנייר _____ (נייר אפייה או מגבות נייר)
- הנייר שהמציאו המצרים הקדמונים נקרא _____ (פפירוס)
- פפירוס מכינים מצמח ה_____ (גומא)
- אנחנו יכולים להשתמש בנייר כדי _____ (לארוז, לכתוב ולצייר...)

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

פעילות יוצרת

א' – הכנת סירות מנייר

נכין סירות מנייר ונשיט אותן בגיגיות. אפשר לנשוף בקשית (בהשגחת הגננת!) על המים שבגיגית כדי להניע את הסירות קדימה.

ב' – יצירה מגלילי נייר טואלט

נגיש חומרי יצירה ונזמין את הילדים ליצירה חופשית.

אפשר להציע ליצור יצירה מכוונת:

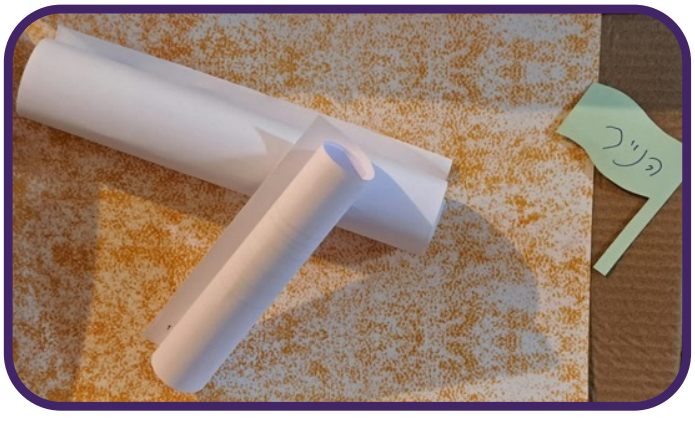
מעמד לטושים, תמנונים, חתולים, ארנבים, עצים ועוד.

קריאה חוזרת של סיפור

נזמין את הילדים לבחור סיפור שסיפרנו השבוע במסגרת נושא "הנייר", ונספר אותו שוב.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי

תוכנית פעילות שבועית

האוויר

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

נושא "האוויר" נבחר להיות אחד הנושאים השבועיים במסגרת תוכנית הקיץ לגנים ובתי הספר של החופש הגדול, תשפ"ה, 2025.

לילדים צעירים יש מידע אינטואיטיבי עשיר לגבי האוויר: הם מכירים את האוויר ותכונותיו מתוך התנסות במצבים יומיומיים כגון ניפוח בלונים וכדורים, צפייה בציפורים עפות ובמטוסים טסים, שריקה במשרוקיות ועוד.

נושא "האוויר" הוא נושא עשיר ומגוון שיש לו היבטים מדעיים, מוסיקליים, אמנותיים ואורייניים. במסגרת נושא זה, הילדים ירחיבו את מעגל ההתנסות והידע, יכירו מקצת מתכונות האוויר שסביבנו, ויעמיקו את התנסויותיהם וידיעותיהם לגבי הקשר שבין האוויר לבין תעופה, קולות וצלילים, נגינה ועוד.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

מבנה ותכנים לשבוע הפעילות

להלן מוצעים תכנים ופעילויות בנושא האוויר, תוך חלוקה לחמישה ימי פעילות. היום הראשון מהווה פתיחה לנושא והיום האחרון משמש לחזרה, להעמקת הידע והחוויה ולסיכום הנושא. ניתן לבחור מתוך ההיצע שלהלן את הפעילויות הרלוונטיות לילדים, לתחומי העניין שלהם, למרחב הגן ולצוות החינוכי.

בכל אחד מהימים מוצעות מספר פעילויות לבחירה ומספר צורות פעילות – במליאת הגן, בעבודה פרטנית ובלמידה בקבוצה קטנה בתיווך הגננת. המלצות אלה מסייעות לקדם את הילדים, ולהעשיר את הידע והחוויה שלהם. הפעילויות תוכננו כך שניתן לפרוס אותן על פני כל היום במרחב הגן ובחצר.

להלן פירוט חלקי הנושא, המאורגנים על פי ימי השבוע:

- **יום א'** מה זה "אוויר"
- **יום ב'** תכונות האוויר
- **יום ג'** עפים וטסים באוויר
- **יום ד'** צלילים באוויר
- **יום ה'** חוגגים באוויר

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

המלצות לגננת

- להכיר את התוכנית ולהכין מראש את החומרים והעזרים הדרושים.
- ליצור רצף של פעילויות המתארגנות יחד לנושא שלם, בעל קוהרנטיות פנימית.
- לבחור ולהתאים את הפעילויות לגיל הילדים, לידע הקודם שלהם, למגוון ההתנסויות שלהם ולסביבה בה הם חיים.
- לזמֵן התנסויות מגוונות, המתבצעות מתוך סקרנות, שמחה ועניין.
- ליצור פורומים שונים של פעילות – במליאת הגן, בקבוצות קטנות (בתיווך הגננת), בזוגות וביחידים.
- לשלב בתוכנית מגוון של יצירות ספרותיות, ספרים, שירים, סיפורים, דקלומים, ושירים מולחנים.
- להכיר את התכנית לימודים במדע וטכנולוגיה לגיל הרך, פרק גרמי שמיים : /jakmdnfielclgcpjacpbinnnmbndiafe//:noisnetxe-emorhc
/idoseYmadK/midumiL_toyinhcoT/selfi/li.vog.notiacude.adyem//:sptth
fdp.aigolonhceTadaM

יצירות ספרות המשולבות בתוכנית "האוויר" לפי סדר הופעתן בתוכנית

המלצה לשיר מולחן - לְאָן נוֹשֶׁבֶת הָרוּחַ? / זְאֵב חֶבַצֶּלֶת, נַחוּם הַיְמָן

מידע – טורבינות רוח מייצרות חשמל (מצורף)

ספר - מעשה בחמישה בלונים / מרים רות, אורה אייל, הוצאת הקיבוץ המאוחד

ספר - הבלון הכחול / נורית יובל, הוצאת דני ספרים

ספר – פתאום נשבה הרוח / גלית ראב"ד, מאיה שלייפר, הוצאת כנרת (ספריית פיג'מה)

מידע – מי המציא את העפיפון? (מצורף)

ספר – עפיפונים לא הולכים לאיבוד / אסתר זיו, הוצאת מסדה

ספר - עפיפון של געגוע / דורית רותם, מור בן דרור, הוצאת טפר

ספר - הבלון שרצה להיות עפיפון / שרון בבלי לארי, הוצאת הקיבוץ המאוחד ספריית פועלים

ספר - ג'ורג' הסקרן מעיף עפיפון / מרגרט ריי, ה"א ריי, הוצאת מודן

שיר - מקהלה עליזה / לאה נאור, נורית הירש

ספר - שלושת הפרפרים / לוין קיפניס אורית ברגמן, הוצאת ספר לכל (ספריית פיג'מה)

ספר – איך לרפא כנף שבורה / בוב גרהאם (ספריית פיג'מה)

מידע – איך נוצרים קולות וצלילים? (מצורף)

חזרה לתוכן העניינים

פיתוח תוכן וכתיבת התוכנית: ד"ר רְנָה ברנר
קריאה והערות: איילה אלפרוביץ

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

יום א' - מה זה "אוויר"

היום נכיר את האוויר העוטף אותנו, נבדוק למי האוויר חשוב ומה הקשר בין אוויר לנשימה.

1. האוויר שסביבנו - פעילות בהליאות הגן

נדגים בפני הילדים בפנטומימה מספר פעולות ונזמין אותם לפעול באותה צורה.

אחרי כל פעולה נשאל:

- מהי הפעולה שעשינו בפנטומימה?
- מי עושה את הפעולה בדרך כלל?

פעולות לדוגמה:

- מחזיקים כוס תה ונושפים בה כדי שיתקרר (נשיפת אוויר לקירור)
- מנפנפים מעל מנגל (לליבוי האש)

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

- עפים כמו ציפור (ציפור עפה באוויר)
- עפים כמו דבורה (הדבורה עפה מפרח לפרח ומניעה את כנפיה באוויר, בהגיעה לכוורת היא מסתובבת סביב עצמה כמעין ריקוד המסמן לדבורים האחרות היכן מצאה צוף)
- טסים כמו מטוס (מטוס מתרומם, טס באוויר ואז נוחת על מסלול נחיתה)
- מנפחים בלון (האויר נדחס בבלון)
- מפריחים בועות סבון (יוצרים בועות אוויר ומפריחים אותן. הבועות מתפוצצות)
- מנגנים בחליל (החליל החלול משמיע צלילים, הנוצרים כשהאוויר זורם דרכו)

נשוחח על מה שהצגנו, ונחפש מה משותף בין כל הפעולות (כל הפעולות קשורות באוויר)

נחזור על מה שהצגנו נסביר כל פעולה ונציין את הקשר לנושא שלנו - אוויר.

2. מה מה "אוויר"

נשאל:

- האם אפשר לראות את האוויר? (לא. הוא שקוף אך אפשר לראות דרכו).
- האם אפשר לשמוע אותו? (לפעמים שומעים קולות של עצמים נעים ברוח, לדוגמה עצים נעים ואז שומעים את הקולות העוברים באוויר).
- האם אפשר לחוש את האוויר על העור שלנו? (כן. נשיפה, נפנוף

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

של מניפה, רוח נושבת).

- מתי אפשר לחוש את האוויר? כאשר הוא נע. כאשר נוצר משב אוויר (לדוגמה ממכונית שנוסעת מהר), כאשר יש רוח.

נסכם: אפשר לחוש את האוויר כאשר הוא נע, זז, עובר ממקום למקום.

3. למי חשוב האוויר?

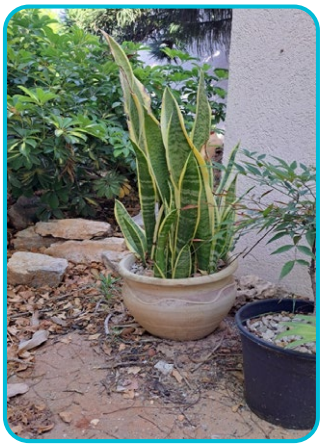
נזמין את הילדים לעמוד ולהניח את היד שלהם לפני האף. נציע להם לשאוף אוויר לתוך הריאות ואז לנשוף חזק ולהרגיש את האוויר היוצא מהאף כשהפה סגור.

נשוחח עם הילדים על הנשימה ונרחיב או נצמצם את המידע בהתאם לגיל הילדים ולמידת העניין שלהם. נדגיש את הנקודות האלה:

- האוויר דרוש לנו לנשימה.
- לנשימה יש שני שלבים: שאיפה (לוקחים אוויר לגוף), נשיפה – (מוציאים את האוויר מהגוף).
- גם בעלי חיים נושמים (ניתן דוגמאות מהנשימה של כלב ושל בעלי חיים נוספים שהילדים מכירים).
- גם העצים, השיחים, והפרחים נושמים. הנשימה שלהם מנקה את האוויר שאנחנו נושמים. כשהעצים נושמים הם "לוקחים" וקולטים את החומרים שאנחנו פולטים ומנקים את האוויר. במשך הלילה העצים נשמו וניקו את האוויר מחומרים שנפלטו ממכוניות ואוטובוסים, ממפעלים, בעלי חיים ואנשים.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

סנסיוריה ירוקה – צמח מטהר אוויר הידוע בתרומתו הרבה לשיפור איכות האוויר שאנו נושמים

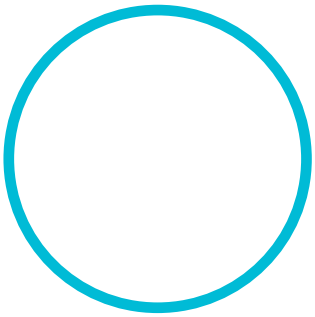
משחק - מי נושם? (יש להיערך מראש עם העזרים הדרושים)

נשב במעגל ונניח על הרצפה מספר חפצים או תמונות שלהם. (לדוגמה: בובת חתול, בובת אריה, תמונה של סבא, תמונות של תינוק, איש, אשה, עץ גבוה, עץ נמוך, דשא, צלחת, ערסל, נדנדה, עיפרון, טושים, ספר, קוביות, פלסטלינה, כוס, מקלות מקצב, בגדי בובה, מסרק ועוד ועוד).

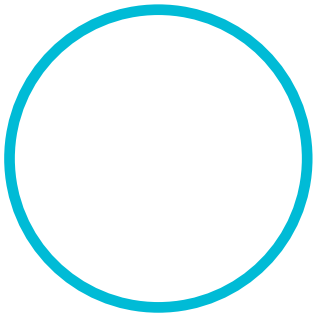
אפשרויות משחק:

א. **מיון** - נמיין את החפצים / התמונות בתוך חישוקים לשתי קבוצות:

נושמים אוויר

אינם נושמים אוויר

ב. **עומדים ליד תמונה או חפץ** - הגננת מפזרת את החפצים על הרצפה ומזמינה את הילדים לבחור "בלב" חפץ או תמונה של מי שזקוק לנשימה למחייתו ולעמוד על ידו.

ג. **עומדים לפי רמזים** – הגננת מזמינה בכל פעם קבוצה קטנה של ילדים לעמוד ליד תמונה / חפץ לפי ההגדרות שהיא נותנת. לדוגמה
   - עמדו ליד חפץ שמשמש לשתיית מים ואינו זקוק לאוויר.
   - עמדו ליד תמונה של צמח גבוה מאוד שזקוק לאוויר כדי לנשום.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

4. עושים רוח - (פעילות בקבוצה קטנה)

- נצא לחצר ונתבונן סביב – האם נושבת רוח? איך אפשר לראות זאת? (עלי העצים נעים, דגלים עפים, כאשר מחזיקים ביד נייר דק או חוט - הוא נע).
- נחזור לגן וננסה "לעשות רוח" באמצעים שיש בידינו.

נשאל:

- כיצד אנחנו יכולים ליצור רוח ולהניע את האוויר שסביבנו?

נזמן חומרים ועצמים בהתאם לרעיונות של הילדים ונניע את האוויר שסביבנו. (שמיניות בריסטול, צלחת פלסטיק, כוס פלסטיק, סרגל ועוד).

נשוחח:

- מתי הצלחנו ליצור רוח?
- מתי היא היתה בעוצמה חזקה יותר?
- האם נצליח לשנות את כיוון הרוח שיצרנו? כיצד?

5. מפגש עם שיר חדש - לאן נושבת הרוח?

/ כאוב תכלת, נחום היימן

לגננת – מומלץ להכנס לגוגל ולמצוא את מילות השיר "לאן נושבת הרוח? / זְאֵב חֲבַצֶּלֶת, נַחוּם הַיְמָן

- נקרא בקול את מילות השיר.
- נזמין את הילדים לנוע בחדר על פי מילות השיר. אפשר לתת לילדים מטפחות שקופות, סרטי קרפ ואביזרים נוספים שיעזרו לתת תחושה של משבי רוח. (רוח נושבת, לקום, לשבת לרוץ, לנוח).

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

לגננת – מומלץ להיכנס לאתר שיר עם, העמותה למורשת הזמר העברי, ולדלות משם את השיר – לאן נושבת הרוח

נשמיע את השיר, ונזמין את הילדים לשיר את השיר.

6. יצירה - פעמוני רוח מקופסאות שימורים ריקות

(פעילות בקבוצה קטנה בתיווך הגננת, בהשגחתה ובהכוונתה)

נסביר לילדים מהם פעמוני רוח ולמה הם משמשים. נראה לילדים דוגמאות או תמונות של פעמוני רוח.

נזמין אותם ליצירה בתיווך מבוגר.

<u>חומרים ועזרים</u>

קופסת שימורים ריקה, צבע אקריליק, מכחולים או רולר, חוט כותנה או חוט שפגאט, פקקים, חרוזים, כפתורים, פעמונים קטנים, ברגים, אומים, ו/או צדפים עם חור ו/או אבנים קטנות בעלות חור, פטיש ומסמר.

<u>מהלך העבודה</u>

- לוקחים קופסת שימורים וצובעים אותה (בצבעי אקריליק) מצידה החיצוני.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלם הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

- מחוררים (באמצעות פטיש ומסמר) חור במרכז בסיס הקופסה.
- משחילים את החוט דרך החור.
- גוזרים את החוט כך שיישאר אורך מספיק לקשירה מלמעלה (כ-40 ס"מ) ומספיק חוט כדי לקשור אליו את העצמים שעשויים להשמיע קולות בזמן שנושבת הרוח.
- יוצרים קשר משני צידי בסיס הקופסה כך שהחוט לא יימשך ולא יזוז
- קושרים את הצדפים, האבנים הקטנות והחרוזים לאורך החוט כך שחלק מהם יהיו מוסתרים בתוך הקופסה.
- קושרים בקצה החוט אבן יחסית גדולה לכדי שהחוט יישאר מתוח.
- קושרים את פעמון הרוח לענף, לפרגולה במרפסת. ומחכים ל... רוח.

סיכום היום

נשאל: מה עשינו היום, מה אהבתם במיוחד, ממה נהניתם, אילו פעילויות שעשינו בגן ניסיתם גם בבית? אילו דברים חדשים למדתם היום? מה למדנו היום על האוויר ועל תכונותיו?

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

יום כ' - תכונות האוויר

היום נכיר ונתנסה בפעילויות העוסקות בשלוש מתכונות האוויר:

א. האוויר הוא שקוף

ב. האוויר נע ממקום למקום

ג. האוויר "תופס מקום" והוא ניתן לדחיסה

תכונה מס' 1 - האוויר הוא שקוף

שיחה:

נציג בפני הילדים עצמים שקופים: שקית לכריך, ניילון נצמד, זכוכית / כוס זכוכית, בקבוק מים, משקפי ראייה, שקפים, שמרדפים.

נשוחח על העצמים האלה. נחפש מה משותף לכולם ונדגיש את היותם שקופים כלומר, ניתן לראות בעדם.

משחק:

נעמיד שני ילדים זה מול זה כאשר ביניהם חוצץ מסך אטום או בריסטול בתוך מסגרת עץ או מבנה מקוביות גדולות. ילד א' יעשה תנועות וילד ב' יצטרך לחקות אותו.

נשוחח: האם אפשר לראות? מדוע לא ניתן לראות מה ילד א' עושה?

נסיר את החוצץ ונבקש מהילדים לפעול כמו קודם. איך קרה שניתן עתה לבצע את הפעולה?

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

מה נמצא בין שני הילדים? (אוויר)

מה המסקנה? איזו תכונה יש לאוויר, שמאפשרת לנו לראות דרכו? (האוויר שקוף).

משחק - מה אני רואה דרך האוויר?

נשב במעגל ונזמין את אחד הילדים לעמוד, להסתכל סביבו ולבחור בלב חפץ אחד הנמצא בגן ואפשר כמובן, לראות אותו דרך האוויר.

הילד יכול לתת רמז מקדים לדוגמה: "זה משהו שתלוי על הקיר".

"זה משהו גדול".

הילדים מתבקשים לשאול שאלות עד שהם מגלים מהו החפץ.

תכונה מס' 2 - האוויר נע ממקום למקום

משחק - צעצועי רחיפה (פעילות בקבוצה קטנה, בתיווך הגננת ובהשגחתה. יש להיערך מראש עם עזרים מתאימים)

- נגיש לילדים קשית או גבעול חלול של חיטה, ונבקש מהם לנסות לנשוף על עצמם ולספר מה הם גילו.
- נארגן את הילדים בקבוצות וניתן חישוק לכל קבוצה. ננית את החישוק על הרצפה ובו ננית חפצים שונים: נוצות, נייר מקומט, ניירות קטנים, קוביית לגו, כדור פינג פונג, כוס חד פעמית, תפוח ועוד.
- נזמין את הילדים לשלב את ידיהם מאחורי הגב ואז רק באמצעות הקשית, להזיז או אפילו "להעיף" את החפצים שבחישוק.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

שיחה:

ראינו וחשנו שהאוויר נע ממקום למקום.

- כיצד הצלחנו להניע את האוויר? (באמצעות נשיפה)
- אילו חפצים הצלחנו להזיז? (חפצים עגולים, קלים) למה דווקא אותם?
- איך זזו החפצים?
- אילו חפצים לא הצלחנו להזיז? (חפצים כבדים יותר) מדוע? (לא הצלחנו לנשוף חזק כל כך)
- אילו חפצים הצלחנו "להעיף" כך שייראו כאילו הם מרחפים מעט? (חפצים קלים מאוד כמו נוצות ניירות קטנים מאוד).

יצירה – רחפת מרחפת באוויר (פעילות בקבוצה קטנה, בתיווך הגננת ובהשגחתה)

עזרים נדרשים: דיסק ישן, בלון

מהלך העבודה

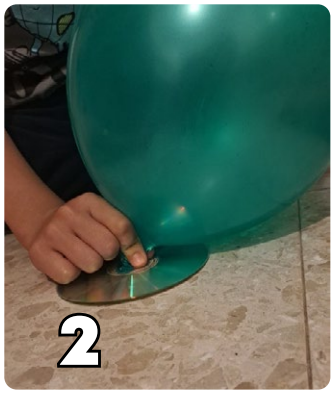
- משחילים את הפייה של הבלון בחור שבמרכז הדיסק.
- מנפחים את הבלון ודוחסים אליו כמה שיותר אוויר.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

- מחזיקים את צוואר הבלון מעל הדיסק בין שתי אצבעות כך שהאוויר לא ישתחרר.
- מניחים את הדיסק על הרצפה כשפתח הבלון למטה והבלון עצמו למעלה.
- משחררים בזהירות את האצבעות מצוואר הבלון.
- מחכים לראות שהדיסק מתחיל להתרומם ולרחף על שכבת האוויר המשתחררת מהבלון.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

מידע - טורבינות רוח מייצרות חשמל

נראה לילדים תמונה של טורבינות רוח המייצרות חשמל ונספר להם את המידע המצורף.

טורבינות רוח מייצרות חשמל

מידע

עיבוד ממקורות שונים: ד"ר רנה ברנר

ברמת הגולן, בגלבוע ובמקומות נוספים בארץ, אפשר לראות עמודים גבוהים מאוד בצבעי אדום לבן ובראשם שלושה להבים גדולים. העמודים האלה נקראים טורבינות רוח. הם נמצאים במקומות גבוהים על ההרים כי שם נושבות רוחות חזקות גם בחורף וגם בקיץ

כאשר נושבת רוח, להבי הטורבינות מסתובבים, והסיבוב מייצר חשמל. את החשמל הזה מוליכים באמצעות חוטי חשמל לבתים שלנו, כדי שנוכל להדליק אור ולהשתמש במכשירים חשמליים: במזגן, במחשב, בתנור האפייה במכונת הכביסה ובמכשירים רבים נוספים, שיש לנו בבית.

הטורבינות משתמשות בכוח של הרוח לייצור חשמל וגם עוזרות לשמור על כדור הארץ יפה ונקי.

טורבינות רוח ברמת הגולן, צילום: גיאגיאגיא, אתר ויקיפדיה

לגננת – מומלץ להכנס לאתר של חיים שפיר, ולדלות את הסרטון, המראה את טורבינות הרוח בגלבוע. בסרטון ניתן לשמוע את רחש הרוח המסובבת את הטורבינות.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

- נקרין לילדים את הסרטון ונסביר את הפעולה של ייצור חשמל מהרוח.

נזמין את הילדים לשתף:

- מי מכם ראה טורבינות רוח? היכן?
- כיצד מסתובבים להבי הטורבינה?
- מה היתרונות של טורבינות הרוח לייצור חשמל?

<u>מפגש עם ספר – פתאום נשבה הרוח</u> / גלית ראב"ד, מאיה שלייפר, הוצאת כנרת (ספריית פיג'מה)

פעילויות

<u>שיחה</u> על שם הסיפור

- במה לדעתכם, יעסוק הסיפור הנקרא פתאום נשבה הרוח?
- לפי שם הסיפור, איזו רוח היתה? חזקה? חלשה, נעימה ומלטפת? האם אפשר לדעת?
- בשם הסיפור כתובה המילה "פתאום". למה מתכוונים במילה הזו?
- מה לדעתכם, קרה לפני שנשבה הרוח?

- קריאת הסיפור ומתן הזדמנות לשיח חופשי ותגובות ספונטניות
- קריאה ועצירת הקריאה בנקודות מסוימות בסיפור, לשיח ולחיפוש תשובות לשאלה מה קרה כשפתאום נשבה הרוח?
- משחקי חריזת מילים מתוך הסיפור –
נכין משחק קלפים עם מילים חורזות ותמונות שלהן.
דוגמה למילים חורזות מתוך הסיפור: בית-זית, ארמון-רימון, קוץ-בוץ.
הילדים מתבקשים לחבר זוגות קלפים על פי החרוזים.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

תכונה מס' 3 - האוויר "תופס מקום" והוא ניתן לדחיסה

נשוחח על בלונים:

- איך מנפחים בלון? מה קורה בתוך הבלון כשמנפחים אותו? מה קורה כשמנפחים יותר מדי? למה זה קורה?
- מה עוד אפשר לנפח? (גלגלי מכונית, כדורגל, כדורסל, גלגלי ים, גלגלי אופניים, שקיות כריכים).
- למה חשוב לנפח את הגלגלים של הרכב? (צמיג מנופח הופך את הנסיעה לבטיחותית יותר).
- מה קורה לבלון שמנפחים אותו יותר מדי? מה קורה לאוויר שבתוכו?

נגיש לילדים בלונים מנופחים שהפייה שלהם קשורה:

- להעיף את הבלונים גבוה
- להתמסר ממרחק מבלי שהבלון יגע ברצפה
- לנסות להקפיץ

דחיסת האוויר בתוך מזרק

נשוחח:

- איזה מכשיר עוזר לנפח את גלגלי המכונית? (משאבת אוויר הנמצאת בתחנות הדלק).
- מה קורה לאוויר כאשר מנפחים בלון או גלגל? (הוא "מצטופף", הוא נדחס).

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלם הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

ניסוי – "מזריקים אוויר" או למה המזרק אינו נסגר?

- לוקחים מזרק (בלי המחט) ופותחים את הבוכנה.
- סוגרים את הבוכנה וחשים (על הלחי או על גב יד) את האוויר היוצא
- פותחים שוב את הבוכנה.
- סוגרים באצבע את פתח יציאת האוויר ומנסים לסגור את הבוכנה. מה קורה? (הבוכנה אינה נסגרת כי המזרק מלא אוויר).
- לוחצים בניסיון נוסף לסגור את הבוכנה. האם הצלחנו? מה קרה?
- נרחיק את האצבע ונסגור את הבוכנה. האם הצלחנו? מה קרה?

נשוחח על מה שגילינו.

ספרים נוספים שכדאי לקרוא באוזני הילדים

הבלון הכחול / נורית יובל, הוצאת דני ספרים

מעשה בחמישה בלונים / מרים רות, אורה אייל, הוצאת הקיבוץ המאוחד

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

סיכום היום

נשאל: מה עשינו היום, מה אהבתם במיוחד, ממה נהניתם, אילו פעילויות שעשינו בגן ניסיתם גם בבית? אילו דברים חדשים למדתם היום? מה למדנו היום על האוויר ועל תכונותיו?

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

יום ט' - עפים וטסים באוויר

היום נעסוק בבעלי כנף שעפים ודואים באוויר, ובמה שטס באוויר.

1. מי עף? מה טס? מהי תעופה?

נדפיס, נגזור ונניח על הרצפה במרכז במפגש את התמונות המצורפות.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

פרפר

דבורה

זבוב

3

ציפורים

חזרה
לתוכן
העניינים

4

מסוק

5

חללית

חזרה לתוכן העניינים

6

רחפן צילום

7

עפיפון

חזרה
לתוכן
העניינים

8

מצנח רחיפה

9

צנחן באוויר

חזרה
לתוכן
העניינים

10

מטוסים

11

כדור פורח

חזרה
לתוכן
העניינים

12

נשוחח:

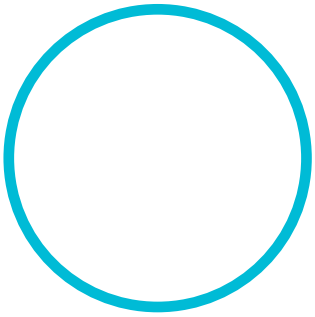
- מה רואים בכל תמונה? נְשַׁיֵּים כל אחד מהמוצגים בתמונות.

נשוחח:

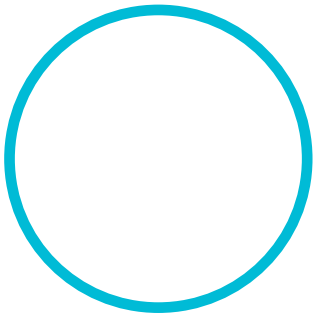
- מה רואים בכל תמונה? נְשַׁיֵּים כל אחד מהמוצגים בתמונות.
- איפה הם נמצאים? האם הם יכולים להיות גם בים? ביבשה? באוויר?
- מה משותף לכולם? (יכולים לעוף או לטוס באוויר, לחלק מהם יש מבנה המותאם לטיסה או לתעופה – מחודד בחלק הקדמי, לרובם יש כנפיים או חופה העוזרת להם להישאר באוויר).
- אילו תמונות נוספות היינו יכולים להוסיף לתמונות האלה? (יתוש, שפירית, צנחן צונח ממטוס, מטוס נוסעים...)

נמיין את התמונות ל-2 קבוצות:

נוצר על ידי הטבע

נוצר על ידי האדם

נבחר **<u>באחד</u>** הנושאים שבהמשך ובו נתמקד בהמשך היום:

2. עפיפונים

א. **<u>מהו עפיפון?</u>**

נשוחח עם הילדים על עפיפון:

- למה קוראים לעפיפון בשם זה?
- מה צריך להיות מזג האוויר כדי שעפיפון יוכל לעוף? (צריכה להיות רוח שתשא אותו).
- מה יש לכל עפיפון? (גוף שטוח, זנב, חבל המחבר אותו לקרקע).

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

- האם עפיפון יכול להיות עשוי מחומרים כבדים כמו עץ או זכוכית? למה?

ב. **<u>מי המציא את העפיפון</u>**

מי המציא את העפיפון?

<u>מידע</u>

עיבוד ממקורות שונים: ד"ר רנה ברנר

אף אחד לא יודע בוודאות מי המציא את העפיפון, אולם יש עדויות לכך שכבר לפני למעלה מאלפיים שנה, תכנן אדם שחי בסין, שמו מו דזה, עפיפון בצורת ציפור. מו דזה ראה הציפורים עפות בשמיים והיה בטוח שהוא יכול ליצור "ציפור" מעשה ידי אדם שתעוף בשמיים.

העפיפון-ציפור הזה הצליח להיות באוויר במשך יום שלם.

האגדה מספרת על איכר סיני שקשר את הכובע שלו לראש באמצעות חוט כדי שהכובע לא יילך לאיבוד כאשר מנשבת רוח חזקה. אבל כאשר נשבה הרוח החזקה התרומם הכובע של האיכר גבוה והאיכר הצליח לשלוט בריחוף של הכובע באמצעות החוט הארוך שהחזיק בידיו. יש אומרים שכך נולד העפיפון הראשון.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

3. מפגש עם ספר - עפיפונים לא הולכים לאיבוד

/ אוסנר טין, חוברת מסיבה

פעילויות אפשריות

- התבוננות באיור שבכריכה
- ניבוי התוכן על פי האיור
- קריאת שם הסיפור ושיחה אודות השם
- הסבר שם הספר – האם עפיפונים לא הולכים לאיבוד? למה?
- קריאת הסיפור באוזני הילדים
- היעזרות באיורים להבנת התוכן
- שחזור העלילה
- יצירה חופשית בחומרים בעקבות הסיפור

ספרים מומלצים נוספים:

עפיפון של געגוע / דורית רותם, מור בן דרור, הוצאת טפר

ג'ורג' הסקרן מעיף עפיפון / מרגרט ריי, ה"א ריי, הוצאת מודן

הבלון שרצה להיות עפיפון / שרון בבלי לארי, הוצאת הקיבוץ המאוחד ספריית פועלים

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

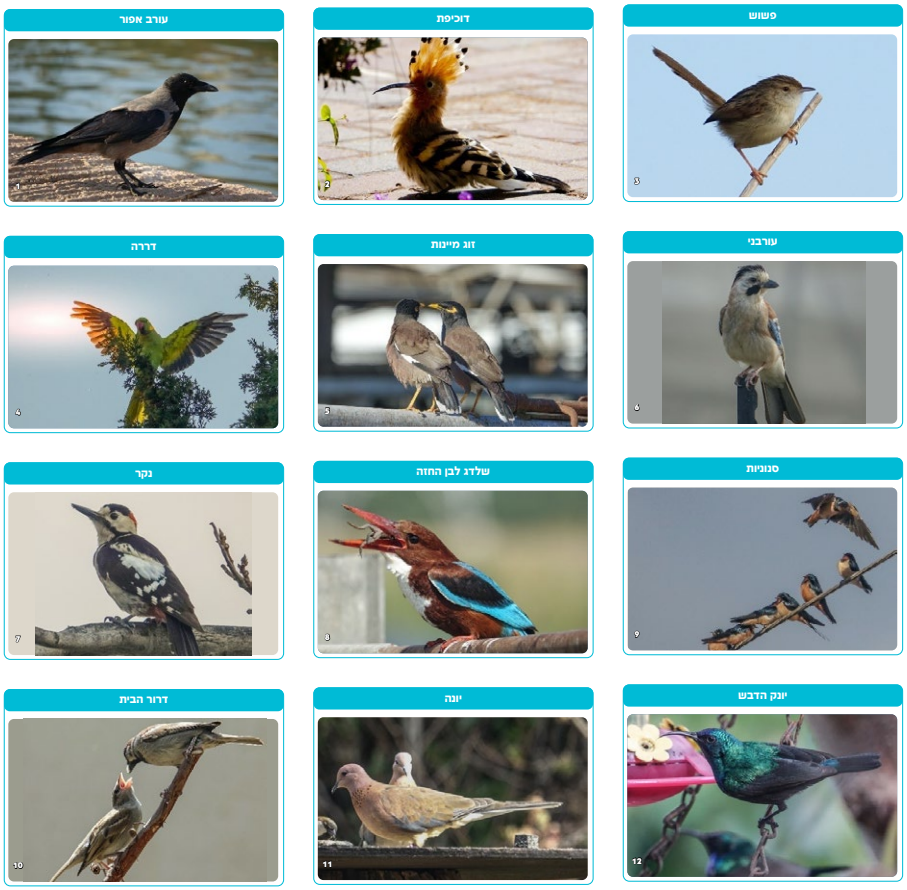
4. בעלי חיים מעופפים

בחלק זה נתמקד בבעלי חיים בעלי כנפיים (ממשפחת העופות וממשפחת החרקים) – ציפורים לסוגיהן, פרפרים, דבורים, זבובים, יתושים וחרקים מעופפים נוספים.

ציפורים בחצר הגן

- נדפיס את הדף המצורף – ציפורי הבר בחצר
- נזמין את הילדים להתבונן בציפורים המצולמות בדף "ציפורי הבר בחצר", ונלמד לזהות אותן בשמן.
- נתאר אותן תוך מיקוד בגודל, בצורה, בצורת המקור ובצבעי הנוצות.
- נצא עם הילדים לחצר, נגיש לכל קבוצת ילדים את "דף ציפורי הבר בחצר".
- נבקש מהילדים להתבונן, לחפש ולמצוא את הציפורים המצולמות או את חלקן.

צילומים: טלה גביזון

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

עורב אפור

דוכיפת

פשוש

3

דררה

חזרה
לתוכן
העניינים

4

זוג מיינות

5

עורבני

חזרה לתוכן העניינים

6

נקר

7

שלדג לבן החזה

חזרה
לתוכן
העניינים

8

סנוניות

9

דרור הבית

חזרה
לתוכן
העניינים

10

יונה

יונק הדבש

לגננת – מומלץ להכנס לאתר הופ ילדות ישראלית, למצוא ביוטיוב את השיר – מקהלה עליזה / לאה נאור, נורית הירש. (על ראש הברוש שבחצר, שמחה והמולה...)

- נשמיע את השיר ונקרין לילדים את הסרטון.
- נחפש בדף ציפורי הבר את הציפורים ששמן מופיע בשיר.

5. נדידת ציפורים

שקנאים בנדידה

לגננת – מומלץ להיכנס לאתר לומדים במשפחה school family ולמצוא את הסרטון – להתאהב בטבע – ציפורים נודדות.

נקרין את הסרטון ונמקד את המבט של הילדים במספר אלמנטים:

- מה הסיבה העיקרית שבגללן הציפורים נודדות? (מציאת מזון לעצמן ולגוזלים).
- איך הציפורים עפות, כיצד הן מניעות את הכנפיים, היכן נמצא הראש בזמן התעופה?
- האם הציפורים עפות בקבוצות, בלהקות? מה המיוחד במעוף כזה? למה לדעתכם, הן עפות בלהקות?

בגנים מסוימים ניתן להרחיב את היריעה לגבי הנדידה של הציפורים - עונות הנדידה, מסלול הנדידה ומטרות הנדידה.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

בריכות בעמק חפר – תחנת ההאכלה האחרונה בדרכם של השקנאים במסע הארוך דרומה, לאפריקה.

6. פרפרים

לגננת – מומלץ להכנס לערוץ היוטיוב Hebrew kidtv ולדלות משם את הסרטון "פרפרים לילדים בעברית".

- נצפה בסרטון.
- נשוחח שיחה חופשית - התרשמותית.
- נשאל:
  - מה היה הכי מעניין בסרטון?
  - לו הייתם יכולים לשאול משהו את הפרפר, מה הייתם שואלים אותו?
  - כמה גלגולים עובר הפרפר עד שהוא הופך מביצה לפרפר בוגר?
  - כיצד הפרפר הבוגר עף? ננסה לחקות את תנועות הכנפיים (במידת הצורך, נצפה שוב בסרטון).

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

יצירה

נגיש לילדים מגוון חומרים ונזמין אותם ליצור / לצייר בעקבות הצפייה והשיחה.

מפגש עם ספר

א. **שלושת הפרפרים** / לוין קיפניס אורית ברגמן, הוצאת ספר לכל (ספריית פיג'מה)

פעילויות לבחירה:

- להתבונן בכריכת הספר, לתאר את האיור ולנבא את התוכן על פי האיור.
- לקרוא את הספר בקבוצות קטנות וליצור שיחה: מה מיוחד בחברות בין הפרפרים? כיצד הם הרגישו לאורך הסיפור? איך אפשר להצטרף למשחק קיים?
- להתבונן באיורים, לבחור איור אחד שמוצא חן בעיני במיוחד.
- לצייר בעקבות הסיפור או חלק ממנו.
- להמחיז את הסיפור.
- להציג את הסיפור בתיאטרון צלליות.

ב. **הספר - איך לרפא כנף שבורה** / בוב גרהאם (ספריית פיג'מה)

פעילויות לבחירה:

- להתבונן בכריכת הספר, לתאר את האיור ולנבא את התוכן על פי האיור. בכריכה איורים רבים המתארים אנשים במצבים שונים. כדאי להתמקד במקטע אחד.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

- להתבונן באיורים, לבחור איור אחד שמוצא חן בעיני במיוחד, לתאר אותו במילים.
- לשחזר ולתאר במילים כיצד ביל והוריו טיפלו בציפור הפצועה, מה הם עשו, האם זה עזר?
- מה קרה בסוף הסיפור? לו הציפור היתה יכולה לדבר, מה היא היתה אומרת לביל ולהוריו?

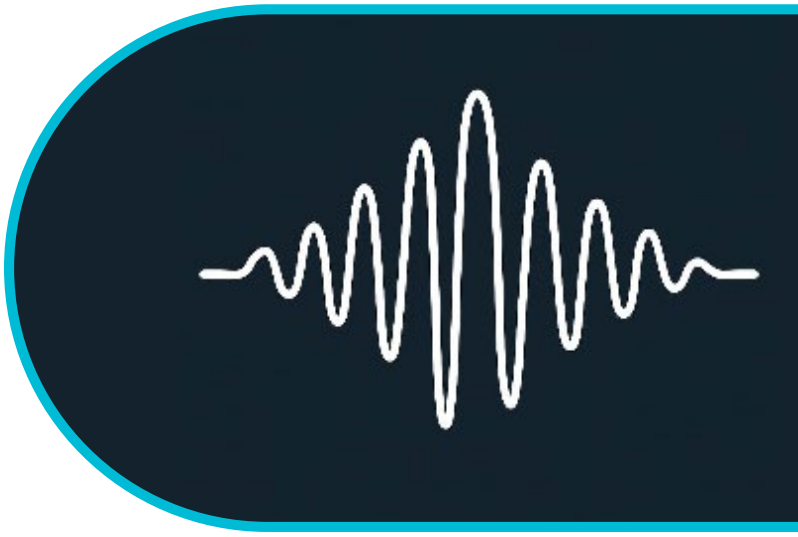

סיכום היום

נשאל: מה עשינו היום, מה אהבתם במיוחד, ממה נהניתם, אילו פעילויות שעשינו בגן ניסיתם גם בבית? איזה סיפור סיפרנו היום? אילו שמות של בעלי חיים מעופפים אתם זוכרים? אילו דברים חדשים למדתם היום?

חזרה לתוכן העניינים

יום ד' - צלילים באוויר

היום נתמקד בעולם הקולות והצלילים שאנו יכולים לשמוע.
גלי הקול נוצרים ועוברים באוויר ומגיעים לאוזננו.

1. מה אנחנו שומעים?

נשב במעגל ונקשיב במשך דקה אחת למה ששומעים.

נמנה את כל מה ששמענו (רעש של מנוע המזגן, קולות דיבור, מים זורמים מהברז, צעדים מתקרבים, מכונית נוסעת, כלב נובח...).

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

משחק

נניח על הרצפה כלי הקשה וחפצים נוספים שעשויים להשמיע קול בזמן שמקישים בהם – שתי קוביות עץ, שני חלקי לגו, שתי כוסות פלסטיק, שתי כפיות מתכת, רעשן וכד'. חשוב שהחפצים יהיו עשויים מחומרים שונים.

נזמין שני ילדים ונכסה את עיניו של אחד מהם. הילד השני ישמיע צליל. חברו יצטרך לגלות מאיזה חפץ נשמע הצליל ומאיזה חומר הוא עשוי.

חומרי טבע משמיעים צליל

נצא לחצר ונאסוף חומרי טבע: עלים ירוקים, עלים יבשים, ענפים, פירות של עץ סרק, אבני חצץ ועוד. נוסיף גם צדפים, נוצות, חול מארגז החול.

ננסה להשמיע צלילים באמצעות הקשה, שפשוף, מעיכה, ריסוק, נענוע של מה שמצאנו.

נסיק מסקנות ממה שעשינו.

2. איך נוצרים קולות וצלילים?

נשוחח ונאסוף ידע קודם:

- אילו קולות אנחנו שומעים?
- איך נוצרו הקולות האלה?
- מה קורה לקול מהרגע שבו הוא נוצר עד שהוא מגיע לאוזניים שלנו?
- דרך מה הקול עובר?

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

נסביר לילדים על היווצרותם של הקולות והצלילים באמצעות המידע המצורף.

איך נוצרים קולות וצלילים?

מידע

עיבוד ממקורות שונים: ד"ר רנה ברנר

גם כאשר נשב בשקט בשקט, כמעט תמיד נשמע משהו – תינוק בוכה, ציפור מצייצת, מכונית נוסעת, יתוש מזמזם, עלים נעים ברוח, מזגן מטרטר בקול חדגוני. כל צליל הוא אחר, כל קול הוא שונה, אבל יש משהו משותף לכולם – כולם תוצאה של... רעידות.

רעידות??? מיד נסביר.

אם נקח שני מקלות ונכה אותם זה בזה, כמו שעושים עם מקלות מקצב, נשמע קול. המקלות רועדים בזמן המכה והם מרעידים את האוויר שסביבם.

אם אנחנו מחזיקים חפץ כבד והוא נופל לנו מהידיים לרצפה, נשמע בום חזק. ה"בום" הזה נוצר כי האוויר רעד כתוצאה מהנפילה.

כך קורה גם עם כלי נגינה. כאשר אנו פורטים על מיתר בגיטרה, הוא רועד, יוצר גלי קול ומרעיד את האוויר. הקול של המיתר מתגבר כי הרעידות של האוויר מתגברות בתוך תיבת התהודה של הגיטרה.

בחלל החיצון אין אוויר שיכול לרעוד ולכן בחלל לא יישמעו קולות בכלל. שם יש שקט מוחלט.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

3. יצירה - טלפון עם חוט

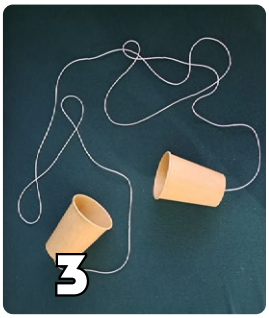
אמצעים ועזרים:

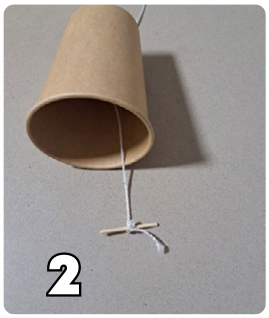
חוט שפגאט / כותנה
2 כוסות חד פעמיות (מנייר או פלסטיק)
מספרים עם להב חדה
שתי פיסות עץ (חלק מקיסם או שיפוד)

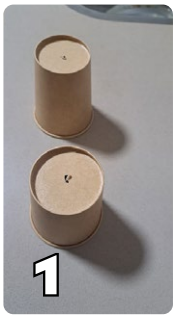
מהלך העבודה

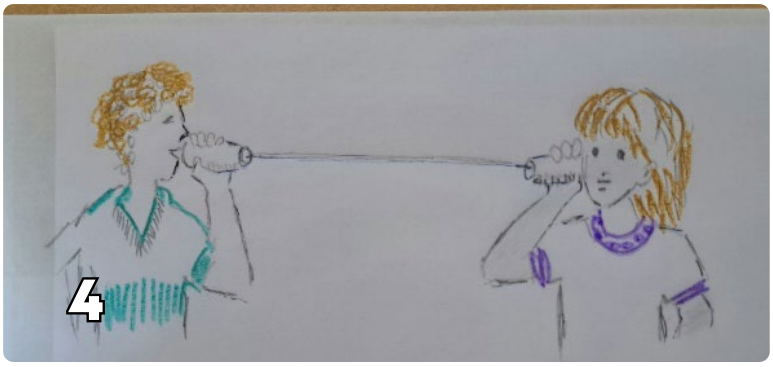
1. מנקבים חור בתחתית כל אחת מהכוסות.
2. מעבירים את החוט דרך שתי הכוסות.
3. קושרים לכל קצה פיסת עץ מהשיפוד.
4. מחזיקים את הכוסות כשהחוט מתוח היטב ומקפידים שלא יתרופף.
5. ילד אחד מצמיד את הכוס לאוזן והילד השני מדבר בשקט לתוך הכוס.
6. הילד השני אומר מילה אחת והילד הראשון מקשיב ומנסה להבין איזו מילה נאמרה.

כדאי לנסות מספר פעמים עד שזה מצליח ואחר כך מתחלפים – המדבר מקשיב, והמקשיב מדבר.

סיכום היום

נסכם עם הילדים מה עשינו היום. נשאל: מה אהבתם במיוחד, ממה נהניתם, אילו פעילויות ניסיתם גם בבית?

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

יום ה' - חוגגים באוויר

"חוגגים באוויר" הוא הזדמנות לחזרה, לחיזוק הידע והחוויה ולסיכום הנושא השבועי - האוויר.

היזכרות

- ניזכר ונשחזר את מה שעשינו בכל אחד מימי השבוע.
- ניזכר בפעילויות, ביצירה ובסיפורים ששמענו.
- נתבונן ביצירות שיצרנו ונציג אותן.

משחק - נשלים את המשפט (מתאים לילדי גן חובה)

נסביר לילדים שאנו נאמר משפט שהם מתבקשים להשלים אותו, בהתייחס למה שעשינו במהלך השבוע.

משפטים לדוגמה:

- גם אנשים וגם בעלי חיים זקוקים ל_____ כדי לנשום. (אוויר)
- גם העצים והצמחים זקוקים ל_____ כדי לצמוח. (אוויר)
- אנחנו שומעים קולות וצלילים כאשר באוויר נוצרות _____ .(רעידות)
- לציפורים לזבובים לדבורים יש _____ שבעזרתן הם עפים באוויר. (כנפיים)
- לאוויר שזז ונע ממקום למקום אנו קוראים ____ .(רוח)

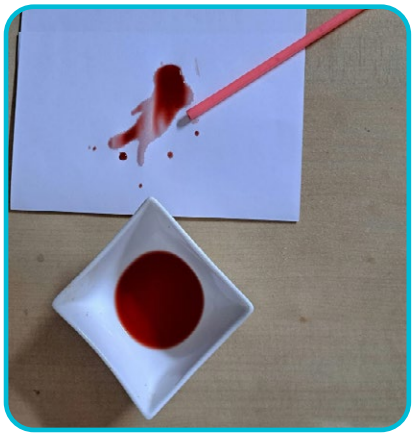
חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

משחקי נשיפה

אפשר לבנות את הפעילויות האלה ב"תחנות", כך שהילדים יעברו ביניהן בסבב.

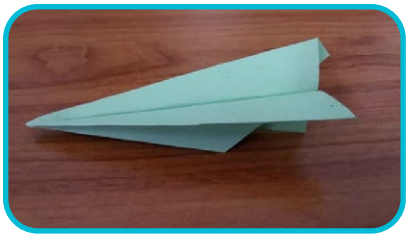
- נגיש לילדים בלונים ונזמין אותם לנשוף ולמלא את הבלונים באוויר. ברגע מסוים עוזבים את הבלון, כדי לתת לו "לרקוד".
- נגיש לילדים בקבוקי מים קטנים. נדאג שיהיו מים בגובה של כשליש מנפח הבקבוק. נזמין את הילדים לנשוף (מהצד) ולהשמיע קול שריקה.
- נגיש לכל ילד קשית ופומפון. נסמן על הרצפה את קו הזינוק וקו הסיום. המטרה – להוביל את הפומפון בנשיפה.
- "ציור" באמצעות נשיפה – (בהשגחת הגננת!) נטפטף מספר טיפות של צבע מאכל או גואש מהול במעט מים על נייר. הילדים ינשפו באמצעות קשית או (גבעול חלול של חיטה) על הטיפות כך שיווצר "ציור".

יצירה - הכנה של מטוס מנייר (לילדים בוגרים)

בדומה למטוסים, גם מטוסים מנייר בנויים בצורה אווירודינמית – כלומר בצורה שיכולה לפלח ו"לחתוך" את האוויר.

קיימים ברשת סרטונים רבים המדריכים את הצופים כיצד לבנות מטוסי נייר. בניית המטוסים מבוססת על קיפולי נייר, ואלה דורשים דיוק רב ולכן נעזור לילדים בכל אחד משלבי העבודה.

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות

לגננת – מומלץ ללמד את הילדים כיצד להכין מטוס מנייר. אפשר לדלות את ההדרכה מערוץ היוטיוב של somehow

- נזמין את הילדים להכין את המטוסים ונסייע במידת הצורך.
- הילדים יטיסו את המטוסים לגובה ולמרחק רב ככל שיוכלו.
- בסיום אפשר להכין שרשרת של מטוסי נייר ולתלות בגן.

תם ונשלם השבוע - האוויר

חזרה לתוכן העניינים

ליווי פדגוגי של תכנית "בתי ספר והגנים של החופש הגדול" המופעלות במוסדות החינוך
הפרויקט מבוצע ע"י מלמ הדרכה בע"מ מכרז מס' 11/3.2022 עבור האגף לחינוך יסודי, משרד החינוך
© כל הזכויות שמורות